

ЦЕНТРАЛНА НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
"БУРБЕ ЦРНОЈЕВКИ"
ЦЕТИЊЕ
МНВ Број 314

У пензији.

Када је вет јасно и јавно било, да Кнос неће реформе у земљи да хоће и даће но своју до влада, а моји другови нехотједоше пристаћи на мој приједлог, да заједнички сви одступимо, ја се риженим, да сам напустио државну службу.

Штеска ми је била од тога, јер још за месец година на Бек имао пунијех деветдесет година службе и цијелу плату као пензију. Ипак ни како нијесам мога остати. Дуже би ми и теже биле те неколике године него све досадашње.

Како је Кнос за своју лику владавину одговоран, исто је и та нес, ветове министре подала одговорност аконе за све што се и како се радило, а оно славако зато, што смо били голумици вршиоци ветове воле. То одговорност нијесам хитно дужне сносити. Друга је побуда била, да изађем из пензије, што сам ја убједен био, да на Кнос неће још дуго онако владаати, да ће то добити краја до дубава, јер се свака година свршава са све већим дефицитом, земља све сиромашнија, народ све неадекватнији, и свакако сваке године вете. До тога је могао доћи. Ја ја нијесам хитно сагласан, јер сам добро познавао Кноза и знао сам, да ће он то све сву кривцу бацити на своје министре, да би себе отпао. А Кураторци, и ако с краја на крају земље све зна што је и како је, неће рећи: ми си Господару кривац! него ће се на курне министре бацити каменом. Ово сам мношким

поворно, a највише, галуду, својим друговима предр-
жава.

Остало ми је сада само, да се са Кларом на-
лијем распанем. Своје краве побуде, да што тра-
жити пензију, нијесам му смислио капати, јер не
не би пуштао, или би ме оставио без пензије, а ја,
осим задужености имања у Улцину, нијесам имао
ништа и први мјесец не бих имао чему није-
ти.

Ја сам добио стомачну болест одмах после
рата. Велике сам муке доживио, али они су ми
сада помогли, јер сам њих употребљив као разни
отпуштајућу. Тога вјешта био сам у Карлсбаду,
али се мало отјавио братик, али се убрзо на-
ново јако разболео. Веома ми се дају умири-
ти. Док сам су ми много појематици. Нада
ли једнога дана и Клар дође, помислих и ја,
да сам збова ири крају. Јер последњијек година
Клар је ружио мога погасило својом појемати,
осим слугаја, нада да које виђенији Куртгоу
багова и спрм ми се очекивала с часа на час.

Таме би Цетински виђени Клар да увече у кућу,
је је болесник, одмах су по итали знам, да је они
на утору.

Над се прихватила зима гатомо сам Клар да
због своје болести преведри зиму у Улцину и он
ми је одмах допуштао. То ми је био први ко-
рак капажном од ступању. Из Улцино сам од-
правно редовно све послове своја министар-
ства. У канцеларији сам примио и виђени-
ја, а ја јој одмах штево своја рјешетка и на-
редбе. Изјучно сам се, да Клар не би имао и-
вога, да не зове на Цетинке. А над је настало

пробети сам иђем на Зетинџе, да враћим пенси-
ју - Породицу, коју сам вет јесенос пресекао с
Зетинџа, оставих у Угучицу.

Идући на Зетинџе обрати ми у Бар Хантедџицу,
да најпунје негу вањем зетинџе идем на Зетинџе
и зетинџе морам оставити службу, и да га за-
молим да ме он потпоможе код Књаза. То
сам узмиш за што, што сам знао, да ми Књаз
неће користи своје рјешање прије то се јавио са
Хантедџицом. Хантедџица се одговорио против
себе, када би много нека прошло, а овоме те му
ујоути и он те Књазу јавити да долази и зетинџе
долази, прије но сатином на Зетинџе. Хантедџица
ме је одбио и нећемо саслуша, шта ми што на-
путити Књаза и службу, али ми у исто време
и обетео, да те потпоможе моју молбу код Књаза.

Још ме ушавоша код себе, јер и када Књазу,
до који да те, да бек мојо свршити отао отаји,
да и непласи на Зетинџе. То оваквом раскол-
њету Хантедџицу ујерно сам се, да те код Кња-
за ујерити ланце но сам мислио. Хантедџицу
се захвати на отури и ујерити га, да на Зетинџе
морам зби полова и проутиши пут иети зет.

На Зетинџу нијесам нијоме отворио зетинџе сам до-
ша, а одмах сјутра дан иђем у двор и нађем Кња-
за у бањи. После је ишдрова ујерити, како сам
сага са здравим?

- Вађу - рече да те - да ми се змисе добро отравио.
Мно ми је, сад те се моти оти прихвати те
раде, а ипак те доста посла и осим у ивоме
мислитој сѣбу. Јеш ми и Марицу и Језу дово?
- Нијесом, Јосифу; а и нешто ми их доводити.
Још сам сам што право и Вама с молбом.

Кто направи мене као да је ишкључен и заду-
жен; само ме не даде очекујти шта ће то бити.
Кредитом преварању био сам вјешт и то коме
сам лет видио, да он зна гашто сам доцео,
да му је Хансвигник илеирафоо нама раз-
говор.

- Ја сам се отрависо Тосигору, али који мало
и га мало; овет ти се болест јавише. У Умри-
ку сам се илмуе отрависо, јер сам више почила,
био сам једн једн и урдућена, што у служби не-
могу бити. Ви сте ми дали сада погудни
догудити.

- Дођу ил овет, кад год ти буде потреба, -
урадне ил Ктос у ризе.

- Хвала Вам, Тосигору, али ја не могу толико
користити се Вашом добротом, јер би се намамо
буду, који би ил не могу илмету ил магити, као
да не радим ништа, а илметен бадрва ил плату,
ио нијисам никако рад. Ви сте сам доцео,
Тосигору, да Вас молим, да ме ослободите
службе. А овет болест ја илмет ил дријиж об-
јих небота, збој којих морам илранити пенсију.
На Цетињу не могу илметити са својом ил-
ном на Крај. Када сте ме илметавити илмет-
стром илриј седам стотна илмет сам свела
700 фиор, дрија. Сада сам дријанк блину 6000 фиор.
Сеу што на Цетињу, доцети у кућу. Свагда илмет
на, илметоваке Лалово у Биотраду - нији зудо
да сам се задужисо. Не кривим ништа илмет илмет
ишмет илмет илмет, али сам дријанк брижунити
да Зети сагуван јон коју стотну себе, да би
ишмет на илмет илмет илмет дарем дрија
ослободим. То је илмет илмет једити илметити

у Умзину, на своју кућу, јесу ми употребили многе
маке, Моме Вас Тосагору, не одрецише ми
мој милости и најбоље добро, који ће се ми и
јам узметти."

Ово сам исто и Хансведнику у Бару рекао. Па-
зих сам да ништа не изоставим ништа што
добра, знајте, да је Хансведник Кману вет
јавио, што сам му говорио. А Кман се зацио,
као да сега ирви пут иво од мене чује. Судио
ме је ипак, мидајте пред се и шагајте
штабом во бијесу. Пошто сам свудио, он је
још дуго ћутао, као да размисља најбоље
речи:

- Ноо ми је да се распејемо, али кад говорим
да не пожемо друже, нека буде што. Ми ја
се надам, да ћемо ми се ти отен штавити по-распо-
ложене, тек дудем у бовем стању.

И ако сам био одлучан, да се више никада не бра-
ћем у државну службу ијавио, сам ми, да ћутао,
ако бога заробља, јако узметти, само да се сад
штом лемне и на мјене задовојим.

- Хансведнику је многе као бити када чује да се
штукто и мнисије саба, јек постоје Кман,
више да ме убрјери, да он штом није ипо јасно-
бога и договора о мени, јер у отишење брјите
Хансведник није сам ни мало отишење своје добро,
расположене пред мени. И он и Кман јим су не-
задовољни са мном, што сам ја навањавоо за
реформе и што сам се све више удвита од њих,
каде су нешумити гонети рад на реформама.

Зато су они обојица и саиласили и пристао бр-
зо на мој одступак. Но ја сам се зацио на оне
нијери, Кманове, као да во бјерујем.

- Ја сам свикао Намеснику на Тоголицу и нагос-
му гаше идем на Зетинке, и што као Вама са-
да. Он ми је убавио моје јарлове и тау штевта-
не ме у баду, ју вас очекује обичјек дана камо.
Но ја сам могао доћи, ако ми убавише оставицу,
да предам министарство. Тошко сје ми учи-
кмет то велико добро, ја дик вам предложио
Господеру, да именујете Свѣтаву, начелником
министарства просвјете, који је и до сада от-
посио ми у Министарству. Он је бриједан и
угодној са послом. Сви важнији послови у Мини-
старству су срећени. Према буџету министарства
отворене су нове школе, класе у гимназијама су за-
коном уређене, сареман је пројект за отбара-
не велике гимназије. А имену те послове Свѣтава
те уредно обављати. Поред тега поменете једнога
од министара именовати заступником Министра
просвјете, да одједаном збој отпосија отпосија
нови раскоп просвјетом и корогитија Министра.
- Добро. Ника Свѣтава буде начелник, а Јавро засту-
паник Министра просвјете. Јавро се сачује рјешма
дшине, да пође с Крајком у шетњу, која у ко-
лико драгаче у кароцама. На расстанку Крај
ми дружи руку и захвалување ми на другоди-
шњој бјеркој служби, а за тим рече: Наредни
ми једно лијепо писмо, којим ти ја изјављу-
јем признате и захвалности за заслуге и
ревности твоју."
- Не иде, Господеру, да ја сам себи отпосио шакто
отпосио, - одједаном отпосија се.
- А ја ту наредити другом, - рече и пође.
Наји га наредни, нити сам ја изпосио отпосија от-
посио. Зато сам, да се то није случајно догодило, ни

заборавом нећем. То је био неки Јаканев, који је он у прилицима редовно и радо употребљава: око што та да треба да узми, како вам да те узмете, али не мисли узети и не узми.

Из двора пошасо сам на објед Митрополиту Митрофану, који је као пријатељ нашао, што се растајемо, али је откинуто одобравао мој покушај и убједио ме, да те убрзо и он даје оставку. Када сам по подне вратио у кућу свам је лет знао, да сам дао оставку. Чуло се из двора. Свак ми је прилазно весело и жестило ми, особито млађи буди, који су моје оставке схватили и примили као осуђивачке постојтељна стана и противљења Јаканевога и осталих мислотага, да се уреду потребне реформе у земљи.

Ја сам био сабијем задовољан, весело и расположен. Стомачна болест ме је била потурила, отромила, сад сам се на један бун исправно, тогдо сам лако и живо. А моји другови осјећали су се нешто са мном. Најесу поили укрити своју збуњеност, што они остају у стању, који сто гегерно осуђивали, а ја и ослободих неја и њих.

Свак ми је свога једно исто говорио: Наме што се растајемо, а радује се што те догинути и „уклопити се од своја гурда и погора“! Пои Улија Платонау ми је те ризици изговорио, на што му пријетих:

- А то тебе смета, да се уклатиш од своја гурда и погора? Бојеш се, можда живјети и без владе, слушати вет одесет година, а стај се, брзо те научити сто година.
- Хе, хе, хе! Чујем тега Мошце, што збори,

сто година! — обрне се он жени својој, која сјеташе
с нама, — Вагда није дошла. Не иде то... Није
то мене лако узимати. А јам дошта служиш... Вагда
то е и Тоскодер сам сјетити да ме отишати.

А Боно Петровић ми ми:

— И ја бих с тобом заједно и каро јаго, али сад још
не могу. Имам своје радње и неке послове због
којих морам остати најдуже до нове године, а
оуда заузјето и ја оставио Кетинке и идем у мој
Брегоски.

— Ветне би било да смо заједно отишати, али
што, није ни то далеко, али се бојим да ти против
оба година и дуго, а све овако и, — одговори му,
јер му не вјероваш, да ти испуниш обетане.

— А вјерујеш ли му бога и? — обрне ми се жене,
која ми је и докле Вагда помагала, да ја наговори-
мо на одлучане. Она је, исто као ја, вјерова-
ла и говорила му, да ти Кетос једном на Кетиа сва-
мити сву одлучаност. А нешто је да Боно од-
ступи још и своја, што с Кетосом није више би-
ла у добре, као прије, а Кетосица је просто мржа-
ла.

Тавро је био увијек за се. Он је само ујаго. Кетосу
и Тедоо да се што више користе пријем. Он
не само што није ни помишља на одлучане,
неко је држао, да без Кетиа Кетос не може, и да се
се увијек одржи на своје мјесту.

Само сам једнога од друштва побуна за собом.
Нива Матановића министра финансија. Он
је одавно био недовољан својим положајем.

Кетос ја је кикто сваки дан а докле ја докле
да више није био министар, но просто бла-
гунке. Примио је приходе а издевао их једно

по наредби Матаневој. Наде се сретомо постоје
моји оставке, и шта ми је и болно узда-
ху: „Благо теби, ти си ослободи!“

- А шта се и ти не ослободиш? - рекох тек
оноко, и нешто ми шапнути да ја нешто наговла-
рам.

- Молио сам једном Кнога, да не ослободи,
па ми није ништа одговорио.

- Па помисли. Пустите ме.

- А јим ти говорио што Кнога? Финансе
Нико дрго као приламет.

- Није, али тако тешки. А мислио сам да
ко то коме, што сам знао, да је Логар Мијушко
вук преко Навардиника радио, да он дође за
министра финансија. Он је реално обавио
ва Матановића и код Кнога и код Навардиника
доказујући ми да су државне финансије право са-
мо због неспособности Матановића и што
он само своји интересе следи.

У томе разговору дође до предговора, изјави ји Кнога
са неколицином министра и великоудница сје-
дну. Кнога не отази и зивне. Пошто сједоше
и ми двојица Кнога ти рече, да сада и он
има првога и јединога министра у пензији,
наимено, више шагом, одговорио:

- Први јесам, а да нијесам сам можете лако
узнети? Кнога ме отида и знаше што ћу још
рече. За отидак Матановића, не што се
и Кнога обрне к њему. Матановић се нађе у
забуку, и ја наставих:

- Мало приђе рече ми Нико, да Ве је молио
и он за пензију, па да му нијесу ништа
одговорио.

- Збова? А кад то? - припитиваше Ђвас Нунка, као да се није икад ништа.

Нунка потврди и понови своју молбу.

- Добро! - рече Ђвас пошлџи мам поздраве. -

"Е, сад нијеси сам!" - обрне се Ђвас к њени и дине се. Њих отијусте, а мене позоле у оца млију.

- Јест ли ти неговорио Нунка, да га оставиш? - упита ме Ђвас када остасмо сами.

- Нијесам више, него онолико, што сте чули".
Ту ми дође на памет, да је Ђвас моисе дознао, да сам ја све другове неговара, да заједнички дамо оставне, па и поје разговоре, зашто нам треба то учинити, па то одмах додох:

"Нијесам Нунка неговара, а јесам у разговору свијема река, да је већ вријеме, да сви дамо оставне.

- А зашто? - припита Ђвас ниво очму/ути нешто бачио.

- А ево сам већ сада дојаше министар и дошта ми је, па је вавда већ и њима дошта; који су министри од којо је установљено министарство. Нове менте бове менту. Зашто нас не бисмо свијех истинили?

Ђвас је очекивао други одговор. Не рече ми на то ништа. Брине се заједно у прозор и кревртине својим великим огња. Мислио ми је, као да зна, да му нијесам истину река. Потуна за душе, па ме отијусте. Памат да мислим, а он ме упита:

- Кад ћеш у Умиди?

- Мислим сјутра.

- Немој. Услови се још који дан; моисе би ми

предао.

У не дале дојоу нас се поиндија Трета Александра
и цројгашење Крота Петра Трета Србије.

Послије неколико дана врати се у Улицу. А он
исти дан, када ми је Крота иримише оставио, био
сам пенсифара неки да сам здрав, добро и са сви-
јем радовао, јер ми је Господар уранише молбу и дао
ми пенсију и да бих одмах кренуо али по Господаре-
вој нево остајем још неколико дана на Улицу.

Пенсифаро сам нирогито збој шва, до се по у на-
реду тује ирмише моја долаша, а да ти се одмах су-
и у сва мјеста бр је пенсифар, што сам по на-
види нолмијех пенсифариста, да одмах у колару
ирмише сваку новост, коју из ирмишенијех дешања
догнату.

Улицувант су ме вонели и пошкловали. Вина је
што било, што нолмиштем слушду, јер су ме држа-
ли својим рашитиштем, а радовао су и, што
ту сада међу нолмиша стално нибјети. Цијелм дан,
када сам стига у Улицу, допозаху ми на виђене
и коларев.

Ја сам, слушатијући у пенсију, и стл стране мојас
бити потпуно радовао. Јер у оно вријеме оста-
вити слушду значило је пасти у немилост Господаре-
ву. Црногорци и одмах урмишаху од шва своја на-
вара и не обрмату и на шва бине колмико да ја
нимада ни виђем нијесу. Мијел су урмарили и
Трета и цијали му. Војвода Петар Филипов Ву-
јовић с Вуботиња, стари сенатор и вјенгати Кум
Трета, а у неко вријеме сила у Црној Гори, коме
су Црногорци из далека свидати колмицу и ирмиша-
ли му са шва и пошкловали, да ја побуде у
ирмишам у колар, остаде на једном нолмиштем.

и забравljen od svakoga, kada pođe u nenasjaj.
 Jednom, prilikom dolaska Velike Kraljice Ma-
 rije Aleksandrovne, djeme na Zetinsku i u toj noći
 pred dvorom a u najgodne stajane stari Vojvoda
 Petar Ramić. Tada sam ja sa svojom kćerkom
 koja se uprljane na vrh krsta, nebim čokimto
 tog višeo. Nito da mu se uzimti vjemi i da ja
 naučijem proučiti, a dokle je u vlast bio odmah
 mu svaki ostavaku tomlie naroda. Gjetam se
 i svoja slugaja imkine na Zujcu. Kuzmo sta-
 rau brivnu u kveba ja je davame jednole molgetu,
 do mu je ponele na krmu, je djeme poginuo. "Zujcu
 da im ja nosim! - obrecnu se oni tui. Vojvode." Ako
 im je kresa, nosi je sam!" A dokle je Vojvoda u
 vlast bio, da mu je svotimtu oka namoverno po-
 nio da mu ik rado i veselo.

Kuz su obnavam svoja Vojvodu Marja, i svam
 Zujcuorau ja je buduo. A kada dade ostavku, ni-
 ko mu vlast ne prevaru u kuz, nitam ja u sre-
 tavu upravame.

U to je bio jedan od nobnik roznoia, zašto moji
 drujobi ne spijdone dati ostavke. A najviše se
 pred tijem urmiza Vojvoda Kuzma Plamenau, koji
 nije bio omiben u narodu, ja je štoo tek da se ma-
 ka u vlasti, da bi Zujcuorau nitom veia pro-
 letim ko nitom tujskoia gobla.

Uvjeren sam, da nobik nitam dove proiao, da se ota-
 no uproha i ta nijem u najgodnije vuzjeme
 nijesam izbuka u sluzbe, i da se nije odmah u na-
 rodnu prouku, da ne kvas ogodno sluzbe samo
 zoi moje bolestin, a da tu se oten povratim u mi-
 nistarsko me ogodim. Zujcunijem je nitomto
 me i to. što mi je kvas više tuzna tusa i te.

штрафа и најбузосније одговора на моје гестивне
оштрице и онову горини.

Кнез одише каде поток у пензију добио сам и
ову дечку од теја: "Концем ове неђебе намиј-
ревам пута за који ден на Крушевоу. Били мо-
ја доћ ит да станем мало? У том случају
бих им послао вапорит у Сладар им на Вир.

Посла нема, само то толико, што бих им
рад виђет. Буди здрав!"

Ни Кнез Мирко не заостаје у бузосности.

Мелитара ми, како Наталија и она чале, што
нијесу заштити Марину на Земљу; у дружим
мелитарама везда срдачно поздравта нас
и беду, и чинта за здравте.

Но бузосност престолнах вездниста Данила
преватлежна је све и управо ме ишкнадна
прима оној класности, која је била завладела
међу нама у последне брјеме. Овој одити,
првој како сам у пензију, добијам од теја и Жва-
тине Милице заједничком дечком "најсражни-
ја гестивна" и то прије то су оти моју кри-
мим.

Мјесеу дана прије отиа мелитара ми е то-
полице да се Жваичком Милицом догери јактом
у Улицу. И тек што су стигли и починут у сво-
ме дрочу, дошт су нам у кућу на чај. Том при-
мом позове ме на неколико дана у гости на
тополицу. Каде не поток отијек дана, он ми
мелитара: "Очекујемо те сјутрашњим вапо-
ром. Молим те донеси коју спису Книгу.
Поздрав." Книга је тражила Жваичка Милица,
а она је и дечку писала, јер је била велика
написана, а Намледник се ивијем јемком није

случајно.

Провео сам на Моголицу и четри дана. Били смо сами. Намзведник воли самоту. Ријечко доја брвна и кришва. И ветри и мли ниви овдје са Кнезићком Милицом сам и перети ријечко и на који дан само на Земље. Збогац му је лиједо урџет и раскошно намјештеш. Служе су му велуци и Кнезешце, а Куртиорци су само за важне штене радове. Ред и кришвојност збогацу там стројо. Кујна коју осодило штет, француша је - Пиреца сами дан доја, што; једна Бирана, најукренија. Код свега, што ми је једном отомило да сам у двору, тако ми је уочи друшке намзведниково кришва. Преко везере сјетешко при оцакнија, која је прела, када Намзедник ишде и штет, је неколико се гврати пребузит. Он је носко редовно јевротско одурио. На мјев ми ишде тако да Јакобићко, на шта даје пребузито. То мјев поубајка рети и ми Намзедник ишде ми обрати штетњу на мјевко пребуковатке, или да ми одмони томиско, да ми збои мјеве гити:

"Видиш, ја сам овдје сам с Кнезићком, моћемо како хоћемо, али у нас је обичај, да се вагда за шришву пребузито."

- То је лиједо ко моти, рекох. "Гледо сам на Земље, гвотина Кнези, (Кнезићкоја мјети штра), када бих у везе прошео крај кути му, како сједи он у зем кришва, а гвотја прела велу, а наређени и обузени као да су у двор код Јосифера.

- Да, - прихвати Намзедник - како ми је код Кнезица у сваку добу кути - А жецу и. Кнезица

нѣма нѣкада вѣдати за иречом шћина; они-
обједују на се с љубавношћом.

- Мога је што мјено, али мени је највесели-
је и најслађе с мојом Зеуом.

Мало послије тога дође у Улицу Сердара Саво
Пламенац из Курлинице. Он је свртао на Пло-
шћу, био код Намесничка три дана дана
и дошло му од маја и од Крајинке поздрав.

Поздраве му још како су о мени разговарали и
како ми је много било, што сам и дошао.

У разговору о томе ја споменем Сердару обилаз
Намесничков, да се за иречу преобучује свани
дет и када су они сами.

- Не преобучуј, бога ми! - одговори ми Сердар.

- За колико сам био код маја ово сада, није
ни једном. Није ни ирчи нѣкада, а чисто сам,
ка што знам, сврта на Плошћу, и остава
то дужи, Пламенац смо сада свани већ у забран
у шћину ит у пов, и вагда је сижда за ирче-
гу у што се неша, у оне ловање хавине, што
их обично носе.

Ја сам знао да је томо, а радио сам Сердара о
томе, само да се збјем. Мило се Намесничк
преобучења за вријеме моја дављета, који би-
ло, да ми само јате сарене шћину на Крајинев-
ски живот у шћинском двору. Ја сам ја био у ира-
фанском одијелу, могао бих урети и за наволе-
ну, да се и ја преобучим, али ја сам носим урне
оруске хавине, и што сам на седе ноге ирчи-
не, све у славу, какав смо на шћини, то ка-
мошће гесте параде, вагда морам млати.

У век смо мало сјеђем, до десет сати, а у
дет и ирчи а послије итуде и млати смо у забран

ијешнице ит у колна, у шесту ит у лоб. Задан
 је ит самона дворц и врло прострат, отраћат цно
 високом претном од ница. Он је ит мисл прострат
 да се ит келу Намведник са Крајитом Милуом
 шета ина коку и у колна, а доцнији и ауто-
 мобилом. По келу лоби фазе, геле и суне. Уре-
 дно ја је врло лијеп: пројект на сваку ентату
 аутове и исежкрива их, иакоја каном и по-
 мошито их. ит дојиса на мнго мјеста уједне
 сједнике. У задану има ит мајака, масина
 и вода, мвага и орашце и винијага.

Тине дворцу има велика стелета башта ит
 на кривита, мичнова и кераман и свабја ко-
 врта преко сле тине. Има баштоваче и момке,
 који сле ит одржају у најбољем реду. Залето на тра-
 ју задана имају су за сатку, икута за млијено
 и сирење. Будуће је итјек дана итводно и
 сле ит са великим заробовством иткарива.
 Не долито од итја мјеста наитјосно но. лијеп,
 велике краве који су итсе, ит ленте итине-
 вале, а межу итма обве. Зобана сле итдалека
 уједат којем самона итмо иололава и итину-
 ша. Кога дојосно итрема келу он задана
 боно: „Стмјисе се Ваше Висоганство, уиријек
 од итоди!“ Намведник се итне одрну, но ошину
 коке. Он је терео, ја сам до келја сједно, а момок
 за нама. Овак итсто онк итти итсе: „Од јуре не
 окусно ништа; уиријек од итоди Висоганство, а
 ништа нијесам сиребио.“

Када ит не сога Намведник не обрну, ја му ре-
 вок: гашто се не уштеви да види итто онк ит-
 жомак зокмане.

— Не! — одиоворичи Намведник: „Каде јак ја

слушао њеја, квалитет да ред, који сам обвези забави
и који се састојао од шума, и који не да слушање
квалитетна носилаца. Означено је вријеме, када
мора сваки доћи да прими свој одрок, а некад
ко томе. Но не дође остале без њеја. И највише
заузима је постојећи одрок, кад се њему протакнуло,
и ниједна дошло.

- Може бити да се он одузимао оту уредбу,
ако могло се догодити да дан није могао
потти, или да је сасвим нешто друго ушло.

Бити поредике, да се испита, да ако је идуће што
му ја, ако није, претоста да надује.

- Не, не; знам ја њик; мата те. Није му нешто
бити, што је данас мадова, а то те га кажу,
и памети, да се други реда.

И на томе је остало. Мени не брине отаја
сиромаша. Може је наизведике илио криво,
ако да право било, да је створ испита и убрисо се.
Ако је настало нешто неправда оти сиромаш неће
више имати жалости на њеја, но на наизведике
ка, који му се није ни одрнуо на његово земаљање.
И ако се наизведике показива равнодушност и
да не мисли о томе случају. Знати ми се, да му
је доста непријатно био, јер до збога није ни-
једн протокара.

Он је у опште мало разговоран био; никад није сме-
лило ни у ширем друштву отворио или отворена
разговор о једном предмету дужи и изурито.

Олаво и дрго прелазно је с једне ствари на другу,
и свакида њеја живота. И највише Милица
је исто тако шта и от мило јури. Ако од при-
роди и није била шта, и ниједно јој от от њеја
живети ивики вогда у самоти. Други дан моја

Бавиња на Поголицу дође из Бора Архидијекон
Милановић испред врата, која уметавише на
дочурак. Тада крену Архидијекон у приговору Наме.
рече ми узи на страну и рече ми: „Милановић
много говори, па те досадити Трајковић, јер тој
то није много. Молим те, разговарај га, да би
и рече кој обратом.“ Умисно сам му јако повољно
јер је мени веома много било с Милановићем
разговарати, а ово намомислени, што се и изво-
ја види, колико је Наме веома у разговору мени
и како је и Трајковић од њега заблаговолан.

Ујутро јучеро шетам својим сањем, На-
мевидице и ја. То је био пометни док мислим
како. Код њега, па сам хтео да размислим о
разговору о нашим унутрашњим приликама, да би
сам имао од о њима мисли, али није сам у стању.

Умисно је, колико је Господар одлучио од закона,
који реформира? Да само неће раније.

„Мисли се што је осећање при њима“ — настави
ја. „Он и земља осећају се једно и друго. Са ула-
жњеним стотком у земљи алашка би и себи, у ста-
рији годинама, владња, а кућа би бора стално
и јако напредовала. Сада кудурито са дујом, а
окомо би на који годину дошли до сталнога субишња,
који би се уопште бава за добро народно. Ја сам и
убједио о томе, јер ви жели да сам ја на ко-
редби Господаревој радно на земљаном предлози
о уређењу државне управе и на друштвима. Ја сам
повољно Господару, да те он много највише добити
добављен законна земљи. Осим радобовства што
те виђети ред и напредак у земљи, да те земљи-
њен од негодобовства, који сад свак, тек му и
мисли што криво, на која сватује, јер неће ништа

Завати по личној вољи његовој, него само по за-
кону. Незнам јам вам како по коме, али ја
сам му и вас штога воједат од најважни-
јих разлика, да му треба за живота законима
уједнати сва уређења државна. Без тога, када
би једном замијенили се ти се, река сам,
нати пред великим задатком, да се штовице
почне и питајте се, шта вам је радио отац
за брине своје дује владавине и кад се љубави
према њему доживите га, што вам је оставио то-
лико брине. И вам нате моје ријечи како се одлучно
изјавио да тоје реформе и да ће бити оној страни
оноплане објавити закон о државној управи.
Зашто је отац одлучио, не знам. Можда је бити
ниједна утлуда.

У овале спису јавио сам му дује. Он ме не
је одговорио никаквом одговором ни писмом.

Када сам гледао, шта му је још, и онда ми
је само ово рекло:

- Ја не знам како нате мисли о Јавру, моје би-
ли он друге мисли, али ја знам, да је он не-
срта за Краља.

- Намведник је објавио ријечима ожелио Јавра
који је одвратио Господара од најважнијих рефо-
рама. Још сам ја био на Центру Намведник
је био с Јавром у најбољим односима. Стога
не вјерујем, да је он стварно то уређење саисте-
ним успостављен, него му ја је дао Лазар Ми-
јинковић, који Јавра није могао пријети и ра-
дио је и код Господара, али највише преко Намвед-
ника да га обори.

- Ја добро познајем моје давне другове и будуће из-
најбољше овалне Господаре. - одговори Намвед-

нику на оне неволе ружиче... Али ја о личностима
 нећу да говорим. Немогу. И ако сам данас у пензи-
 ји, и ако се више нећу вртати у државну службу,
 можда би ми се рети, кад бих некога осуђивао,
 да по читим по каквијек личних рачуна. А
 вама то не може нико рети. Зато сам ви у
 најбољем положају, да Господара поштујем у
 неговим добрим одлукама, да му обратим
 пажњу на рђаве сабјетне и сабјетнице, када
 очигледно утичу на што. Но ви, доцусити ме,
 да вам искрено кажем, нећинице то. Не само
 ја, него и сваки брата, да ви сувише повучено
 живите. Свуда међу Црногорцима и о томе
 говори и осуђују ваше државке. Можда вам ко
 није нико рекао, јер се вудри боји да вам се не
 замјере, али ја као стари и вјерни служитељ
 Господарев мислим да вам могу и да ми је дуж-
 носће да вам то кажем.

- Мени је много да ми свекрвци, јер знам да ми
 искрени пријатељ татин и наше куће - угодни
 ми Ханкевцима мноштво у ружиче, иледајуте пред со-
 дом и изути једнако напутијед.

- Ви треба да више мнате дозира и разговора
 свудима, да путујете по земљи и да се задржа-
 вате у народу; да вас Црногорци чују, да вам
 познају мист и осјетакта. У државним пословима
 немојате одлучно утицати, али је корисно да
 мнате удрјела у шта јер се шта ина уиотнајете,
 и да народ чује зна, да ви свуда ситните.
 Тотите вријеме, да голмјентите Господара и онда
 те народ лакше ожалити нека и бове се обесм-
 ти вама. Овако сваки стоји пред нимбјес-
 носту и шта се: каков ли те наш Ханкевцима

Дити када постоје Господар? Вјерујте ми да сам ово читавке дуго на више мјеста од Црногораца, на и мителка и нејабака, која вам не могу пријатно бити".

Када сам овакв застави у говору, Намведник не подиже руке и не изговори ништа. Да у блантним утисак мојих ријечи, који сам на њему отесно, додам на крају:

- Ја разумијем ваше државке. Ви мислите: отац ми је хвала богу, још кујенек, он те још дуго чини: он и управљаће народом, није никакви преме да му и још сада моћем у његове послове, а чоткајем и управљају још и доле народ и генту. - "

- То је!" ирекиде ме Намведник мало наведе, ага колико сам то изговори нејеситанно је плаван матају-ћи одобравао.

У овој мач шинде иред нас се састаје ова једнога шумарка Јамајка Милуца у кауцана. Намведник је устави и то обојица сједнимо и прогудимо шенту, али онај још је врати, ни кадра ни никада више.

Сјутра дан браћо сам се у Умци. На раскидању Намведник ме је затрмо и подучи држа у заиравају, што је много значити да је од суца.

Први дан мојега пензионерског живота били су пријатни. Први пут после тридесет и четир година осјетих се овакв слободан. Било ми је као голубу, који раскине везе, што ја селату, који свати са седе велико време, што ја прикисање. И то су осјетак била ијем јага и пријатнија што су нешто на једном на шентога живота на Цетињу иуном боловања, дрине, борбе и, што је најтеже било, савршеног разочарења.

То ми је путило доста и ове дане слободу и
борбу. Али и десет година он не би, и нијесу оца,
ми оца, како сам их ја желим и глумиша. Брзо
су нас ступили нове добре идеје, негате, нешто
уради и оца преко у животу, на који нијесам
никогда ни пошито.

Тек што сам мало позитив, доо сам се одмах
не босо, до своје стање и ишаке уредим. Пре-
дано ми је прије свја ослободити се дуго, који је
нарасио до 7000 флор, да бих ко томе посто
сине и удружавати на страни, а дома са неким
и маком жецом лакше и безбедније живјети.
Ако ми је прије веома пворио, да се о томе
не бринем, да га не он, зарад појих ослуча,
свијек послати и удружавати доим свјет науке,
"ка га ако бога и он биће мојим синовима,
што си ти мене".

То су дане никога неће рјешит, али се он више
није сјетао своја објекта, када ми жеца приети-
јевању за науку. И не само што ме није хитно ко-
моти, него ми је још криво било, када сам ишатио
и дошло жону, најстаријим сину мјесто у Крајинском
корпусу у Петрограду. Млађина сина, Ладудра, ко-
ји је био у Кетинској гимназији, послао сам и све
студе у Београд, надајући се, да ту своје ста-
ње у брзо когравити и да ту ја могу удружавати.
Али сам био и све студе урао за Милошем сином
дом. Још Шауанта и Гробана. Милош је био
секретар Министарства права, служио права
у Београду, збојем бриједат, сегобат, од лијене
будућности.

И све студе вјерити и Јелену за савом, сином
Војводе Бура Петровића, који је био свјетно права

у Хајдбергу, и ипак још да докатојему диглому
 дојде. Када збриним ишомкоје за њену свадбу,
 а ранијим и одлучим, онда те ми, мисо сам,
 лаво бичи и са синовина. Они те један ко један
 ситијати да их шитим на етраку, а у томе вре-
 мену и поји те и ситије ишомкоје ишомкоје, да
 те мота ишомкоје ситије. Ја сам био ишом-
 које задрвоан, јер су ми ишомкоје биле ситије, а о
 моме будрети бојасибу нијесам ни мало сумња.

Ја сам ишоу у Улицу свом ишоу, дукт са моја
 језера 150 рана земље, појесит рана сам ишоу,
 а ситијату рана дороба ми је Квас, да ме
 којради ишо сам својом ишомкоје ишоу ишоу
 дукт са моја ишоу протоном великоја Катала
 од језера до мора осу ишо около језера ишоу
 земље, која је дрелетим ишоу дрелетим ишоу дрелетим
 на. Ово две земље ишоу сам ишоу рана и
 ишоу, јер се она није поина од мах орашч и
 ситије. Лешети од војом дукт времена дрелетим
 се ко вој дукт велики дукт са ишоу ишоу
 и ситије. Мојо сам около ишоу ишоу ишоу
 ишоу велики Катала и више мајом Катала ишоу
 ишоу, да се доје одлучим, и да се више ишоу
 ситије воја ишоу. Тек ко томе дрелетим сам
 свак појесит ко дрелетим дрелетим рана ишоу
 ишоу ишоу ишоу, ишоу онда се моја
 орашч и ситије. Ишоу је маже било наједно, ишоу дрелетим
 дрелетим дрелетим, а ситије ситије ишоу ишоу.
 На ишоу сам ишоу ишоу, амбар и ситије за ситије
 ишоу.

Појесит дана ишоу моја ишоу ситије дрелетим
 драг Јоцо са ишоу ишоу у ишоу. Ишоу и
 ишоу јако дрелетим, али ишоу да се земља ишоу

како треба. Он је био добар брједан и добар шомом. Био је убрједан, да би мо ипакне када бисе уредно, доносило урџогу, који би стигао за све моји потребе. И он је ми рјечи и обета ми, да ће своје ипакне у Трговарнику аскандирали, по доћи у Улицу и урџогу ипакне у своји руке. Јошјесте се ипакне и ипакне и довести једну добру, брједну итрорну сварку из Трговарника, да је наместити на ипакне. Та одука моја доброга брата јакно ме је обрадовала, јер сам убрједан био, да ће он и ипакне што је каутио, ипакнејући што во знаке и ипакне еферинју, а радња сам се и поље, што ће по ипакне ипакне другога расишакна дрвје итрорну заједно ипакне.

И како сам ја с објим рјечишакен моја брата лет био на путу, да ипакне, што сам ипакне да и пољакно одути и да моју језу на ипакне ипакне вати. Но ја сам се сада латио и другога посла, који би ми ипакне ипакне доносио ипакне.

О чему сам одавно ипакне, али ипакне мојао ипакне ипакне ипакне докле сам био у ипакне. Улицу, ипакне оверу и сета с оне ипакне бојане било су на ипакне бес ипакне. Било је само ипакне ипакне када код Улицуна који су ипакне ипакне, а ипакне вас ипакне ипакне је на ипакне у ипакне ипакне, ипакне се ипакне ипакне ипакне ипакне био по ипакне дака, докле би сам ипакне по ипакне ипакне. Тако ми је доло ипакне, да ипакне ипакне ипакне у Улицу, а ипакне ипакне ме је, да би се ипакне ипакне у дрвје ипакне ипакне, јер би он осим брата ипакне ипакне од свијек ипакне ипакне ипакне. Ипакне ипакне за ипакне ипакне доо ми је ипакне. Војвођин ипакне, који је ипакне

милт ишо. Требао ми је за тој милт 12.000 ф.
који ја нијесам ишо. Зато сам их тражио на
зајам. У Курну Горн нијесам их могао наћи, те
се обратио своме баћуи у Зајред, да ми да тој
зајам врх мџа и мажа, о коме сам јој покло
ућерке од отиштане. Баћка ми оу мах одета,
ам мало доуније и одреге, јер јој је, као што ми
је ишо Петер Николт и Зајреба, неко с љути-
ва јавно, да ми не да тој зајам. Ја сам међу-
тојим био вет куно мјесто за милт и покло
срелант и пак и материјал. А и тоу у самоме
улицу ишо сам ишкота. Тој иш мјесто
ишбрак за милт, отиштане ми спешту, како-
дети ниле разлоје. Тој је био иш поредби вишој.

Једва напослеку куно мјесто, ишак за милт
најзгодније, вараши и селма најнаурније, јер
нијесу моји нота никаква разлоја, до ми иш
ишјере. NACIONALNA BIBLIOTEKA

Послије нештога у Зајреду, обратио сам се ради зај-
ма своме куно мјесту Тајн Јеремити у Кикинди.
Негова сестра била ми је снаха. Он је био зовјек
бојан, и лет је ишо један рад у Курну Горн,
такој раскоче ишме више Николта, ишје је ишра-
ћивао дује. Он је куно задовојим понудим му ра-
зоједно отадино милт. Он кристене и предло-
ни ми да отадино милт ишо вет, нешо што
сам ја мшето, ва да ми то мјесте ишреде ме-
лемо своји нито и ишвозити брашето. Но ош иш не-
та и некрета. Он некогда отише у Кикинди ишје
не уловљено у рад.

Сау ми је остала једна нада Кривоца Јелена.
Она је била са Марицом вара добра и вада и
вјерна са ишето покло ишведником италијанским

рекла јој, да ти сад била у штаку да јој помоћне
и да те "Зора" (што јој звала Зора) урети и се-
ди у Италију да ја школује. Договорили се с Ма-
ријом и написали писмо Кравици Јелени. Запомни
је, не да ми повластице него само подјати 72.000 фл.
а најгоре до три стотине да те јој братини и у-
суду, да штак и дружина добро учини. У писму јој
испоштом, да нове и раније 20. март, који те ми
шопици прикоу дрваћи, да те се моти коју у штак
Кралован року одушати и своју жељу за бога обес-
једити. Писмо нијесам нио да ми хо- Улицу своју
поштом, него затомли ајентна Лојдрови друштва,
да ја на вагду према пошти Њитовој.

Дујо и неспротиво очекивах одјовој Кравици.
Хотак бек по дружини да јој пишем, када једнога
дана дође. Намведник у Улицу. Огмак у штак
рајовоу зајени ме за брзи март, јер је, вели
чуо, да те ја одушати. Тражи ми ели и штакнико:
да сам се и тешио сам се јујенио не то; да је
предурети без свакога ризика, да те март доко-
сити вишкис докодак; да сам на мутке без
новаца; да ми је српца баниа хијера подјати
ити, али де мије немо с Улицука недовољно
и одбратио је. Најчистије земоли, неја, да ми
подјати, и до те му деши у парои и кућу и
земљу и сам март за теј рејан, који те му
најгоре за три стотине с штакерсом исплатити.
- Увјек сам - одјовој ми немведник - до-
ди штак март у Улицу докосо вишкис штак.
и сам, када бих ктисо у што улојати, најра-
дије би улојно у теј март. Али неман новаца
да ти подјати."

Тада је Намведник бек мтоо својих новаца

у банци. Писми која ограда мало је стао као да нешто релативно, ка ми онда ово рече:
 - Ја знам да би ти могао помоћи, - Краљица Јелена, када би њој писао и замолио је, према томе она не би дала пријет, но би укинула плату, или пену, којелт ти давати."

Он ненадне ме је увијек притвором, којим ми је кинто рети, да он зна за моје писмо Краљици, али сам се знатно као да га нијесам разумио и свевијем безагрено му одговорим.

- Ја сам увјерен, да ни Кноз ни би чеда писао Краљици, да ти чеда.

Нешто рети ни да би ни да чеда. Заше се и оде у лов.

Шта је било? Оно што ја нијесам знао. Лодов ајетни (због и Капит, затим што сам појавио у мене) био је Хансвезникков митијун и он је оно моје писмо дао Келму у руке. А сам Кноз ни-соо је то поше Краљица Јелени, да ми се ни-пошито не одговори, али би јој се ја обратио за какву помоћ, јер би Келму узикена велику непра-јавност и жолост, када би ми ишта дала.

Тако пропада мој мити крије не је прогадио, а ишам и шолне моје лијене наде. Ту би не-дату и прогадио некако, да не негдесине ишени жади. Мој мити брат Јоцо умири ми негдасно а у бро за ним и мина Капича. То ми је био велики ударац. Јоцо је био риједан брат. И ја сам ја м по брату любис. За Курман Јокол је био гансет. Кноза Николу је обожавео. У то вријеме нападоло се на Кноза нијнеиће са сви-ју страна. То су Јоцу највети жади биле, и кад је сагнор не праведно поступакс Кножанев самном,

пријео је, и што је, али против Крвара ни онда ни
 када једне ријечи није изговорио. Три пута је
 дошло на Зетине. Крвара је сваки пут нај-
 лакшевије припо. Многима су ја историја позна-
 вати, а ни један историјарау није дошао. Младик,
 што му није пет био, и дава је свака помоћ.
 На онос о српској кривој сви су ја исцрпено жали-
 ми, и многе сам деце прилио са изјавом
 ушћта у тој жалости. А Крвара је с Зетин-
 ка ово илеграфоо:

"Јучер сам се вратио из Никшића и киједох од-
 пак да сам илеграфом, да сам се вратио и у
 крајко ми кажем ушћта, који ми је ушћта
 ишћта, но ми кажеме и тој друјови жолоски иле
 да ми је брат ушћта, ушћта ми сад ми друј
 само криши моја и Крвара ита само ита
 и вјеруј кажеме садржати у тој великој иш-
 чи. Би кажеме садржати то што ми од милик
 ошћта ита друј и друј од нас од обави
 удараца."

Српску Јоцован и тога и тога ита о мене ита
 ита и моја када, да ту ита своје ита
 ита. У томе ита положају ита ме нова
 друја и ита српско. Мој Јоко доје ми
 Пештограда болестат. Оштра ита Пешто-
 градека, којј је ита младика собјик ита
 на ита докватила је ита. Послеји ита
 ита златека зајожила му је ита.
 Јокоји, добра ита и ита ушћта са-
 соме ја. Ита су ми ита доктори, да
 ја не ита више у Русију, јер се мене болест
 ита више, да јој више не буде ита. Но што
 ту ита? Зло је да ита науку, да остате

не сарембен за самостален живот, а ја ја не мо-
гу о своје идућу ниђе послати. До молби
Књаз - ишкво ми је. Био сам се зарекао, да ја
нићу никада више ни зомто молити, а себо
сам се и каудети моиса према светом иску-
ству, да ти ми он иступити молбу.

Примицање се школска стужа. Сви мији обирни
и донос према жеви, да ти зоко не остане дома
недоучен. Један и највиши Књазу писмо учитеље -
бавити се разное и изразе, који те ја убједити
и дирнути. Мошо сам ја, да ти ја ишкво у ите-
мију, ми у јунију француску, те би сакувоо једва
отурвено здравље и доброво науку. Напоменуо
сам му и ово: ако је вему ишкво партијски шаж
ишкво за зока, нека ја иштури Кривошци
Зелени. Не ушкво ми ишо, да те ја морати ошкво
посети у Руску, да што му бои да.

Најсам вјеровано колот Књазету, и ошкво сам
се каудо. Ако ми неће ушквои зарад моје дује
сужбе и пошкво пасуја, који ми је зешто иршкво.
Ако, ако се неће самалити на моје ишкво сешкво
вонда те ја зобонити младости зокова. А зоко
му је вонда што био. Када се зоко родно
ошкво ми је Књаз иелегардо: "Дује живот и
здравље и срећу неким ишквоу синкити. бои ми ја
сакуво. Радурисе, што ти се Крајина појагала".

Ево му сад иршкво, да му сакува живот, да
појага своју Крајину.

Књаз ми је зешто и мношкво хвалити зока. Он ја
је ишкво ишкво и позка, када се у звору сваки
дан ираме са нама Књазом Петром и синкови
ма Књазом Петра, Зофен и Александром.

И у ошкво ишкво што ми је Књаз 21. Јунија 1901. б.

и сео хвант ми збока.

„Зраин Сино!“

Ситни, шовинист и бојна митија Углича и јесак бити те лет, ја се надам брестоворект одрејствовао и на ивоја илута и на ивој сиво-мак и на ивој ноје, ие бих ми ишег добу крими. Му од ове угучно лет ишито се све што освјенило и огемчило - да ми поштем у рукопису моје „Како се во рожу!“ да ми ја поло-же видичи ич, и урнати се, врлом ивојиа преа гедноја кошториа такнеи и оном ивојом дражесном митуром нешто мало оштитирам.

Натодети се сад у ближем поштилску срисеветем у божовој кући ивојих моју ие даи ошита најбовик новости. Збока иедан сиво коцро дик. О неговом ишонамаву моју ии рет не само да будек мират но и да се итноши. Убудет је, и ладнотербат и сирјивив као ишито, и нае да није, било он боже доброком и бурави сивоко Лерове усовности и кему га којаше да-воо бити дво засова друшбе нио ми и својој мојци, брати и сестрама. Они двојница сироти-вошпоженим карактерима буве се и веома су ми и један друјоме. Дој Боже да угјелота ич-котоја бијиа будзе овако буриш и добували!

Немој да ми је жоо што ми недам ни иу мира с објем мојим рукописом нио не задржи у ошми гувеквима, тоја ич ишонајем“.

Сјетодјети се објек рјези Ктамчевијек о збоку, ка-да сам му бисео, колмишва сам: не ти ми оудити мовду!

Но одјовора не ди. Мој зет Милош спремаи се, да нам дође с Олиом, да ишоведе Ферује

ког нас у Улицу. Написан Милошу, кога е пред
кримење јави Књазу, да ја од поје сјаке замони
на одговор на моје писмо. И Милош ми га је
донио.

Овако ми је Милош крицао: „Најмилији и Књаз не-
сјетане, шоботне, шта сам му писом, а када му
неко пенук у земји сабер, он и исправи, макну
руком испред себе као саблом, и компријетно, готро,
гетовједнички, итједнички, нижем како бик једно,
урвикну: „Нилка!“ Само му једну ријеч рече и од-
у своји одије.“

И баш као да је Књаз саблом макнуо по мени,
појекло ми је најим одговором. Не жмам шта
ми је у тај так жалији било: дали Књаз, јер
ми се у руке мам, дједат, дали себе, јер би-
ћех своји муке зби: Зоко!

Узвек по ивотоме што сам једном моиса и
мороо зивети; обрати се молбом Великом
Књазу Консентину Конавничковичу - сви руч.
Кодгитени Корачи дани су итд жетвом управом.
да се Зоко премјести у владимирски Корачи
у Кијев, нагајуте се, да те оку клину, која
је димна Књазој, моћи пакне итд жетви!

Добро сам одмах ивовоту ријешетке. Зоко итје
у Кијев, ати тек ивотмије два мјесеца атиме ми
директор Корачи, да је Зоко у болници и да
ја што ивије вгори зома.

Блига клима Улициска узвек очен своји. Зо-
ко е оторави полик, да сам ја моја полик
браму у Зоиред, те има добрих докитра. Брат
ми јавтаме редовно, да је Зоко добро, да
је растомлен, да сваки дан иледи у шенту,
да ије и става добро, да се ништа не брине.

Али, кад сам лет био присто страховати, сити-
не ми урне нас, да је, по рургина доктровим
миљубека слава нага, да оу пак дођем и да
водим боча дома.

Моја је Марица, још су времена мојиа боло-
вања, многа полагала на др. Ситковита
и сад навали на мене, да водим боча у био-
град Ситковиту, па онда, ако ти и утријети, ма-
ке ти још ноо бити.

Оу пак дођем и иведем боча у Биоград, Сито-
новит ја прилепа, ноје му ујину лијеву стре-
ну ухваћену, кривна ми, да је ситке врло
опасно, али да још не огајавом. Преторум
ми да ја оу пак водим у Угљик, одреди му
ленови и начин живота: добру, јаву храну и
да по вас дав ејер и лежи на вистом вазду-
ху у бањити, али на пераси.

Вазда је пијето у Угљиком, али бригаде се годи-
не зину као и вага, криво кето. И же иже
иже бро отрављати, да је угљикски лекар
др. Цаманка био иже на јет. До пролета, осам
на врху, илута му бреху виста. После је колико
брис и страховатка једра и мало смисело,
и обсеменено и, као да нас се каттово родно.

Но ни то акико позивања ма колико јада,
не уживах за дуго. Искушењима, која се обо-
рише на мене, још не брине краја, и мој добри
Милош и несудени ми зет Сидео утријеше
у дрво један го друјинет.

У моме мужном ствару, надајући се сваки
дан и ижему, била ми је велика олакшица
и ујута то, што су ми Екица и Олиа биле
сестине. Оне су по будави и са родителским

Благословом Бим изабраше себи добре другове.
 И Милош и Сисво су били двоји највишегаји
 младости у Црној Гори; добри; наузрети, спре-
 мни, иути вове зарад и зубави за свој народ.
 Млади пораштају, ледао ји у њима своји во-
 же. У новоме животу Црне Горе њима су би-
 ли највише важне улоге. Њима је било све-
 ва и много је полагања на њега. „От те ми
 Биме, ако брига, још до мало велика помоћ
 и, времето, Намведнику ибори наслош,
 - често говорање Њима.“

Милоша у почетку нешто службе није имало
 Њима, али му је дрго уложено самосталности и
 истраживања га чланом Великога Суда, на „вр-
 шнодем дужности Министра Правде.“

Наде сам доо Олиу Милошу, Намведник гесити,
 иујуту мрзе:

„Да си ме ^{шита}, коме ћеш дати Олиу, ре-
 коо Биме ^{шита}, дај ји Милошу. То ји голјем, Наг
 дође вријеме, от те Биме мена дрна рука.“

И ја како судам са иутирима и геновима,
 шта дозекое наједат иути? Олиа ми се брће
 црна и иутирна са нејаким држећом но. рука-
 ма, дијете и сама још, тек у драде сетој го-
 дини својој, а Евица и нештови вијенца на
 главу, оста, иујуту га својим мимм вјере,
 ником, да иујети несрећну сестру.

Устаб.

У лето и. 1905 гође Ктос у Улицу својом ја-
хтом из Бара, иди је један арије био ситиас.
Што је био Логор Мијусколат мннштор
Финансија, и Андрија Радовит, мајмар дво-
ра. То је био први мој састањак с Ктосом
од како сам ишао у пензију. Био је врло бу-
богат сатном, и де му будошност јаче ис-
такне рече ми, да је порогито дошло у У-
лицу, да се види сатном и да те поведе
на тогдому, ако ипак пада, да по ста-
рински посједно и истргано се два три да-
но.

Ктос се задриго само два сата на Ратна-
ти. Зо ио брине ариасо је ритовнике и не-
ке Улицитане, којима, на нас, да је дошло Ктос-
нево јакта, ситиас да му ирситије, а је сам
ишао до куће, да се јавим жети и беди и урми
кети ситори за кућу.

Доде је јакта ишла из ирситана, стаја-
м сто сви на крову леђе у ратибору, несла-
ђујуте се леботом Улица. Када ми иу сто
стај Ктос ме поведе, да ми покаже цујилу
јакту, јер је ја нејек до тога јон илдо.
Ово је била друга јакта, коју му је Султани
Абдул Камид даровао за мијетивци ону ирву
мноту пакту. Ова нова грађена је у Ктосовој
ио наредби Султановој, а она ирва у Карита-
ду и доде су је довршили у крајено је на иу
вине неје је сама брјејела. Преиндавичи
цијет брдо најитије дошосто у салот Ктоснево.

и њу сједош. Мијушиоват и Раговат ошати
у на крбу.

- Били би - циркуле добра била сада једна мр-
ва? " рече му Кмас и нареди њо црну кобу.

Мало Тројковат, узаве владике Рада када
је некијем послом био у циркули у Котору, на
му га дуго недонијет кобу, да га подјети,
рече му: " Добра би била, би циркуле, сада
то једна мрва." Јако се допала та рјеч,
и је често унутредбаване кад му дође вода
на кобу; он је мнго кобе што.

- А да, Мишки, виђе ли ти како ме на-
падне Бугарјаки збој српци Милоче? -
зашто не Кмас ошати разговор, - био сам им
и јемца, иловаца, ишраћит, илавои Смајил
аја свој реди Црногорској, а сада ме узима-
те и убицеи шровацем?"

Милочеи ми даје и Кмас као што Намбедник
ошати, да ја црви ошати шровацем и се-
шати ја збој ошати напајаја. И то му реко
не би ли шровацем шати нешати разговор.

- Кад је Намбедник допето у Улицу, шати
се Нику Татару, како му нијесам ни рјечи
шровацем о шати напајаја по новинама.
Некеште ми вавда и Ви то зајерити, Зај-
јемти до новина, који и не шати ошати сад
у Улицу, кад ошати нешати и јада моја, што
ме у ово мало времена шати!"

Моји шватијети долови мога да су ми се вч-
јети на лицу, јер Кмас шати шватија:

- Дошати ми у мало мнго шватија шватија
ше. Вјеруј ми, често сам о шати шватија
но не шати. И колко шати шватија шватија

Бити у Умештоу самому! Овеш би ти доста
 неке било на Умештоу у друштво са својим
 кујанскама. Хитно сам више учео да ти
 јавити да дођеш. Бити мисео сад са мном?

- На Умештоу? Не могу Јосифу.

- Пог сам да дођеш сад, или ако бач не
 можеш сад оурак, а по доукије, на свака
 ко што крије, бач ти доо мало бола. Ти
 би ти по нејбоје свршио, ју потнајим пород
 унотурски.

- Дома или овде у Бачу што бач мисео, хо-
 ту родо, а на Умештоу не могу ишати.

- Ја бач да заједно радимо, а ја не могу по-
 лито у Бач стајати. А не питам те, хо-
 ју је по чосов? Хоту да ми напишеш
 један уставити за Курну Торну."

Књаз иштори ови последње рјече јачи
 насом ишати их и као бесем осми-
 јетом, на оурак одишо догаде: "Хоту
 да дам устав Курну Торну!"

Књазнајет ови ишавом Књазневоје, је ја
 само пошодах, ју мисвах да не говори
 одишо, ишати да је колмојуре одбачно
 и саме реформе, који би ја мнотом наке не-
 је устав ошатиавале у мнотом самовлашту.

- Оддишо ти говориш? нештава Књазнајет,
 или моје ишатиавале.

"А што, хоту ти ишатиавале за устав? Ја сам
 мисео да бач одбачолаш, нага ти ка-
 шем, да ту дам Курну Торну устав."

- Не, Јосифу; ја не мисео да би по било
 добро. То би био и свршио не ишатиавале свом
 садмисео свака ваше мисео владаване

управо и извршава у уставну владавину. Међу њим је дубок и широк јаз, који треба ишчупати, копати, на да се право право пријети без опасности и управо неосјетно. А то сје тојим, и тојим, уживети са оним реформама, који сје једном бити прихватити, ба их одет, нежан зашто, најуглавном. То кошта данас би била Јога лет мала своју законна уређену државну управу, јаван буџет, контролу, новинарство са утврђеним планом и унапређењима, самоуправне организације, судове са одређеним надлежностима. У мало времена овакво унапређење не може доћи до ред и поредак у земљи и престало би ропство у народу и невоља са стране, против садашњег стања. Ево, то уживети би, Тосицу и то сваки Црнотрци неће очекује, а о уставу нико не мисли, нити у Црнотрци један зна шта је то.

- Теди се дакле сваки до Црнотрци неће радосно прихватити устав, кад он се објави.
- Ја њихови Тосици то, што мисли да је за сада боље и корисније. А додешем збога устав Црнотрци ће га прихвати и радосно ће га прихвати, али тек онда кад се види и види и они од устава. Ево видети шта се у Србији ради.
- Ема ја нећу да ти онакав устав; уредити га ја према нашим приликама.
- И најесније кад је за времена малочасна Миленкова дао устав, уредило га је према тојем нашим приликама, на колико је трајао? Није партије; бори се једна с другом, како која зоводеј, одмах крој и нови устав. И партија, која је и дохвати власти, тега ону оборену као и

крвника. Исто је тако и у Црној Гори бити са уста-
вом, и још држе и грђе. У Србији је идуће буди
од наука, не размишљају се крарије по нашим,
и ако имају свата своје мте и свој изирали, а код
нас је идуће, јер тек је однак бити, дијелити
се по браћствима; и кад се зовеће идуће,
закрвите се браћства.

- Ти си асимиста; не је то тако бити; држе
ту ја збрето - то јошори Клас и токога ми сити
поу исециду.

- Нема од тога ништа. Ко да је отвара шару, а
неситска је. Ако ћеш и устаб у исециду, одоше
и ви појед борбе и онда је тек зло.

- Поштоме такву дакле, да не дајем устаб:

- Не кажем то, ам мте да не треба хита,
ти ситији - Ви поште у томе правцу и без
устава родити неколико година; дави законе
и уредбе земли, као што крије ревох, на тење
онда моти и нече и доде извести своју најуру,
ју тење у толико прирамити земљиштво и што
ти буди за тој нови живот. Данас имаће све
са 5-6 крвника - 2-3 зовјика сити то образо-
вана. Мте тење исецида? Ако ик урмене го-
министре, која тење у велики суд и овујичке
судове, у Србији, у Котору? Ако ик разредити
по ијеји мјестима, је су ван министри? По
још када урменеју пројекте вједа, на што је
то однак крве одине устава бити! А овако,
како кажем, има тење го- десетак година доша
и не избор буди, јер је многи младости Црно-
горске на страни особито у Београду. Тек виде
овај нови живот у Црној Гори, и законима осигуране
попожеји себи, они те се, како који сврши науку,

врати дома, на трготи и они, који су тамо били
у сунбана. За десет година ипакте у својина
судовина саме правнике, та и садашње не-
испекне квалитете заменили су. Онда, ако
сам нећете да збринете свој живот као
ушовак владар, моћте се и у то уложити.
Ипакте и затоу зато сретну и буди сво-
собнијек досега, својина ћете радити. А по на-
ју у дане; зорави се, снажните, докато се,
ако биде, што."

Кто не одговори ништа. Нешто је размислио.

За срећом и љутине настави:

- Оно, право да ви реген, зми мис, док се би-
ло, да ви то оставите Немецкију, када до-
је ред кеја, и моћен, тејовом наравноју.

Кто не ипакте ипакте обрва и колело што
вори:

- Реко бих, када се зми, да ја нијесам
те условна владара?

Ја се остијехтук. Пад мис не комет јидан
вучит Кванев, који ја му јидан нејакни до-
неле и који је са Кваневим ловакним и си на
красна и совбијим се критикомисо. Он јидан
свуда за Кваном као нас. Био је мират,
није никада никога нешто. Проглемо је мисо
стада оваца, даик и не ипакте. Но један,
когда је Кван одто на Оуја Луку, ситаном,
крајем пута, пасе овце, а бук на бук то,
сред њих, и у трен ока задави јидну. Кван ви-
дрити то, одмах с ктжа нареди нејакнију,
да ја убију и реке: Прато катну - бук главу
мајка, на јуд никада!"

- Што се стижимни? Збого мисли, да ја нећу

у што по уставу владају? - припадате овом
 Клас осмијујући се и сам.

- Паде ми на памет оти вам питоми буре,
 не уроби ону обу у Бјелонавистина и како
 тада рекосе: буре главу мијења, ма буре
 никада."

Клас се настидја гласно, по гласним обичајима ре-
 че:

- Вара се буре. Био бих ти ја ка и један
 уставан владар.

- Говорим поже сте што чете, само кад чете оно
 што може - поферман Класу са онјим иссти-
 јим осмијехом, па онда и ја обично наставих:

"Шалу на сирату, ја доиста држим, да садаш-
 њој малу Црну-Гору са не бунјех 200.000 станов-
 ника није устав то, што јој данас по сваку жи-
 јену треба. Нијесам противник уставу и сло-
 богама, који он начину даје и чеба, али садаш-
 њој Црну-Гору не мислим да је потребан и да
 би јој користио. И велике државе, који ипоју
 поравно устав и парламенти, у коме и по мало
 Класнословни, повише крајнословни, а најмање ра-
 ди, кудуре једнако штити. Ако Бог да, да се
 код српства привући најједно, бити времена
 да се и Црна Гора нијем понови. А докле во-
 ле да она остане оно што је вежда била, са
 онјим народнијим животом и духом, који јој
 је доо глас и пекну што исто вена ни мало не
 смета, да јој данас и потребне уредбе и законе.
 Црна Гора није имала устав, када јој је
 Гледетон написао оне слабости. На Шенскину
 није сметало што Црна Гора није имала устава
 да гласива: "Онајмањи међу Народима!"

Сјетате ли се он велики изјесте? „Сурова стиче-
 јено - престони слободе! Висерови, што лет
 ишћ бјелова одбијате ројеве Турскога ислама!
 Велика Црква Торо, која јасо нишћја друја,
 родни расу и тако силних прилика! „А ка-
 да ишћ „велику Цркву Тору“ научи устав м.
 новнишћина и пенмонерица, и трајом и борбом
 око митисларских фонсе, а велике силне
 прилика“ говади по дурелишћина, „нови пред-
 стоици и Метиски, ишћ се одушевити ишћим, да
 слове и великају Цркву Тору; ишћја црква ишћја
 на сваку страну!“

У оваквом разговору престјесто се до бача и
 ишћнадрисно се, када ушћјасно пред собом то-
 волуцу. За два дана ишћ сам био јом с Кларом
 у бару, ишћји био бисмо ни рижни о ушћјаву. Ни ишћ-
 теја дата ушћјро, на ролитанку, када и брашно
 на Цетисе ишћи меји црквица да дођем, ишћи
 мији пошћице да ти, никад ти дашћи ушћјав.

Мислио сам по томе, да меји он, генодрјива-
 шћен оноја јановора само ишћшо, да ишћје ишћја
 ту рети, мислих барда да је ишћици за ушћјавом,
 јасам се оношћо заузимео за реформе.

А пошћице сам ишћ, до он мошћја бачи и
 ишћја ишћју ишћју са ушћјавом, раушћојшћи да ти
 ишћји не само ишћишћити све ишћишћи напашћје, ко-
 ји се дшћату црквишћи ишћја у шћишћу ишћја Цркве
 Торе, ишћја да ти давакшћи ушћјаву ишћјати ишћи
 хвалс и славе себи, а у генодрјиву ишћишћити ишћишћи.
 дошћишћи, који се све бисмо ошћјало и у великом
 ишћјаву Црквишћја ишћјавало.

Ја сам одовно ишћјатишћи и говорно, ишћишћи
 пошћишћи Аршћишћу јом ишћји два ишћјесит -

свјетла, а на вријеме моја личностова
 милостивости и својим дружиоцима толико
 куча, да ти Књаз, кадо више не може ова-
 ко на вријед, управити нешто, да себе очере,
 а сву кривцу за то штале Курне Боре. Јази
 на слоје личностове и савјестиве.

Томогајутн добо Књаз знао сам, да он ако збита
 дади ушава, није управити то ишејето, и убеђена
 о потреби устава и савјером одлучан да се држи.

Само неколико мјесеца прије своја моја разјото-
 ра с Књазом, у ванредном броју „Гласа Курногор-
 ца у земљу“, одговор идустремачима и бле-
 гадра на упуство нашега Говорора, који је
 сам Књаз написао, овако се он израдио о уставу:

„Нема у нас устава, нити их доу за сада, нити-
 мо. Што је устав? ... Устав устава мо-
 не бита само чине хрватије, коу лонно, да се по
 усавности буди и општо свима кроји и циљаја и
 да му ни, као за вост, али ирогради, галити
 кој ералијиа апсолутизма и колоронства, а
 му је онда горе државно глорвати, нио у нај-
 гобачијим дивним политичким удружењима.

Најбови је устав изовца и здрав разум. У
 нашеј конријархалној монархији ми се осета-
 мо мрнн и сретнн!

Не само да Књаз није никада помиња, да
 уставно влада, нио је он и Нацледника ушо,
 како треба пород Курногурски у свети државни.

Бити сам присутан томе. И то је било на то-
 колци. Једнога дана сјетасто Књаз, Нацлед-
 ник, Вјивода Петер и ја у оној десној кутици
 пред двором. Кадо Књаз уледа пред Касијом
 међу ирјанцима наместана Кетко Пејова

у бабама. Тој је он иста ћетка, што је, по наредби
Тосићара, изгубио Стојана Новаревића Туркума
у Москву.

- Јест ли он ћетка? Овак от сад? - упита Млад.

- Јест, от. Тосић је синот. Сирота, колико ја му-
се и поне он и појати! - одговори В. Петар, ко-
ји је ћетка болно и ремићела, али сада сви-
јем најјача катан лет унапред да Млада удла-
ни и ресколони за ћетка.

- Бити дома за ону давију. Бјини от среда к мени,
Лукови бак! Мени, изварите ме, на те ми
адаштан обрја нута! - рече Млад нево једна на
Ћетка, но бине да дурне В. Петра, бјја от
заступа.

- Нећеш, Тосићару, ни да' бој, одијешити се и
нејдони добрја ћетка! - дравоше ја В. Пе-
тар... Није от сиромак ништа врло, колико јесан
те ја. Није от сиромак, али је мудри, а нијесу но не-
вудри, давије на веја, иже да изврну шакли и
отом муком ветром. Потането, нишка друја;
врло ми, ели мушо, на мта да живи ка гавије
у својој зроби Тосићару; еји јунок, и шде мо;
и басијур, боја ми, на' и једет, недрјалнош
та вучети!

Бабама су давијам ћетка, да ми не зрото су-
ди, да их јлоди нимиче, да јлобу недаји др-
жавнуј каси, нево урима себи, же и у мало обрја-
шно и састовно велико ипече, дуја и повуко-
вала ова давија. Судити су судови, и окружити
и велики, шакливане су колмсије, и отит дола-
зит судовита и никада кроја. Бабама били у
реслој, одит но што што нута готилана на Зе-
шине, нута от нута и јошкови, на нештине

одлучити, не крију да ћешка дити са на-
мисама. Његово. власт, а дабуција на и
један, на се брати. Судови изотину и то му
изсуду, не би му Клас својом ризи извинио
дабуцију, јер он знам, да је Ђешко добро когтово,
дога. Ђешку је Ђешко мис и облека му је гоуцу-
иу, коју му је Ђешко уринуо хваћавем и предоб-
вем Ситјаво. Новарелата Муруина; видо Кривуцу
Ђешкову; зна да је био црковно, а сада да је нај-
бранији бајанит, али дабуцију не прекида, јер
хоти да му Ђешко урину своју Кривуцу, на даву
обрости. Хоти да му је облека и благодарат го-
сто што има. Призива је је реди ивта више су-
на, али Ђешко не хоти извинити но говори да је
све што има, својом муком мисла.

- Јели који му? - видне Клас последи отијек рижем
В. Пеша. Један кабадахија отвори ниво бра-
на и шаде укрутен.

- Нема дога Ђешко Пејов.

- Слушам! - одговори се Кабадахија и стори нива
своје ретији. А Ђешко јероберајутн с ерјаница-
на нитиуаме оти с брата от кунице и шек цил-
да кабадахију, који ја игадема гавта, похита
му у сурет.

Клас сиђаше обиват и памтођен, кога урине
Ђешко и кристуну јуци Класу, по Намреднику,
на се шнаре парадке два нери вдова.

- Што си обје? - урине ја Клас сурто.

- Од невоје, Јосифову, дођох и овамо за шовом,
да ми доведиш. Не дамо ми вала није отину-
ти, но си ми догај и милостив, на не шрици
и краштити ми. Како сам спешет, јеру нијем
шовом, али мука нејоти; а на нје сам ја дајас

- а наји данас, није ово година, - да ми наји наји
у себе и у своју правцу, у ово јак мори слава.
- Је ли то збој не доваје? - урину ја Класице,
клиндавица.
- Е, Господару! Збој доваје. Преице ништа буди
да ми оковају ово, - (Класице удари шаком
по образу) који ми је милији од живота. Што
ди ми живот, када безобразан не дик моја и жиста
изд своје цара Господаре.
- Свети Класице! - урину ја Класице миста истра,
ваб се у својој на словачи. „ Знам своју довају,
Класице -
- А, немиј, Господару, Класице -
- Свети! Класице!
- Најесам, Господару, како ми -
- Преице! - урину ја Класице. „ Оми не могу шати,
што ту ми жети?
- Коту, Господару, како да не ту; а која ту, а во
не ту своје жети!
- Е, овако реци: Фалик, Господару; отворити ми,
и се ту ми отворити. Не ио пажење од неће
„ аша!“ Јесам ли разумно? Не ћем ли се
ту ити урину и више не ћем бити Класице.
- Урину ми, Господару, сву моју супроставити,
и живот ми урину, свети просто во Класице жу-
ва! Ам не моју урину, у што најесам.
Најесам, Господару, крива ми ивота -
- Класице! - урину ја Класице и урину. Удари му
крв у образ, а жиста му на гело надјекнуше.
Пошито ишди Класице, обрину се Класице нама:
- Јесам ли гут му живота, му живота врата?
Аша ва аша! Јажето са урину, се му крашкан
аја! Аша, ва аша! Мице, свита Господаре

хоти да уама, који сам ја узгачно гобјектом,
и дна међу њу! Е, нема овакве свита-
дуже итд недом. Што и ишана бочи, они су
орџи. Паснокутававица од бјеловија свијта!

Ово би најјачи изјез био и ишана би и укл-
вало, да му сирата наји. Треба која дужаки
и не мучати му руку и крвину! "Му Клас
подрине десну руку и ситенуку шалу. — "У
рукарс оги од сипазики." "Нема недо бес про-
ма сирјки." Мало му итјумити, од пак тежи
уриш ђем на губе."

Ита ијјек ријечи стоде пред Намведничком,
и на стоде:

- Докан сам ја ишв лаво ми је. Ма што
ћем иш сиромаше? Не вјемити иш урнотрџу;
набућети иш катигуом. Хоти ми иш да сирати
руку у иерзит, и дужаки овако?" Овсит Клас
отружи ситенуку шалу и катресе шале.

Намведничка ишледа ова мучко ишкити не
одговори.

- Хоти ми, Дано?

- Хоти, боје ми! — одговори Намведничка
мало јачим гласом и пакну гласом ишвртју-
јути своји ријечи.

- Ма оти ми Дано, Дано мене! — вресити узвик
не Клас и катриси Намведничка.

Оде ријечи Класе и Намведничке било ми
је ишкити гити и оставити су ми дубоке и болне
ушисом и често сам ишсе сјетео. Оне ми и са-
де ишкити разговора с Класом о уставу кодо-
ше на ишкити, и ишкити ми ишкити,
да он ишкити и ишкити ми ишкити ишкити
не слободе ишкити урнотрџком.

Ако је било савро, а ипак она је била упути која
 што се догодило.

Државна дана говоре не знају у збор. То су сам
 некијим постоје збога ио Упутица и задржао се
 зупи. Најем са у зборској банци, је сам ни
 бо и знаме зупијарком алејом. Ипак ина с је
 уом сјећање у кнегу. Кнез је био јако упу-
 јеа и ина се сретено, упутице:

- Оди ми право кајем, што ту не знаш?

- Хоту, Госингер.

- Ма право, и све што знаш, а знам да знаш.

- Хоту, за тоја!

- Како ми, што све све разговори и слави
 ми на тојним састанцима у Локанди?

- Ја нијесам био на тојним састанцима,
 а ипак, да ни ниједан састанак није било.
 Но ван је то државно, мором је бити и сам
 обманути ван је најјерно ниједан ка-
 зео.

- Не. Код кајем да не знаш да не састанак
 ја ни вјерујем; али састанци су били, што
 знаш ипак. Кајем у кућу."

Када је Кнез кнез што да сања, није никада
 није говјека право и окорено, није му је овако,
 као ово овје мице, ипак. Обијате је, да за
 баци, да вјерне говјека, мисети да те му ина-
 ко кајем, што му инак неће кајем. Он је знао
 да ја нијесам био на оним састанцима, али је
 мислио, да што и ја знам о тома и када ми
 се ипак не као да он не већ зна, до ту му ја
 одмах све испржати.

Познато и ујомо у ојаклију. Кнез је био ко-
 лико упујет, да је ипак државо и није мојо

сјесте, но хогајуте пре доле поново ми је:
 Слушај! Мој јотава: Мако, Војводе Марко Ма-
 ланов, Миландр Радоје Кокић. Томаш Бу-
 ковић, још острица как ипаче су обичај да-
 на редовне састанке у Локенди, тајно, у завој-
 заној камори. Ту је било великих и неситијих
 десјера, иу се ниво претресало данашње ста-
 ње у Брну, Јори, нагадо и несејно вану, а го-
 че да сам је крив, јер не билам народ ни гајно,
 а редим све што тоу и како тоу. И ријешиме
 да ми у име народа ираће у став. Како ми се
 ово смеће с учина? Тјани Мако, она дукота
 лева и штог кола, она бјелар и штог иреда острог
 крива, она робјаца Битрадема - она да ми
 ираће у став? Немто ми се крива од мене,
 јер сам их учинио будина, и дрини их, што
 ни један не мерита! То угрошавујући учу-
 Јору, а она је бране и шесеју. Тојати се ситови!
 Ема ту ам брата у став? Бгмак ту нареду-
 ми, да се пресејте у Дују ишраби и у шврдн, још
 ту ливн ишг ишдн око че, и шоло ту свијек
 бадини, да ми ондје кости ошатају. Не дан
 ја бојенима да дини учин, докле сам ја жив!"
 Тјанс је још дуго обаво грмно хогајуте непре-
 ситно ко ошакмији и кријеште ситст ушом
 шавом. Тек када је зашело шгошорим?
 - Ви се, Товодру, сага јаво урдујети; сик немто
 рема, ма дове друји ту.
 - Говори, говори!
 - Хоту, а ми вас крије сшег пошме, да се учини-
 ме. Што те ван шолки шјег, када и бес шјегда
 шоннег узшкети сше ш. што сше рема? Пре-
 шум сше да он буде колнитс и кайрдите, а

Ви ето сами как себе ставите на муче. Та-
 ко набућени и урбућени ви неможете мирно и
 кневно разговарати, јесу ми и колико су они врбви,
 да би ми могли право судити. Ви, Господару,
 нијесте сами чули, што су сте они у Ловчанци со-
 борили - Вата је неко ко дошавшио. А јели ван
 какао и истину? О томе се још нијесте уфјерили.
 А то ван је најлакше. В. Шако. В. Марко,
 Радоји и Томаш сваки су дали крај вас, Плићки-
 ке как и они те ван истину поравати. Но ја неће-
 рујем да је шта од тога било. Та се и да су
 говорили што о устави, зар је то такав преступ,
 да га то промисле ставити за политичке пре-
 ступнике? И да би било код как какве политичке
 мала ми је она црква тој, коју би сте ви уграде-
 ли! До сад је сте смислао држало, да Црква бора
 једнији држан држале, и што и то год: да у
 њу нема никаквог политичког, ни партијског. А ви
 бисте сада објавили са пресејаном бујилом сви-
 јету, да није тако, да сте ви на чело од своја
 народа и народ од вас!"

Јован сам је овако говорио, што се уговорио
 при тојој и добовале цркви на у окно. И када
 сам за њу и очекива шта те рети, ни је још
 дуго оноко сторе и изговарајући рјечи. Наједан-
 му се обрне, и је му у гредех мирно, осмјехну-
 то лице.

- Којдемо да мало промисамо! - рече ми.
 Доклапавши ме код руке.

У тојој нареди изјавио, да дођу наро-
 ца.

Волим сто се дуго обем, и долеко више ба-
 јуца. Разговарам сто о свачему, а то устави

и о Пресјаци не би комета. Мени је то мало му-
шко, бојим се да жива не узикта, што је научно,
тако када изед двором ишдроме ил кола,
ја полако, да околна не гују, утишам.

— Перкосите ми, Господару ништа о околне,
како мислите?

Она ме отледа, гедовоно се остијекне и рече:
— Кајде збогом! Не ту ил ишдрати. Квалатич!
Знајучи ово, и још дрета оваквијех створи ил,
слору, Зетордесет парти моја нибока ирада с
Кларом, ил којима се може о Клару свашта ре-
ти, само не то, да ти от још и устават владар
бити, је нијесам, расставити се у Бару ишдрати,
ни мисло више о околне, што ми је от на јак-
иш пврно. И та ил је менте, као и сваким, у Цу-
ну Тору, ишдрати Кларом тројес погору Цу-
нидроме ил. Окобра ишдрати 1905 године, у
коме кларе: "Одгукем Николудне, а преко
валвијех покларица, слободно шадраник ил
политику, којим ти бес моја влада ушдрати, се-
ишдрати се око менте, моји вишеговне, да заједно
видити, да заједно снајето и шадрано, што
је најбоље за нашу отаудину и шен слободан рас-
вишек." "Дојиме окол менте на Николудне,
да вас саставим са мојом владом, да се у
сретном дослукту ством и шадранком работо-
рити и да снајето сви заједно, што је нај-
боље за крави и здрави развишек отаудине."
По обвијем ријечима ишдрати, да ти ешдрати Николу-
данској слуктиштини Клар са нишдрати посл-
ишдрати менте дојобавати и ријечити, што је
најбоље за Цуну Тору и шен слободан развишек,
а међу ишдрати, како се ишдрати вишего, устав је

Било готово и суштинуна је била ту само реди ске-
 геноја пролећења устова. Ујимит пролас
 Ктатнеб састављам су слугне збуке фразе ере-
 зутне једнога ерелет. "Кад је збујем глат
 просвјетљеноја збујеманства, он и слободан гра-
 јанит мора бити - тако држи ван епарх Ктас
 и Јосифдор, који и у ијим ојејкајима родно,
 расице и настанецо." У сивари Ктас није ни-
 кога држео да је по томе, и обвјери је управо
 стојијеманто, урето је навлени једнога држио сто-
 ванна слобода, изобвјери негависности Курнторе,
 која је итскајана, тог унутрашње грађанске
 слободу, којјек није никако итала; није и даме
 на Ктас моисо у Ктима родити, ни расици, ни на-
 ставити, неје је био то 46 година своје владаре
 суци и друштом самодержецу.

Ктас гласета, није како уштев, и није ја дао сво-
 јом добром вољом. Он је ушито по наговору Нашвед-
 никову ијј савјезу негодна, неогитивани обрји.

Каде вет није моисо од моисе Нашведника од-
 братити, каде се и ту итдео неговом ушлību, итј
 којјим је итскајек година нејеситанто био, он
 је брзо дао вољу за негову; итскае је деваке
 уштева као своју добљачиљу негу и одлучу. Мислету,
 де те он и итред уштева одржити своју нејраннеку
 влест он је, у иштину, брзо итскае задрован са
 својом одлучом и настане је нибо иштисети, де је
 деваке уштеве негово, и само негово, лично ује-
 ло, дабно невно, дује сареманто. Он је однок немоо
 у томе свој рацун; ирешети те добровљним даде-
 вен уштева Кера рускоје, и ите остане, каде би
 Русија добила итје уштев, једити друје Султани
 у Јевропи; отицетити стоје епарх Министре

и бацити на њих сву врхунцу и одговорности за
 све што се је дошло од одлучивања; добити као
 уставна влада била ипак да долази на
 српски пријест, да ми је он још једнако лично
 одговоран поводом, да ће се на њему остати, у сво-
 јој, промијена дојоштин; и - на њему је он крај
 и највише постојао у сватоме свом раду - ури-
 нати мија ерети у свијету, особито у Српству,
 и српске новине, које су се лет годинама годи-
 нама постојано осуђивале и нападале, пошто
 је саг одет абалити и слобити.

То и мисао, да је он са попуштањем унутрашње
 владање као и до сада, једно је руководио
 Краља, када је српство да да устав.

Но ни Намеснички није утицао на Краља
 и сопственога убједити, него је то урадио по
 утицају и по негову Краља Мијушиковата.

Мијушиковат, и што је откопао министар
 Финансија, није се могао одати у свијету, ка-
 да би се стоје рачунало да је устав одмах и не-
 посредно Краљу и њему. Зато је он настојао,
 да највише Намеснички да је у мисао ради-
 вије и убједити, да се једно проглашењем
 уставна може зана Јога и сам Краљ избути
 и своје немало стана, ослободити и
 мија у исто вријеме и који може поглед ра-
 да и највише. Против њих је једно посто-
 јано и код Краља и код Намеснички, мако
 крије, него што је ипак рече "устав" и
 се ипак на њега и Саада, где је до-
 сти консуо био. Са предједничком Министар-
 ства. Јоже Петровић био му је гак што се,
 једни код Краља ни код Намеснички, није

више уживао прежалително поверење и љубав, осо-
 бито од брата, када се је руска војска би-
 ла приликом на северу Кривого. Још мно-
 го ређе му је било удружити Криво, да је крај-
 ње вријеме платом својим солијентни де-
 десетогориница стварања која Илију Платеуца.
 Но то што је било Мијумовићу, је Табра Ву-
 ковита, министра стовних послова обори, ко-
 ји је у то време Криво на себе и у ујереву,
 да он не може без него. Он је био с Табром у нај-
 ветој орази. Као Криво у Свара и то је не-
 ке афере са руским и са француским Кривоном,
 на најпосије и са Валјом. Табра је то ујереву
 био, да Мијумовића представља Криво, као
 савршено неспособна и неупредива на ономе
 положају. Један на сједници, јесте сви били
 окупили, Табра је највише осуђивао и оптуживао
 Мијумовића Криво и као у овајству уривању:
 „Ја вас молим Господару, мислим да и
 Свара, јер је тек не могу смисли, да отворити
 вјоће отворе, који су на нас гини. Он је од ви-
 ше штење само, него да није и нешто Криво-
 на у Свара. Стовице ја напосељаву је пој томе
 само није није у поје Министарство.“
 Табра се иу превадио; ујереву је да ја дине и
 Свара, али ја је сад иле напосељаву себи на брат.
 Мијумовић је био вриједан и способан млад
 човек и веома сукоди у Свара нијеу никако
 моћи правдан иступити Табров. Но Табра
 је нешта у великој опасности противника, који би ја
 поје дити и солијентни као министра стовних
 их послова, нијеу врије, што је био с Намеснич-
 ком веома интимант, а Криво се ниједе није противио

Намшедниковим живама и земљинама. Табуро је
преуједно био свој ујилв на Књоза, и него би от
Мијуршобити држе дајето од Земине, у Сварту,
или би ја предложио за пољотика у Кериброду.

Мијуршобити је брзо своје дивне мефу и стома,
и обилашћом мјером. Он је брзо ујилв Намшедник,
ка, не онда, постоју његовом, и Књоза, да је
Табуро био Министар свотнијек полова само од
шкоте; да је себи гет у свијета државнајим
пословима, неискрит, нештошент; да је од Султа-
на ирима бавишше; да код странајек посла-
ника не Земину великајути себе, постојато под
којева ујилв Књозе, јакојути или се, како
Књоз нешта што јади; како је на муре шкоти.

Наје основноо дес објашњето ни ко, што је Табуро
био уред једно поље, муро као жевоје, за шкоте-
ра у својој Рачуелерију. Неј Књоз однак наредно
да се ишти побраћу у ишкотеф, не своју ирбу дук-
ност.

Над сам се ово свотри, докот, било ми је иш
отор једно, ише знае оте рјери Намшедникоте,
што ми је на Тодолује рекао: "Табуро је не сфета
за Књоза." Видно сам, да Табуро неће дуго.

Мијуршобити није ишао добро миштело о Намшед-
нику, али се држео неје и уште му, да се шкоти бо-
ли ишкоти. А Књоза је осућетоо иред слаким.

Над сам ја радно завнели иредно о државној
ујилви, от ми је, докоти и неки, били била со-
воно, да је свати рад гетудат, докоти од Књоз
ишкоти јадиш, што тоте, исе те државна кесе
вонда бити ироти. Тобуро ми је, да је пошто
једно и великој Књозини Миши, када га је
Књоз ишкоти Кјору у Ривадију с мотом, да

одушка Зулу Тору, и томо је, да држе ствари на
 оца, него се остави својих навика, али него
 уредити у својим поздрављивањима код Цара и
 руске владе, јер су они од своја поштомца на Зе-
 ланду добро обавјештаени како он рече се држав-
 ним пријатељама и руском поштомцу. То ми је ко-
 штриса и Тубоство, руски поштомца на Зеланду,
 као министар Финансије Мијучинович је дошао
 у брзо уметно, да сурбијанам Књажевич новачки
 прохотијева, уредити велики царинскик повола и
 нових посредник приредити ојога државну касу.

Зинковичи су тако почели прилази ипакте родо-
 но свакта мјесеца, на који су прије знали то по
 и ко зирну поштомцу. А и Књажеви је у неколико за-
 здобовава. Неполазно му је и државне касе
 400, 000 круна, који је Тњас поздрављивао, новачки
 му, да је и теј држи од поздрављивања и од недрини-
 не ипакте повола, каде у каси није било цара.

Мијучинович је тако уметно, да га него са свјетом
 ослоједити и прилази себе раскопачити. Према овакво-
 ме раду Мијучиновичевом не може се рећи да је
 он, као што му се прилазило, једино само за
 ипакте, да и прилази и освете обори Тавра, иа и
 цијело министарство, и да сам гау те предид-
 нити и Таврово мјесто. Он је могао по рад-
 ити и коштриса уредити, да тае у уставом је-
 дити поћи опраћити самовлашти Тњанчево
 и поштомца земљи. Како је и пријемно мистро, убр-
 јно се брзо дочкавчи највећи разогоретке и вели-
 ке нечистијанности.

Тњас пријемно мистро и га уметно, поштомца је да га од-
 пар и добави дајуте и ипакте овојој ошомти до-
 ката, да је уметно метва замисео, и држи је он

bet сарешно. Цијенити многе привржености, и
 и томе способност, савана Туркита, уредни-
 ма „Београдских новина“, он се телу у томе идућу
 побјерно и Туркит се икне одр брзим одривом
 и готовим уставом. После му је српски устав са
 великом иштрјаном. То сам докато од истоје
 Туркита добије одине доцније, кад се у Курној
 Јори бет расипалима била уставне борба и
 ишјавила афера с бомбама.

Срешо се ишлим иштрјадох једне вечери код
 Луке Крестановића. У разговору дође рјеч о
 уставу и о нередима у Курној Јори. Речо му да
 сам ио све предвиђа, и да сам рекао. Књазу,
 да ти до истоје дати. „Рјачу је услију уштно
 Књазу и Курној Јори, ио му је савјештвено, да да
 устав иштрје је са српским уставом ирешно и
 све ишјаве који сто бет виђене у Србији. Устав
 за Курно Јору, бет иштра се штно, морао се са ле-
 шном иштрном радити, иштра су је ради-
 ти буди, који добро познају, иштра Курној Јори
 и све иштрве иштрше;“ — речо Туркиту иштра,
 јути да је је он радио.

„Иштра иштра. одиштра ми Туркит — ма
 штра ти иштра, Књаз навалмо, да му је рас иштра
 иштра, и ја сам је, савети се у Венецији, на
 брзу рјечу иштра.“

Коред Николовине биле су у очаквији иштра
 иштра сједнеништом Књазевим, свам да иштра
 иштра. Осим министрера Мироболита и
 виштрајек иштрашника на Књазу. Књаз је био
 иштрао иштрашом иштрашом иштрашом,
 Арштрашом на Милитовите иштрашом Му-
 штафа Хилит — ештрашом, иштра иштрашом

злет ио злет устава. Звао је и мене на та савјет-
овања

"Ако ти зоракне доуштаје, Криво Краиво.
сво Високоанство Голгофер би рад био, да дође
овано се боји дак, да присуствује некијем сјед-
ницама савјета и најновијим реформама!"
— тако ми је телеграфом Јавро 9. Новембра.
Јавро ми је доуштаје какао, да он није знао
о тој дешци. Он је написао сам Криво, а што
какао Јавро. Предисказано је, да се могу не-
одобрати недовољног погледу, на ту неку мило
било, да то утиском у дешци упућеној на ве-
гово име. Зато је у дешци и то: "ако ти
зоракне доуштаје", и ако сам је када свес-
јем зраб био.

Одговорно сам Јавру, да тој сади зрабна
не могу добити. Нијесам какао. Нијесам какао
да утискује у послу, који нијесам одобрио,
јер сам знао, да се не може не прихвати и одрети,
нио са личним рачуном својим, и да се чини
спречају Курној Горн нове, многе ветешкине
и обасности.

Нијесам какао ни на Никобданску сеукитику
поти. Нортг Угличкине хоћање да ме бира за
своја пошаника и не киједе до тога одрети
до са моја дане избора, каде сам бирач убр-
рио, да у обу сеукитику не могу никако, а да
ку се прихвати за друју, и ако сам лет каде раз-
мишљао, же би се свомоно ио Курн Горн.

На Никобдан је Криво изгласно устав са ве-
лички свеганостине који је он јако волио, па
и овал прихвати приредно.

Било је и шастраник сукна срагућеник на

срешет. Када и Тина зелетила на ушев и кли-
нуо, није се могао погуби, и ако је још с итвине
урјачивео Тина, није су му синови, доквацивци
са иту мичке, иомалим. То је знало: иту
брешетом дучи владе и тешијек бреша и итру-
дова, ишдела ме снаја и га ио тоју да ик,
у управу гетвом, итудијим снорозом.

На саму Никовдан, као сваке појне, гестич-
иоо сам Твару иметдан и прогласише ушава.
Као што сам упуцавце обмачива, да ту и кри-
мити ишора за ирбу сеушмичку, да не би Тина
моји одбјачке тумачио као противљење новом
свакту, морао сам му, и истине урвова, гестич-
иоо ушев, да се закљоним од несприлика, који
би ми он могао створити.

Тина ми је на иту гестичку одговорно. овам
гестичом: NACIONALNA

„Налим, Библиотекај добри Војвођо нијесу мо-
ио бити присутан даномљива свезаком гичу.

„Да ти срдачно захвалујем не чистичку и
ишред свалноје моје брешовољва неми ии
помоћ од Бове.“

Тина је можда збита жалио, а можда и није.
Но ии иио рмао ио обичају стале, и бледоушале.
А ја сам ишодан гестича жалоситан био, кад да
сам некое мички сакрацио. И јеште мичкој дан
ишестало сваре Турне Торе, оне, коју сам ја још га-
чално, која ме је одучавтавала, којој сам
ишадоси своју и учјели бијек свој дао. Она је
одавно погела побобевати и кад је ишребало ии-
савати је, нијесна је ишјешто, ишотивно ишетој
ишроди. Земља, која ти ишдане глати својим ишорим,
сваким ишетоком и да догика бове дане, и нај-

Боге, нити и не може више никада бити оно
што је била.

Положај из Црне Горе.

Одмах први дан у става урдману Тњане,
то шврло Ђуроваче, да ти оти се лако и лако,
да ти Црногорци бесуслвно слушају као и докле,
а неће господарске воле освајати и унаутра јед
њима гонбјед и једни закон.

Уочи следећих речи от полицајца, који је био
повао у ошавију: „Ја ту вам поставићу пред-
једника. За најбоље знам, који је за тијем?”

„Не, господару, не можећу нам ти постави-
ти предједника. Наме је, да је бирати;
слушати га је шавати” — одговори му
исти час стародни посланик Митар Ђуровић,
судја, а други изредане и конвојне му
ријеч.

Он некаже обавијим одговором Тњане и
погледа и премаде разговора. —

„Ево ви сада у става. Није ми ја никоу тражио
ни отел; доо сам вам ја сам, својом вољом.

Пријетите и радите; доста сам ја сам ра-
дио” — рече Тњане други дан неколицини по-
лицајца.

„Хотело, што угулјето. Најприје ћемо да
видимо разуме, куда и нешто отје блато,
што је народ славе године доваде у касу,
а чему не би ништа боље отје. Хотело
то да видимо, ако ћемо не отуштити; а
ако нећемо, ни уставни не треба; моја си

Тоскобору, да ни је и не дајем? — одговори народни поглавник Марко Врбуца са Врбуца.

Књаз се напусти, погледа најближи Марка на рудом остале и зачима их: „Који је ово? Ова је ово?“

Марко не чекаше, да други одговоре; одсјекућу се и рече: „Ја сам Марко Врбуца с Врбуца; погледа ме, Тоскобору.“

Књаз се други изгледаше и пијаше од ње доinate, као да хоће рече: „Над м се отури, над м науци галму забивати!“

Оне и овасте ружић броче зуре у негоду и пре-
уриговаре све даје и даје. Митар и Марко
постороче у неговијем очима „Басмадурма!“ Над
виђаше Курногучи, да се стужи и може како с Тоско-
бором поборити, хоћејашу све пободнији, и хоће
много поборити, шта би који у свучиштити крошно,
када би он поборити дуо. Брзо освоји народом раско-
пожење, које се није како замислити код Курногуче-
ча, науријек, да само слушају, да муче и играе.
На свијна сједницама се само о свучиштити пово-
ђило, разбирало се, које те бирали, а много се тек
и свучашу и преноручилату за поглавнике. Ту и тек
одмела клица „окошцији“:

А јуно је доста и паввијек Курногучега, који су
с неговијерелем изгледом на услов. На једном
сједници, у Улунтоу изје су се овакви разговори чу-
ли, рече те бригадир Мило Бурацковити: „Баш
седе без несвере, Немате ништа у грозне изу-
шуре. Вбрити се као жеца. Марко Врбуца да шта-
ни Тоскобору рачуна! Пичи му погледи! Ви да
у гити Тоскобора што те рачуна! А он шта
боји вага сити, но сви ми, ваде су ова ова изе-
дано. Сједнос јадни не били, и мучише! Не бије

се шутити с ротацим. Не промишља фавола, докле
 ја нијесам нацели. То с фаволом пре са задњим
 брачи. Вата се итн, да ви је Тоситдар дао укав
 те то, да може слободно свак рајати на збијерди.
 А он ви ја је јодови, дао, да ви само тога
 буд и да чује шта мислите. Тривалиште, што
 ниви били, да нијесам трети. Да и медано ми сво
 ју работу, а државну ипо то и без нас!

Уобијем буди на погосе у укавтрјед виђети бра
 дитна партија.

Тому се се досетавало, што се у народу чује,
 и нијесам заробитак и ако је још бјеровао, да је ма
 ло од нијек ирвијек доћи у илуцименту; он је очекивао
 илуцименту једнодуштну, ислуцименту, као што су би
 ле не главарске, што ит је самива ирвијек ио -
 дитна своје владе, које је само давати вид на
 родне боте раду и бити неговој.

И се шотрици министрица итао је Тосас на
 теје, докле се једва ирвијек разбојно. Тада ит
 је какао, да је једна земља укав, он су ит ири
 мити нас и славо друго савишкетке недово и
 не ипо митројуту, да се ит може и китотвие ипо митроја
 итуати. У ирентресоу укава, на сједницата
 у дрору, он су редовно укавобам, а Табро се
 ипо митро итотвие, да је доцнао са Митрополи
 итот до ирвијек рајети. Он је био засекуник
 митрисора бросвјети и ирвентнијек погова и ако
 је Митрополиит своје ипо митро неговисан био од
 митрисорета. Митрополиит тогање мило би
 аи да и укавтрјед дроти ит негависности, а Табро,
 убрјерит, да је он остати митрисор, итотвие не
 му чавосно и зурадо: „Е, нећем више ипо,
 не! Зедан је Тоситдар и једна влада у земљи.

и би са својема побовина издржали министар-
ство просвете и кривичних послова, као и иста-
мичковници, што имају своје министарства.
До сад сте могли како сте кинјем, а сад поучи-
те ме где вам да издржите мило онога, што
вам наредити или одобрим." Трдуно и дохвати-
ше му и пријекаше два вета пензионера, а два
појмава зовјема. Књаз повлађиваше сад једна-
судницима и умишљиваше их побоне, а умишљиваше
у Викову свату.

Министри нијесу мислили на оставке. Ткоз
је навео старога Војводу Платенца, да одступи
и уранивши му оставку немисео му је врло лако
то испо. Ни то није био бонжу и Јавру готован
и јасан ми. Мада је Мијушовић, по догово-
ру с Књазом, послије свезакога прогласења
ушова рекао објави: "Ми морамо сада
дати оставке Књазу, јер сто ми министри
не умишљивају добра. Он је једним указом кри-
мичне наше оставке, а другијем нас овде ко-
ставити."

Они издрже оставке, Књаз их крити и стави
на расколнице, не само так, но и Војводу Пла-
тенца, коме је још раније, својим својеручним
писмом уранио оставку, а постави нову вла-
ду иту предсједничком Лазара Мијушови-
ћа, министра судних послова, Мијушовић
је узео и бонжо и Јавру мјесто.

Они су били узвијезени и незадовољни, и дово-
рше се, да се не кримају тиме никаквога поло-
жаја. Књаз отуди бонжу предсједничком Зне-
вога савјета. Он се захвали, а Књаз када посто-
ви Јавра, који се отак отише преко задане рјечи

и не мајети за приговори Божиће. И тако Јавро
посладе приједник Државног Савјета у ва-
зом Књажевци, а на приједној и својој Мијушко-
вита, које је још отишао пред својом Књази-
несвојом и та Књазица у Сладру, а који
ја сад држи и гаји у фотелу министра
својих послова. На приједној и својој Ми-
јушковита стављају се Божић и Племента у иск-
сију, у којој је мало доуније и Јавро отиша.

На својој и својој својој Бивнеја мефа, Ми-
јушковит није пропустити, уривати, да Јавро
ко што јако осјети. Био је Књазица Јавру, као
министру својих послова, и отишао и таке,
најлепша Кароца и Књазица; одобрено му да држи
два унформисана момка на државни разук и
да који средно посуђе са шифром Књажевом
на сваком комаду, и то на државни разук.

Мијушковит су так први дан нареди, да се ко-
ла и војни брану у државну шифру, да се шифри-
цу у министрству и Племента мефа она
два момка, а средно посуђе погранично лично
од Јавра, јер да оно уривати сега Књазица као
министру својих послова. Јавро се морасо
дрети војна и момка, али посуђе некајде
дати бранети се који, да је то Књазица Јавро
даровано. Највише је морасо је предати када
му је Мијушковит од стране Књажеве изје-
бно, да му посуђе није даровано, да је
оно државна својина, а министар, који беоу-
коредвавања у уривати, када да је оје-
де страници представитица.

Или сам још онда, када ми је Књазица на јавно
изјавио, да је држи Књазица, иредвита

и њему предозвати, да ти наситујеш, и то се што
 дрво које ти појави ват у породу. У породу
 се отешо се живом отаџи, и ако још узраста-
 ван и кривајиван. Ја сам убједио био да ти е
 шт, у првој светитици отворено појавиш у борби
 народних и владних луѓи. А како је било
 уопштејед знати, како ће се на борба водити и
 свршити.

Према томе ја сам и нама изред иштакам:
 шта ту еде ја? Како сам се зарена склопио
 у икенију, догађаји, који ти наситујеш, неће ме
 осветити на мру. Припоштаме, да бирам:
 или ту с Квасом, или с народом, или ту
 се реитовити у кућу, као у мичју руду, да
 се жив негујим. Решава сам о свему и
 убједио сам се, да не поју ни једно. Ур Кваса
 нијесам моисео стати, јер бих ијим кристио,
 да се ирам устата и, да будем учесник у
 борби против народа. Ни у овојозији која ти
 и гдмак појавиш у светитици, нијесам мо-
 исео стати себе мјеста, не само што бих дошо
 у сукоб с Квасом, с којим сам свој бијек иробо,
 него што сам убједио био, да она неће ни знати
 ни шта родити, да дође до устјека, и да
 бих се неправно ишом реједно сломио и до-
 чинао близна вавве иешвоте и негулике.

Ја сам бјеровео у ијаву оне епискупе иешни-
 це, коју ми је Квас у бату ишказео. А нијесам
 моисео осветити ни побукет, јер би ме, с реило-
 јом, народ осуђивео и осудио, а Квас не само
 што неди бјеровео мојој побукености, него би
 ме ишконио, да ишгел ишме и кад је не-
 бих редровео, редујемо би ме чешале сватојак

непријатности и болести.

Није ми остајало друго, но да се уклоним из
Урне Горе и тамо се ризикуем. Стисах да
продам кућу и баштину, да побегнем дужице,
који свакога бине нијесам могао дружити и на-
вити, па да се несећем у Биоград, изди би
са пензијом могао слободно живјети, а о једно-
ме и промишљу, и жеља ми узмиш и добрих
наука.

Мама и жеца јаво су се обрадовали, мада сам им
казао своју наміјеру. Писах мами и желици, ко-
ји сто итали, мама је обнелимо живот у Курној Гори.
Мојој Марици било је из којим мисли, што ће се
и тако сасијети и поједно живјети са својом сестром
Зорком, који је јако вурбна не само као сестру, не-
го и као мајку своју; и остри, неговати и све
појне и без мајке, мама је само га вурбав
и жецу Јосифу.

Одмах дах објаву у „Глас Курногца“, да прога-
рам све своје имање у Урну Гору. Та је објава
именована свакога. Многим су је рашто, а
највише да сам неготован и да због тога
дизам из Урне Горе. Негодованоста је када
било у Урну Гору бучно, и себеника сваки час, ко-
ји не може бити свакоме најближа, како
су знали да сам с Указом убије у добрим
одношењима био. Малини је било познато мо-
ји право стање и да ми имање једва дужице
покрива, а само најближим пријатељима, а
само најближим пријатељима, да се уверавам
мужним приликама, који у светом времену
предвиђах.

Ме тиме дође ми из Никшића Бошко Петровић, јер

прочитавши oпис u „Гл. Цркви“ и ж је ио мислио што и други, да ту длаку и Куле Торе, и је, као стори пријатељ, како да се види то и описано. Остао је Жеђевоу дежа у нас. Разумије се, да сто се највише разговарало о новијим приликама у земљи. Он ми је одговорио, што и сам и од срца му се са уздахом оспорио: „нека да и ја могу!“

Тада га ухватио: Била му била даго, да је доо оставио кога и ја, нио што је допитао, да је Ктос на ови ногаи одбаци? Од кога је шовлет у аскенију и ту како се ирешио у Никити, Ктос се није више на нека обриси, колико да са није није било.

„Мени би била даго, - одговорио ми је, - али није сам могао ио ухватио, јер сам хитно да је време летело!“

Уа му нурасан бјудовао у иолико ирепорије-вакве сакопа себе иолико Крикиси а Фере, кога му је Ктос сирјисно, да буде иуверкер Јуриша, иолико иолико за велеидајство, што је ирита неку новзету иолико од Русије, иолико осумбизитате, да је иолико иолико своје ујака Војводе Анна Јаковита и иолико иуријек иолико.

Рекло сам му ио и да је он ијети иолико снаша сато да уерије своју иолико иолико иолико. Јер је сам био иолико иуријек, да би Ктос ирије иришео не ирепорије му реформе, нио што би иришео неку иолико оставио иолико сам иијем би, рекао му, уришео, да је Ктосу и иолико и бове нио ми сад са иолико.

Највише је Ктос био иолико иолико и добија се иолико

сваку, да неће граби угрота земљу и продајем има-
ње и ако сам му, полагати у ценују, какао,
вољиво сам думам. Табру, кажемо ми, гудав
као што ја бих дао, неће се одмах да Кралу
објасни. „Лето би је нешто“ - рекао му је Табро.
„Није он тек неко одо у Биоград (код сам во-
дно зона Д. Симовићу). Уплатио је он по још
тада с Кратем Петром.“

Пријатељи с Земље одмах су ми јавили о ово-
не неваљалости Таброву.

То је мене китло: земљу продајем имање и куда
ту, које ја продам, одговорно сам свакому једна-
ко: најпрвије ту у Товарник, својој родној мјести,
а тамо ту касније виђети, је ту се нешто кити,
у којој вароши, је би најјефтинији продајом и
је би ми жеца поља српских наука, збој тог
и остављам Углице, а ипак продајем да гла-
вни друже.

Овако сам порозимо говорио, да ту је Кралу, а не
му су све државали, јер је он могао објерова-
ти Табру и ипак о мене неваљалости,
та ми сријезити продају ипак, или углице,
да ми се судан итито и то прода, или нешто
још срђе итене. На Земље Кралу нијесам
хитно ради тоје ити ирије самтоје мота поласка.

У марту 1906 годне отиша Марицу с жецом
у Товарник, а ја останим, да посрчавам пово-
бе. Није ни она отила на Земље, да каже збо-
јом Кралу, која је вагда више поклањала
својој достојанство, него штоје срце државу
своје родне сестре. Мога је ијим више шак-
ла Кралу, него што би се сурнијим огина
на растанију. Не сејавите величине су итене

осјетивше, каде им се не учиније штетна, коју с
неким правом очекују.

Такоде ми се ни један кучу ни јави ни за земљу
ни за кућу, предан списак својих дугова Луки Жу-
ровићу. Члену обласног суда у Бару сачуномостиван
да ме таскуна ког суда, ако биле које повре-
рине штићно и кривно, да се напири јавном
продејом моје инава. За штић расхтодам
се сувишно покуство, а штићно сретим
и штићом у Шоларник. Остало ми је јом само,
да штић на Цетиње, да се јавим Књагу, да му
објасним узроке моје преселбе, па да и ја
кривем. У штићко дође шас, да Књаг са Кња-
гином сјутра дош колом у Беч, а одатде у
Карлсбад.

Нашок се у велику неприлику. Дуго ми је било да
се чикал, а штићно ми је било штић у штићном одсу-
ству, јер штић штић да сам ја народом уградио
штић неприлику. На штић штићу да се одат својим радом-
ма, да сам као пензионер штићдан штић; да се
земљу моју и штић границе, је штићу, у штић штић сво-
ју штићу; да не динем се штић и штић Гор; да
штић се штић кад ми штић одат и штић штић.
Штић, а и штић штић долати, кад штић ми штић
штић, и је сам се штић да се штић.
Но штић дош каде је штић штић, јави ми
Нико Матар штић Филипа Журова, да је Књаг
дат штић на штић рекао министрима: „
Војвода Сино штић и штић Гор. Нарштић, да
ми обштић штић штић дана, каде штић.“
Министри су, штић штић да се, штић на-
реду без штић; ни један не штић штић
штић, да штић штић штић штић, да

живе и уживају пензију и плата францусе. Јанко
Вукотић, министар војни, објерио је Нику Тра-
шару он ружи Краљеве.

Сад ми није требало ни пометало ратништво.
Нај је Краљ једном тако наредио, да он је ве-
рова вова, а без пензије нијесам бундик. Уста-
вих се дометва поврата. То ми је ишито и непу-
јанко било, али још ишито ми је било то, што је Краљ
уживати, да ми је он својом наредбом наредио, а
знати да сам је ја дознао, ју је он није ни изи-
вожио, да остани нејта. Зато стисли, ишито
дан да му напишем исто, ишито је бисе окучи-
тио да сам хито доћи на Умиче и објаснити
му, што је прођејан ишито и што се морам се-
мити ишито Умича и да сам се сад збој ишито-
воја ишито, о коме нијесам знао нишито, надр-
ноо докле се поврати. Исто сам дашисо
дан ратније и адресио му је на Умиче, као
да сам ишито ишито, да је ишито ош још тошито,
што, а знао сам, да је ишито ушито двора ишито
и, се остало ишито ишито, пошито ишито, је бу-
де. И ја му напишем ишито ово писмо:

„Государу,

Ишито сам, да је ишито времена, да ишито-
ним Ваши Краљевом Високошћу ишито
шито, у коме се одавно ишито једном ишито,
аи како дух, да шито, бшито дај шито, при ишито-
шито је ишито, ишито, до ишито сада ишито.

Мнош сам се дуго, да Ваши шито ишито;
ушито сам се, ишито је шито, моја ишито дома-
та, на да ишито ишито као ишито да ми ишито-
шито.

Од како сам се ишито у Умичу ја сам се

у највећу штету, мушко нијесу, да и
ослободим дује. Платео сам редовно интерес,
помиње 500 фиор, и отплаћива по неколико
дујова, али оти су ми се придавале свагда
нирешне ми воје, на вјеридба и отрела ни
сретни ми желте, на дуја и тешика болест
жотова, а у се по идржавате Радурово у Бео-
граду.

Мушко сам се, да најном отади и партилни
овди, који су ме брзо одужио, ве дик и ослији
мојо и жецу на ситни идржавати. Нијесам
устио. Радно сам, да даи Малијанина земљу
оту току, да оти дитни најам и исплатити
се дујове, а арендом најам отплаћујим. Нијам
нијесам устио.

Нај сам видно, да се не могу одужити и да
ту могу оловкијк промкове јом више се радунчи-
вати, да никако не могу овди живјети, а жецу
шванк на науке, рјешити се, да имаће про-
дан, да дујове исплатим, не да оти у мо-
ји родно мјесто на обу и на идућу торину, же дик,
живити код својк, мојо толико прилијети,
да оти оти и стјесити и са фамилијом у
који граду са вишим милома, миста Зајед
Грау или Мисбрук. Тако би се сви на једно би-
ли, о једном промку и живјети би савом пенси-
јом и жеце би се образовала оту мојим надзором.
Хио сам ивјети, да ми суд јавном лиценца-
цијом отодје инаке и немо сам у "Ил. Курно-
тца" објавно отодје и отодне руре; не-
мојем ми отодати, ототи суду доко у гини,
а ситен дујова, око 6000 фиор. Предати му
мој аутомобил. До Мајиса не буди овди

у не њиме дане, већ сам је послао с ђецом
у Товарник.

Није ми лако, Господару, оту старости остати и
оставити фамилију без свога крова, оту којим сам
никогда ништа средњије живети и умирати, а ми
другога чланака нијесам имао и немам и овога
жалосног и предивног света.

Но за своју ђецу и његову будућност дужан сам и
хоту све што де отурајем и бити оти сретан, ово
ли отживиће де их са срећном науком и срећом
де рад и јаван живот оти обрати у оту кућу,
што још има на свуду и коју сам само за то
и свуд то и отурајем, да де послуже Вама и
Црној Гори с том преданосту, с којом сам ја слу-
жио.

За се, Господару не дам, де тити увјети и ува-
жити ово моје нешто списе и ове резнице мојој
отурају и да се не оти де се отурају Ва-
шим отелним боловима, о којим сте ме ми-
ло срцево увјеравали и у помоћуј Вашиј де-
ши на нову отину.

Шелти ви брзо и отурају отурају " ит. д.
У ово драговетне Кривошево, и моју небу да се
са отовите поврати, и де сам се већ раскутио
и Марцу с ђецом послао, све што отогото сам
у оту изложио, шта види, де је не дити и оту-
не Горе отурају, није једно оту неволе, да не оте-
кујем оту неке никакве ототи, ни де да се мо-
гу више оставити; де сам, пред отосом, свата.
Во оти оти не отурају и отурају ми све
ово што сам неписео. Хитно сам се отурају оту-
рати, отурају отурају и отурају оту
ла оти, даде ми је отурају отурају

Јелене и зајам код Зајреварне бане и када ми је хитно обурења пензију; нити сам да се на мјесту растекло и да ми ухватијед осиде на миру.

Нико се брзо повратио из Морлевага и је сам други дан по његовом доноску већ био на Зеленику, и коју нека. Коштво да није било није, пре су срео ме премијето; криво ме и побудио. И одмах, тек што уједомо, када ми да је у Бегу прилимо моји писмо, да је је и Крајинка читела и да је објави јаво нисо било, које су резултати у којима се ситноу нагласи и нешто сам се ријечио.

- Јеси ли се добро растисао? Можда би могао да се не сеши, - рече ми пре него.

- Дуго сам размислио Јосифу, и ко је једно што сам могао и морао учинити.

Нико је потпуно напо, шагајући нешто писаном по артији, које је баче пред њим, че онда рече:

- Твој дуји није велика; не треба колико да се музи, одуштите се човеку. Ја бих рад био, да останим. -

- То немој Јосифу нити.

- А ти иди у Тобарник, стани мало, па се врати с Марицом и Зеком, али што ти је.

- Дотле брзице и поље, ако биде, али сад је немогуће. Ја их нијесам послао у центу. Морам ићи, као што сам ван писмо, збој жеце и остале докле доврше своје науке.

- Види, - настави отац Нико, - је сам на путу много што о себи. Потребат ми ми сада вас и када. Ево те брзо свучијатиће, у коју те дота добри, бурати Курјотице, али буди невиди.

штоме послу - Бити у свучиштини и ово грабњива што
 ипак, али по су сте буди мога, мао су још
 живјети с народом, нити им се мисли итјоуи-
 ти. Остани, наредити, да се земљовани
 изверу, па ти да будиш предједни свучиш-
 ти. Квој није ишлово и није хитно рети, али
 сам разумно што хоти: свучиштину једно-
 душну, послушну, и зовјена који ти је у по-
 ме управити и одржати, - не тјутно и једно
 и друго.

- Ви видите, Тоскогару, да се ја не могу уста-
 бити; а кад бих остало, је не бих мислио, нити
 би ми требало да будим по наредби бучан; мене
 би учинили шабрати. Били и предједни
 био, по би зависно од свучиштинне.

- А, зато не мисли; то ти је стожил добер.
 Оволика уриједност, да ти он расплаћати свучи-
 штинном по својј воли, даде ми повод, да
 је итјоуи не оно, што сам му не јаким
 прозвора вета говорио.

- Ако ви, Тоскогару, збога и сада мислите,
 као што сте ми онда говорили, да ћете ви држа-
 ти свучиштину у својим рукама, да ти она шве-
 довати само вашој шеви и воли, ви ћете би-
 ти бро неурјатно итјоуи. Мислите ви
 и министар свјих кула и пројекте владѣ, и
 партија са итјоуи, које досада Црногорци не
 знали нијесу, а сјутра ће се оторзено борити међу
 собом за превласт једне над дружим, колико
 да им је од изукун жеда остала. То доноси
 сам устав собом. Кад он заталоса народни
 живот итјоуи не итјоуи све што му је до-
 сед на дну душе лажало итјоуи итјоуи,

и баш то, што је Куратору наука и небјешит
 у савременом животу, као што пријеравосте, узиче-
 те, да се он лако поведе за студенте, који су црв-
 ни и поне вјешти, и по мало времена, от те ме-
 ко правосојни вјешти идеје, да те сам вјешти,
 да су он вјешти, да су у велику вољу живјеле
 и сада се само нашоу у колу буди, који мисле
 и осјећају као и он и што те ја јаким вјешти
 ме. А ијак буди, по мало што их данас има
 у Курну Борз, Бети у савремену. То су се моћи
 буди, добри Куратори, от буди своју земљу, оду-
 шевљени су и ијак вове, да раде, да просвјетле
 и унапредују народ. Али младости вјешти и со-
 бодравни дух у коме су настали и вјешти се надах-
 нут не доде како јакоста, да те оти, бар не вове,
 у своје раду оти ијаким вјешти, који би ви вјешти.
 Покушајте се, да их у савремене обрете, ијак
 највише вјешти вјешти, што ван оти Борзе.
 Непојте ни мало дворушени: може како бити, а
 може и не бити. Сви оти, се малти ијаким,
 свити су своји науке у Србији, и се што их је ка-
 ко одушевљено, одушевљавате их и вове, што
 су како вјешти, не тек и сами радити како,
 радити и вове, ијаким у вјешти, да је то добро.
 И се што сто за објект дворушени гориња вјешти
 у Србији, вјешти то да се ијаким и у Курну Борз,
 све на вјешти, јон оти се ијаким о једне стране
 неки једну исправити, нио с ијаким вјешти с дру-
 ге стране србушени. Јур сам био у мити стор-
 ибу савјетних вјешти да ујаким ијаким и радио-
 вора сам јур с Мјучишени вјешти о вјешти ијаким.
 Ја сам се ујаким вјешти на то, ако неће
 да оти и он у вјешти јур. Да се оти вјешти

nova ustavna pravna ne našu od nas u samo-
 me politiku vlada i narod kao dva nezujalov-
 na polara jedne strane drugome, mnogo zavisi
 od toga kako ti sudbinski nerodne odnosi
 roditi i kako ti još se dotiču za radu, a to
 ti od njih zavisi tako ne sasvim, slobodno dostiže
 od toga, u čije ti ruke dođe, da rukovodi sud-
 binskom i koji ti vlada pokretno dobavno
 opravdosti u svoje radu i odgovornost rasp-
 loženosti nerodne, koji ti biti od njih i ispravo
 vreme nerodnoj sudbinski, da neizmenljivo misa-
 zovi u toj sudbini i neobjeruje. Mišljenosti se na-
 iao samim, i govore mi je, isto što i bi, da
 se ustavim i dođem u sudbinski, idje bi kao
 predsjednik želim misao mnogo učiniti, da se
 ustavna pravna i sudbinski rad učini pro-
 bija pravilno. Kao sam mi, kao i vama, sve
 ne raspolože i od njih moram ići, ne se ne mogu ni
 toga, ni drugo, tola brkavati.

Žalos me je pamtivo sušao, i čitavo sam zabr-
 unio, još me je dužio i gao i polako mekajući
 i pravom reče mi:

- Kao mi je isto tako mislim. Podajim žu-
 notru koliko da se si i rodno među vama i
 još poneki pomisliti, da bi oni i tako učine mi
 i pravno mojoj volji. Vidjetu i kako te žu-
 notru potruditi svijet svojim običnim dosti-
 janskim držanjem, koliko da se vlada sjetem
 u parlamentu.

U te riječi uveče ažuženti i pričavi Lagara
 Mišljenosti. Kada Lagor uveče, Žalos, pričaju-
 ti ruku i mi me, malo ali sasvim odavno
 reče mi: - Dati predstavnik predsjednika

свуктимишће.

Мијушковић му одговори, да је лет био самостан да сто се многи роговарам и да бисе он рагово, каде би ја остао и ушао у свуктимишћу, али да сам му коро расиои збој којк морам ити.

- Да, не оти! - рече Ђвас.

- Не може, рече Томодору, мисли да сам вас у томе убједио." доука ја, а Мијушковић се истаи час обрне Ђвасу:

- Ви можете Томодору лаво узимати да Војвода остани, - платити му дугобе."

Ја брзо на те рјечи уштанам, приступиши Ђвасу да се одрстим и уштанам ја, дух м поиао виђеши Ђвасињу, да јој кажем збојом.

- А што, зар се нећем уштанам који дан? зашита ме Ђвас икменашен.

- Не могу, јир лавор иде само једном нежевно ио уштанам, а каде бих одустио овај, морам бик остани и друју нежеву, а то не могу.

- А онда остани бар сјутра, да се још мало роговарамо. А је ли одено? Јеси ли у каменова?

- Не, но сам Митрополитов пети. Ја који идем на тово право Краву Петру не бишнине више у теиа, а ни он, као вам вјетни мчнштар, не би био велемији самостан," одговориши Ђвасу ишито ми доје згодн да се напуцаи подлости Табровој, како му је објаснио мој подарек.

Мијушковић ме отледа резуђено, а Ђвас ишеде ме час мене, час теиа, и као резуђен уштанам:

- Ма што то? Ја не резумијем.

- Питејте Табра; он ће вас иштанамити.

На то се раскидасмо.

Сјутра дан поговоме ме Ђвас рано. Небјех се још

ни обудило. Мислио сам да ме зове ној оне мо-
је ружиче о Јабру. Није ни по мена било о томе.
Резолуцијом се као обично о овом и оном, потисну
по "мраку", и његово је баљити и вољност се
по горњем пољу у нашим вољма с једнијем
вољом, која је као сам ћераме.

По које ме је овак повола.

- Да ли полагам сјутра?

- Полагам, Јосифовићу; сјутра рано.

- Мислиш да ти било, када би могао уредити,
да не идем и да тишем Марици и Ђеци да дођу,
аликад не можеш ти оти, уреди своје послове
и дођи што најприје можеш. Писао ми брзо, када
ти се могу надати, јер ја хоћу да си у свези-
штину и да си предсједник. Обетајем ли ми?"

Најесам му хитно рети: "Није доћи; а то је
било већ онда под мена утврђено. Само му
обетах да ћу му писати."

Јошас уметом, овак ме дирати и поуби у обрас и
пограти до брата предајуту ми когаде Марици
и Ђеци и бучно мјестујих мена да се нас.

- А могу ли пристајати Косеички? "Упитам ја
већ на се томе поласку."

- А, да... збога; земај да видиш, је је... мо-
же ли... али не, најдемо наједно, "... одговорити
Косеички и спречи да се и поведе ме ура свале и
право у Косеичкину малу, оцакмију."

Напок је на истом мјесту, на малом ватакату,
пред њом стогит, на коме ништа не бјеше; сједи
са прекривенијем рукама на врху, у вољена, не-
помишља, отово исто, даво сам је последно и бучи
на истом мјесту видио, и мило бучи ирије
поја. - Косеички, Војвода Сито полагам,

желт да им приступи, рече Ђвас унаста.

Помогли се и побудили јој руке. У ње отворена
ва она једва пријемно остијекне се и врне
павом и отпуди ме да сједнем.

- Е, ... нека ви је сметан пут... Ја сам мисли-
ла, да се бар ви двојица некихе раздвајате,
догоде један другог не прениви... иговори
Њасица не отпуди више нивомом и ипојајуте
у стогит.

- И ја сам, Високогство, то мислио, али што...
ишде овако"... одговори као са уздахом.

Њасица не отпвори више ништа; Ђвас се
дигне и рече:

- Не расијено се ми се вого. Систо ће се
буро братити."

Затим пружи више ми руке догаде: "Ако не
моћем до десетак дана доћи, отмах мите
или до какав се мити надети."

Побудили Њасица руке, она се оти лијезак
остијекну, иотпони павом, колмо се једва
пријемно мило. Ја ишдем, а Ђвас оста-
не код ње.

Будак испирофан филити, да сјутра зораво
и висло претем за Улицу. Моно ми је, да му
паво испирофан, ако добро сврши с Ђвасом,
јер се он сиromaк једнако бојоо да ће ми се оту-
гити пензија, или, најмање, да ми се неће до-
пустити, да је ван Буре Јуре уживам.

У Улицу сам отпо још при дога, при вешта,
жалосна дана, иреницајуте о прошлеме иради-
јајуте о ономе, што ме још чека. Но отпо што.
Као што сам бача малу земље на милоја и ми-
нулоја у отворени гроб, отмахнух руком за лијезити

и ја лобовиним надема и крнук са своја отвицта
ославајући се одет на вове наде. Никоме забвјена
толико небага, колико њезде рођене наде и
одет се вегда наде. Моја је наде сада би-
ла, и она ме је умирала: да ту инаке урицко
ишудети и дујоте ишмирити и да ту ишудети
иш докле ми жеца сврше науке и докваше и
своја хлеба. Дујо нијесам жето, ники ми је ише-
дано.

У кућу сам оставио. Ђон Ноцу, Сладранка, да
са Фотилијом десетом у кућу стоји, само да је чу-
ва и шето држи. Он је негда слуцко у пете, а са-
да је држао нафану у чалару.

Наде сам кренуо, докле је много ушцквана до-
ме ишраше. Били су сви жалости, а ја сам се
ушвавао, да ми се ишканим висло и ушерава сам
иш, да ту ја одет доћи у тој лијето ушцкване.

Овако сам, а није ме ишенацкло, да није дошао
Мило журашковић бригадир. Он ирије није ишби-
ја иш кућем, али у ишелете бријеме, ушловао
се ишчкано није дошло. Мислио је, да сам
рђаво с Ђвагом, иш се дојао да му ишчалије-
ри. Било је ишаде још доста Куртопроца који
су, као Мило, ишрили: Наде ме Јосифору
иш негда, залуду ме ишкуне трије.

Не ишчије десет дана, вако ми је Ђваг нарастао,
ку ишкучко, ниш ишк ишчије нијесу дана иш-
соо сам му иш Тобањика, да не поју доћи ни
сам, а са ишном иш жецом ниш жора, јер се нијесам
од бијеса раскучко у ушцкву, ниш од вишешке
неволе. Саг ми није ири куци, а вегда ту ишкати
меју својим хоркијема ниш ишкно.

Ђваг ми је 5. Септембра, ишквучко:

„Драги ми Мишко.“

Примио сам твоје писмо, у коме ми кажеш,
да нећеш никако моћи доћи јесенас на Зетин-
це. Као ми је много; а није тек само мене, но
ти по вољити и цујеног брата Зетинско-твојо
јуначка партија - која је намјеравала, ка-
ко сам ти, да те за своја опаштика у предсто-
јету погодну сеутитишну шабере.

Као кажеш: „У уму сам се раскутио.“ Је-
ли ти тамнишао, драги Сито, да те ми
нешко такучи на срећ оба брата и твоја
дистра? Тада ли ти на ум, да те је твоје
„Збогом!“ јако ражело, док сто међу-
тим негда обојица држали, да се никада неће-
мо раздвајати? Ја сам те увијек стакао,
мој Мишо, задоватником (исраш пок. В. Петра)
мојој круци, по мишину и свијетом онјем
зубевица, која су ме за добро миш ми мо-
је тамо одушевавала. Твоје знање, твоја
поклојаност, твоја будав, бјерност и крду
веома су ме за тебе велики, и заједно сто
неки буче знали одушевавати, у крво мно-
им изиодима, лијетом кљичебношћу, а крду
доуравали сто један другоме и руке у руке, те
урку ијевати, што сто виђети и што сто
шворили.... док теде обрваше, дозволи ми
рети, прво неки наступи несимпатиа и за тим
твоја дуча болијест и домати нештоде, те и
поко копоко никако од мене удати, да не-
свршито заједно задрати, као што сто је и
погати.

Дакло је од мене мисао, да ти ијевати
и сјенку могодушности, али докду не издрнати,

Мишо мој, но ипак како посматрати преста вјеро-
вати у твоју звијезду. Моји је небо, Мишо, би-
ло дрета пуна облака, ама, знаш, и тао сам
и проведрице и ведрина и јаркога сунца као
ико и ипак ти чл. надрем се у боја. Још дуго,

Зар си помислива да ти не погубиш и издржати
извјесне моје својне - „својника“ - и буди,
који сам урдио и криво хранио, сиротице мој,
лико, да посетим зао и осветити, и ипак
у иједу напуним мој уред и моју прошлост?

Нећу, Мишо мој, ја бити никад ни свим зао,
ју сам свакоме отростно, и отирам тау, а ко-
во и не бих, кад неке боје помаже, слава му!

До дуго јесам м мало усобан, јесам, али
зао не - у оталом ии не добро познајим. Но дан
данас видиш, многи држе да сам у објект
у извод несрећнога стању у Русију, и радују се
у напуну јед, како ти се Никола Мирков наћи под
се иу мде у Русију тобе. Та сирена оваквијек
зубења да не будем и ја с твоји сирене мало
усобан, је ли? -

Но отишиса као вогда држим да ти све на
бове поти, у боје и надрем, - на кад не би и отило
ја и урдан у себе и народ мој урдан и да ту и
држати, а кад нечрен ту старост ита ме ко,
боју фана гомијентити, и сам весео Мишо мој,
и у добру судбину Русије и твоју вјерујим.

Ни Рус, ни Србин помисли никад неће рети на мо-
ју адресу: „Пријатељ и јенка никада нису стиг-
ли, унаш су само кад су ведри дане.“ Они
и боји стихови: „Кто је с царем на сит с
оцем. Чедан дугоји помоти ти. Пошто би твоо
на цара. Сву Русију цар заво дит'те, „испуним

су и, и кад би до ижево дошло, никад не бих
радије за цара пицнуо нио данас, не ако
сјенка није свалта, иријатево може бити сватко
у најмудријим данима.

Ивањко сам ирочно твој и мазици поздрав,
и она вас обадоје поправа, иелети, до и и
твоје, зовово и Зелитно здраве итрави ва-
до би сам иелети.

А сад, кад не мога док овато ирити мој
поздрав и збјереве нијек мојек зу свава,
нија су ии поштато. Никола. "

Сјутра полагам у бар, може бити да ту
отолет и у улцив ам ми се не мим мноо
кад иеде иато нема. М. "

Толико је у овоме тамну лубаност, толико
је неискреност, неисканост, а све са разумом,
моја јукива иелити каји ни комичвала,
да ме бира за своје волака, нио је то би
ла иелова "Нелјча", коју ми је сам ири итолаци
с Зелитна рекао, а да сам могао остати и
хитото и улцивину, је би био улцивски ко-
лант и по својој иелви и по воје оноја иотра.

Квазу нијесу моје иелито итанути моје рижчи
"у улциву сам се расекучио" ииити је мојо
"јаво рашелити" моје "звотом" јој је от радно
и улцино да се расекучити, и да му кажем "звотом",
а могао је бес икавље своје ириите, да не-
доје до ивта, да ми није зова, једра своје
иотие, иелово бацно у оидетној смрти, и да
ми није иварно сва моје иредурета, да се сва-
сам иатријалитијек иелитото. Квазу ме није

moisо станао са својим „гавоџаником“ и „да се нећемо никада раздвајати“, јер када сам се шљам у Бегу 1892 г. објавио тава због невољности и не-правде, коју ми је пред стјујим узгичто, отворено сам му речао: „Оне буџави, Господару, коју сам до сада ишао крама вама, више никада немо-гу ипати, а докле ве слушати слушати пошине-то, јер нијесам у стању ништа невољноско ура-дити.“

Наше вјеватке и додјаватке лире један друјоме! Он зна, о томе сто више пута отворили, да сам ја моје вјеватке станао иријетом мла-досити, и што то икак сто мило не гини мене ради, нио себе ради.

Клас лијето зна, што је нас раздвојило, и да ја знам да он то зна, и оти оти у оти које да иријетиме по моме осећанју, мојој болес-ности и домотки невољности. Ја сам носило мо-ју сто малку болесно вичућу збавити пошта у који је вријеме садама и моје червни бо-лијест, ие сам оти радио и свршова мис-ји, који ми је побјучава. Ниједно мене било насити-ва осећанја, нио је наситило у вјереве, да не вата оно што он ради и да не погу шљам-јоме и дове. Ја сам престао вјевати у вјетову „звизерду“, али и он сам је с муком укр-јева свој нешар због невољности подражева. У то ври-јеме шљам у земљи било је најбоље, а савиши оти-маји најжаловитији. У Петриград је нијесу пушта-ти већ толико пошта; Кор аустријски одбио му је молбу да дође у Бег и влада аустриј-ска одлучно је изјавила, да је сите лијетних ријечи, но хоће да кале дјела; Клас италијан-

сви држави се са својом хладноћом погледа од се-
бе; Клар Бујарски одбија му је ишеу, да му бра-
та појетну у Софији ратнијим шловотина; одко-
ноји са Краљем Миланом и Краљем Алексан-
дром били су дурипански, а са Краљем Петром
још крви; не сам Султат, чак је налагно
рачуна ил заговосита, да се обасио диро-
вина, није му бјеровао, што је по карао,
када је одбио откућење у сије Кланеде до сур-
бије робита аустријска у Арданији. О свему
шоме мистро разговарали не једок иуи, и ја
сам му отворене шнамо своји мимење. Како
да се среди упу крашће штење, и да су за негове
своје одношеје и шевов чинед штење дрскошце ил
дровање и шонајне кивови.

Клар сво миме позлост и шдрјство своји својим „дог-
нима“ и јага шнајн брана, који је одовно дига ш
Црне Горе и остале Лешовите, који су са шбућком
у Никшиће, одржавали ил сам од себе без штресе,
својом кривидом и шован. И што по нама никоме
лесе с тојим шктом, шрозито по миме ш, само
да рече, како није шивод шивки био зао, како је
„свакоме шрозито и шрамте, чакто је шипа и друш-
јима, и шри и шшри, шино швакојске шалости;
и само да шривитне: „А како и не бик, шад ме-
не бои шонаше, слава му!“ чакто је бам у шв бр-
јиме шонаше у шивао ил шомоти.

Клар шиме, шим без швакоја шова, како, многи
држе да је он у шшности у шлед шсретној штава у
Русији, али како ти он швј остати бјеран и да је
шав шшинуи за Цара. Ову шшности не бик ни
је шва розумјети, да није сам дошоо, шред ш-
лорак с шшшита од рускоја шшшита Максимова

да је у Петрограду вет ријешено одставити суд-
бенују Црну Гору. Кљас је био једно урнемирно
и једногласно, што ми није било, када сто, на
расплатку, гвојити о наградама и појавана у истре-
шеном дојаву руском, и дошло је да што ни-
је било, представља ми сада своју недовољно-
бу вјерност Русији и Цару ни мало зависти од суд-
бенују.

Пак му је и за постскриптум претекла једна
неискреност, да ми се више не мисли оти у Улицу,
када мене тамо нема!

Кљас није мислио да ни како, да не својим писмом
отрже и убједи, него само да оно напише и остане
написано као свједоштво о његовој великој и
једнако истој будави према мени, да да која
нема извуче што сто се раздвојила, него да ја
не издржам борбу и да која се "некако удатих,
да не свршило наједно горају, као што сто
је и погели."

Познавајући добро Кљаса није ми ни расказао,
није ми урнемирио његово писмо. Нијесам му
ни одговорио ништа. За сам му одговара, мо-
рао бих му написати да што сам највише по-
метно и још шире и јасније, што би му јаво не-
кријанто било. За нијесам не да ништа пометно а
наш одговарај, овакав какав је и који сам ја
својом приликом знао одржати, не да више
мислићан био, без невоље нијесам ја како пре-
кидао.

Интересантно је, да је Кљасице писмо, да при-
но на Цетињу 5. Септ. метну у Тргованск ситно
мил 27. Септ., а на чему је није Цетињске идише
од 17. Септ. Двајест година урнемирно је Кљас

написама, размисљајући, кога ми ми ја послаћу
докле се најбоље ријешмо да ја отиђе. Пред њи-
јим био ми је написао друго, много отицхније
писмо, са још много више љубавности и шја-
ва пријатеља мојих и трудова и заслуга и по-
мишљања неких важних моментата и наше
проблемати, и ја се је задржао и утиснуо.

Митрополит Митрофан повратио ми је, када
сам по томе прва пута био на Земљу, да ја његов
утицхно писмо по сајету Таврову, упућујевају-
ћи ја, да ја отицхно писмо у мојим рукама мо-
ло дођијем Тавру велике непујачности.

Тек крајем исте, 1906. и дана ми се прилика
да напишем и пошлем Тавру ово писмо:

„ Господару .

На првом мјесту најсудачније спогодари
Вашем Краљевском Високошћу на врло мно-
штвам писму, који сам примио 21. Септ.

Имао сам много и много да Вам одговорим,
али што ме је онда удрело, и сада ме подубу-
ји, да преко свих оних прејем не ово, што
сам дужан дошавати Вам.

Г. Петер Николит и Зоједа и Г. Миша Ди-
митријевит знају крајеској земској на-
валици, обојица одликовани Вашем одетом,
и мене, до представити Вашем Краљевском
Високошћу роду одликовава Г. Адама Матро-
вита, и пишу ми и тоде:

Адам Матровит славити н. Мафта по нов, пе-
десетог и шесту својој службе српској хрватској
државној утицхности. Он је био у својој врјеме нај-
звекнији српско-хрватски ишмац. Неко вр-
јеме био је редитељ народнога позоришта у био-

граду, а поштомик дрешток партиа и тисне дрешток
Земаснога Казалишта у Зојреду. У Софији је
био, не пошом Бујарске владѣ, да уреди народно
пошомике. Квалитет као пошомике побјела,
као пошомике, као штрца и ушинева најјачи
јекералдији ишмајкој подмлатка, као земити.
ника и некреспестој атамокојага Срба у шјеште
на, који никада није одваја од врата.

Мандровит је одривокант Србским и Бујар-
ским ордемом и витешким крестом с круном
Франц - Јосифова ордема.

Никола и Димитријевић мене ме, да пош-
јеште Ваше Краљ. Високошћто, да бисме
Мандровита о његовом јудејскому одривокант
својим ордемом, не пошомике ми, да би пош-
сом одривокант најповошнји дјештевало баш
у садомикант Франциска и штрца Срба и
врата.

Заслуж Мандровита су ми ишмајкој; у младо
доба сто се и мшто пошомике, ам рг када вет
нишмајкој. Сагласан сам с Николитом и Ди-
митријевићем и зато, саомикант садрини
коштова писма, слободан сам прешоуште како,
бу пошомике. Ако бисе В. К. Високошћто нешто
пошомике, да Мандровита одривокант, што би кре
дало сад, слакант прије јудејскому (п. марта
и. н.), мштем да би му одмо II. сшеш данн-
лова ордема, јер ишмајкој Димитријевићу дали сш
IV сш. У осталом мошто бисе ишмајкој, који сш-
оме сршито и Бујарскога ордема он шта.

Ушом и ово. Шшто сам у бушградским новинама,
да ти се на шмајкој одривокант Србско пошомике
и да је вет и пошомике одривокант. Пошомике др. Јашић

Непогодбата и доб. мислија Павлитевита. Монда
 ти сада и Ваше Вр. Висококство поштавита сво-
 ја поштанка у Битограду. За тој случај стигам вен
 на расположнети. Уздам се, да бих почитано и
 дрисно могао послужити на томе мјесту. Бидејќи
 Ваш дојдварек се по наипомошави, јер бидејќи
 по била згодна прилика да ми се језа отже иво-
 лују. Сог итоткин за Лапа 700 кр. а до погити
 и Благо улази у имитацију. Мај итотек лет
 не бих побав стосити и друјива ми итотка не-
 ма, но да на лето итотек у Битоград ситијом
 итотеком да биде то сви на једно и о једном
 итотку. Ур то биде се морао још итотек, јер са
 итотком не мој итотек на крај. До се итот-
 моител личитом зарадом, разумије се, воју ми до
 итотка закон о пензији, мој итотек и моја
 итотек.

Немајте поучити, да м ситијом итотек итотек
 итотек поштанка у Битограду, за случај итотек и да
 не биде биде у дрисити о мој итотек, ур
 итотку. Да Ви по наипомеки. Знам, да Ви је са-
 да итотек радне ситије више, нејо је итотек на
 расположнети, итотек Ви монда нејо субитек биде.

Итотек Ваш, Гостотек, ситије итотек итотек
 итотек Ваше Вр. Висококству и и. д."

Итотек је добил орден, а нејо није итотек
 итотек одитотек на итотек.

Ја нијам ни оитотек, а нејо итотек итотек
 итотек. Мој итотек итотек сам само, да
 итотек итотек итотек, да сам итотек стоје неке рас-
 лотек, итотек ми нијам итотек на итотек
 итотек. О итотек итотек и итотек. А неј-
 итотек ми је биде, да ја итотек на мој

препорак у Београд, јер, знајући колико му је
 во противно, предало ми је за рата и одвијеста-
 ми са ошоме. Зато ми дође, по сучествовању
 Црногорског посланства у Београду као стру-
 жет, и њим лијпа прилика, да му се, зато
 мјесто, ставим на располагање.

Послије моје писма нијесам тице мислио,
 дава ти он иуназати мој препорак у Београд
 а ни то, да ти ми мога ставити важе
 стелтве.

Прве двије године устава.

Устав је распрса Црногорце јако и брже но се
 очекивало. Он ми је пред „Гласе Црногорца“ дошло
 још два мисла: „Уставност“ на Земљу, „Слободну
 ријеч“ у Подгорици и „Народну мисао“ у Никши-
 ћу. Прте два и старећуна је влада, да у се посто
 уставу и да собом покажу, да је сад и Црна Гора
 земља слободна и са слободном мисао.

Народношци у Никшићу, јесу најјачи били, семале
 друштво на амцији, на додате и ти себи мисао.
 рију и старећу свој ордан „Народну мисао“.

Он се мислови брзо доловити се перити, као
 кокошати када пројјевају. Мету њима и разви
 жистка борба и во сабијем у духу београдског но-
 винарства. Друже није ни могао бити. Но се тако
 највије онијем задиче. Уредници „Уставности“
 и „Слободне ријечи“ били су два мога новинара
 во Београду, во редакцији „Београдских новина“
 и „Вестних новина“. А ова ик Свеван Куркић;
 посла нам устав, на њих. „Народну мисао“

уредживали су многи Зрнотурци, који су служили в. школе у Београду, а у колико गरेђујући то што-то, бјенбали се и иземали за јавни живот у Зрнотурци у редакцијана родикатних мствова Београдских јек.

Одмах у првијем бројевине „Нерогна мсео“ упре, са свијем родикатно, ирсто м на „У свито-сви бријест, што који и беситогно ирије с него-дом“. На свој иткелос : шта да радимо ? овалко одјовара :

„Ако не нађемо начин, да онемогућимо ириво-не у свитошкити, сирашна те бити наша судбина. Нашој рођенј Зрци бити год америкаанских рид-ника подземна мразна дубина. Сваком паметином говорку мора бити јасно, да, ако што ирије не до-вољујемо наше живуче у свитошкити, моту нести-пити иемки даки. бој наше будућности може бити роженет.“ Не забравите ! Сваки дар, и нај-свишоченији моту бити одурет. Судботности су ово ирентици. „Ориантиду, по се што ирије. Свотримо програм у духу народних потреба, на демократ-ској основи. Не бјерујемо нивале на браду, ма ко био, а најмаке остри поу брестом.

„Ориантизација с наредним програмом мора се свовестити што ирије, јер је она једина надрајон-ге времке забрнути иију обј беситогној иривошкити и свитошкити све иткелосне елементне ово рада иа добро и срету наше домовине ане радоси урвинеи-иа нам уставоодавца.“

Под бријестом, кода није Зрвои што или сједно, није се нико окуља; У шавје доо Зрвои, он иа је једити мотас и урети; Завучи у свитошкити, који те „роженетити боја наше будућности“ мотим

су били само буди, који су се држали само њих
 Крпане, противници буди ово. Народне мисли,
 да неће ишамо, да је то ово главои Тјас, гла-
 нак и забвљују пошвом, да се ради на добро
 народа и на радост урбиненога нам уставо-
 давца? Овако пишење, некоме неозвучно, не-
 коме преозвучно није могло доћи јан никакве
 курски, није могло учинити народ са драго-
 даћима уставнога живота, и вагањима и
 пуштина, који ма је добрих дота, али је у очима
 народа и стигло народнаке као буде без шра-
 ха и борце за његово добро.

Мако Курпугу није су знали шта је „бојног“,
 шта су „демократске основе“ и да су они „дрво
 краи“ и шта је „оријентација са неуредним
 програмом“, ошто је пишење ише дјејствовало
 на насу са том истинитом својом. Народ је оже-
 као, да су били буди, који се боре за њих
 против оних, који су оштрени за државу.
 Које неговне нешто, са себа. Само та борба
 отуђенима је била Курпугу на два табора, не
 су се без славе оријентације знали у цијелој
 земљи при свему владиним листовима и кри-
 стине „Народне мисли“. То је у „Народну
 мисли“ био је народни гласник. То поше ишом
 и знало, не се ишори за народну свучинити
 свучине, да је побједила отуђенија!

Мада сам знало у „Народну мисли“ списак
 ишранијих народних пошеника, иако сам сво-
 ро славојне мжно пошаво, није сам могао
 знаати којој партији припада који „Народна
 мисли“ је знала, и радостно је објавила у
 ишом броју, да је „отуђенија побједила“. За

три мјесеца послје моје поласке лет су и
извојим партије.

Знајући да Кљас не крије партије, и да је он
дао упућивања у убједљиву, да партија неће бити,
но да ће скупштинске токове само за његовом во-
љом, оживео сам једнако шта ће сада ура-
дити, да сурјери обрговале партија, како
ће покренути стипендију мању, као што ми је
но јаким говорио. Но мјесто тога он је
угодно нешто, што је убрало и изагало ра-
зјер у народу и привело огромну велику број-
ду "Народни мисли" или "Народном кљу-
бу": који су народни посланици на Београду осно-
вали. То је било поводом објаве догађаја.

У Марцу (1906.) ишао је у Београду Кљасица "Ра-
јер Куртузске универзитетске омладине о друш-
твима у Куртузи Бора" се иницијално осамтајесно-
рице њих. БИВЕРИЦИКА је сам када још био у Улицу, али
нијесам ништа до о њој. Кљасица, и ако је рече-
но, да се добро далеко гур, а зло још даће.
Мену у Товарнику, које сам у Куртузи мени но-
винама прогитио, где су објављени студентски ити-
пистици. Кљасица, гентисресевога ме ји дола-
во сам ји у Београду.

Куртузска универзитетска омладинка каже
у својој "Рајери", да се послје посвећена рата
у Куртузи Бора гечарио "самостовни одлик вла-
давике" и њ малој риромашној, чакријател-
ној парога - стипу студентки - парога се иста-
као Куртузица двор, чији је сјеј и расиоци пре-
вазишао стипу и пот партију.

Привукао сам и урмалеки стипуци власти у
својој јуле, владалец посете је реверс симолни...

Урдушке ауторитете владарета одвојило је до на случај обнова... Између свемоћног владарца и највишег свјета појавили су се и теби редови учарања и раснавања... и сањале се и крентуривале погледи, незнане, сервилности, које је достигле врхунац у предств. ницима данашње уставности у Црној Гори... Они неспједоме ни преко јавности, ни са личних стварских мјеста, ни у невољној ситуацији подићи својим промислом огањати става у невојној одлучности, не стижу и ни јаким пред толико безаконја да им неистинити и неосуђени буду, а дојурешки и њихови друштва и пријатељи круну у јавним налагањима историјских...

Смањати се, где су највећиме њих аиз и бегова, који су негда у појединим крајевима Црне Горе постојали, они су поред као карог кучки, од зема се ни један промиса у ком году негоду није брало... Државну касу стапрати се као своју невољну, и које су осаваритали своје амбиције."

"Лична владавина ур одмаке и махинације постала је, да стави себи у службу све и свакоје. Она је толико учинила своим поверањем у негод, да није имала, сам појединих муглава, јавног и лобног негодног промисла, сам вјешта сиромаш, вриске и плага нејачи и сиромашног и неваљава Црногораца."

О уставу кажу суддети, да је је Клар дао од невоље, каде је Црну Гору дао вет до промисла; да је долаже у става неискрено, нешто случајно у живом неваљаности, а бота владарета да је и даје остала избор и

у чим сваке власти. Устав нам даје смислу једне врховне наредбе, којој су организована сва права једни а апсолутној влада и дужности десправних грађана, ништа се не може отићи за разликом од устава.

Најпослије судјеници утврђују, да је „негадовство и кривична крива несправна и осуда досаде и крива када одувањем се разликује отицање да несправна крива несправна, који само могу бити и с кривичним поведицама, које отицањем наше неправде и неправде аманде.“ аманде „народ у овим и савршеним мукама свјесно и не свјесно бити сам себи мкар и счастљив.“

Кто нареди Мију шовићу да отицне отицици и кривичне „за убрду и кривичну наредбу“ Влада преда шовићу областном кривичном суду који је званачно ме „Знајући убрду“ одговоре отицици да дођу на розици. Мију шовићу отицици одмах, када се „Ружић убрду одговоре“ отицици, но доуцици, када је у убрду Јурић отицици отицици наредбу, када је „Негоду мисо“ отицици своју доуцици, када је већ јавно било прозбрајене убрдуца у два противничка табора. Кто је мисо, да је отицици и осудом судјеница престати од једне уно отицици, да је убрдуца, кад ују, да су ии „Закони“ убрдуца и кривичним доуцици, не само несправна и своје кривичне, не и кривичним убрдуца.

Он је убрдуца био, да судјеници неће отицици доуцици судјеници што би могло отицици у таборица, не да је се отицици, отицици и мисоца за

мишља, да би се моји побратими у Курну Гору и добили слободу.

Али судденци и мноштво ме Крива и Владу и славоја својим дописом на Земљане и својом одлучношћу, да пред судом бране своју „Ријеч“, и да крије пресуду. То ипак и кридовање ми битно сматрају. Новине, ипак Курне Горе, обасуше их потквалом и позеше тек сад писати о њиховој „Ријечи“, која је докле само неочењена остала. У Курне Горе стигну и потдрави са сваке стране; Раскољњак у народу био је за њих. Сва Курнотрског омладинца из Буџада, Покројада и Моске изјави своју солидарност са политичкицима „Ријечи“, а затим, да се и њима суди.

Постало је јасно, да ће суђење, који је било већ објављено, а још више сама осуда писати у кри-
вој судденцима и новине старети у народу.

Клас народ, да се суђење крикне и судденци ослободу славе одговорности.

То ипак велико одушевљење на Земљану. Отидувши судденци, Земљанци и мноштво и што је свијеста на Земљанску ијалу било, ишкучи се пред збором ишкучи Криву, који оурах суде у јопилу. Задан од судденцима, Марко Давовић потдрави ја одушевљеним говором. Клас се зеква-
ли и урвакнубици: „Живјела омладинца!“ додује ослобођеним судденцима и ваду круна, да се веле.

Оданде пође слава ипак пред Намедрнички збор ишкучи некрестито: „Живјела престојона и вадни!“

Ове изјаве радости и зеквалности, што су бити
ишкучи судденци ослобођење, моје су се радунјени

и одобрити. Но сад, на повратку од Нави, видјивши
 та збога на ситуације демократизације, неће
 ипак још не виђене. Наво им неспешности и не
 приговори. Студенти и за њима сва година,
 ишли су све умице, вичући: „доче штијунки!“
 А пред кутом Лозаре Мијурковата и другијек ми-
 нистара трајали су: „доче шгајници! доче шти-
 јунки! доче шјемце!“ На раскрсницима, пред
 златским дотом, пред бивардом илицамо се сво-
 боди, а Марко Заковић је држао говоре у духу
 „Рајски“ због које је са осталим студентима био
 под судом.

Успели су на Зетској овијенуце брзо по бијелој
 Курној Гори. Народ и други свлакао ослобођенем
 ситуацијата и овијем догађајима по улицама
 Цетинским. Урне, који се држао „Народне
 мисли“ и који одлично бјероваку до су настав-
 на другијек времена, кристализације и остали мисли-
 та да то стање неће бити вобити Гостодаровој?
 То би могао и стмо осподорити он забаве, не
 су свашта бјежали против Књаза и Курне Горе,
 и то би стмо вичати на мити сре, када неби
 он то хитно!“ - говораху Курнојци међу собом.
 Тако ми пише Микрочолић Митрофан у једном
 писму. Никимби позваше студенте на стзбу, ко-
 ју им приредилише. Они, сведујући Књажеву при-
 мјеру послаше им и неколико ститица динара,
 што међу собом прикупише. На Трајане се уи-
 дали и остале вароши. Студенти и одражавашу
 свијема. Када нијесу могли докријати сви за-
 једно шивату по једнога другијек, да их засаду-
 та. Народ их дозиваше свуда одушевљено,
 а они на свакоме мјесту приповиједашу своју

"Рајер" свал их издаше и слушање као неке сто-
стоне, једни, што су ми постова приповиједова
порна думи, а други, што држећу, да је то
мило Господару.

Као не бекату и у Никенти су одне гоме-
ле умицана кичути: "Навбо Господар!" до-
ле штијучи!" а пред кулом птаа бона, оца
Ларара Мијумковита викали су: "Доле ве-
летали!"

Барети, барда мирни и равнодушни, почили
су најдате. За вечеран, коју приједиве у
једној пљомичи масланнику студентском,
буру Вјевриту у гоме ослобођенијех студе-
ната, убедоме мајарца и узимаме му ми-
сто при иречи. Рађеновита, глат суда, уста-
не и нећје Ларару Мијумковиту узбујучи
своји ријечи мајарцу, и када на пошвенику
урвикну: "Здрав Лараре!" збојца дохва-
тише мајарца за ушце и уску му гоме ви-
на у грло, а за ијем Рајеру ја шпативимо
ицхерају ја на пове.

Гитајучи оне овога банкета у једном пријате-
љском пиету у бара, гудом сам и гуду нева-
жетом и гомичва сам етвје у кућу бори, на-
да се само што могло добити у приводе
бару. Та рађеновита! Знас сам ја као узимате
у бару, гомичва мирна, побујна; дучије, бла-
годарети и стоме Мијумковиту, постоје глат
обласноја суда Барети.

Како је глато све не гомичаје и двоји гомо-
вотат, што се тако олако једнијем урвиком:
"Навјела Омладина!" и једном кивадром
шбукао у нештоде, у којој је био злато штијучом

судената и њиховијем доносом пред суд.

А Лазар Мијурковит је био до суда утријет делотвораца пред његовијем доном и пред доном његова оца у Никшићу, и што је Клас, ради оних своја усуджа, онако како набуњило и притворао, сваливши на њега сву кривицу за суђење «судената». «Народна Мисао» онак је донијела ову бивекну: «Његовија перница, која је за-интересовала цео свијет, дала је повод, да се је 10.0.м (окт.) ожељвао под митарства. У природним Ручиовима поворе, да је овај правосудни фијаско зјело митарство, који ће присилити владу на оставку.»

И Министарство Мијурковитето је доноси дало оставку, не када, али убрзо, што се случило на отворила, 6. Новембра.

Што је био непосредни узрок паду Мијурковита владе, и ако је изгледало, да је влада пала што је ипача велику свудитице против себе и што је свудитица крајила анкету за креиод државних разута и прије устава, јер је Мијурковит ипача дана потпуно оставку.

Митрополит Митрофан писане ми 22. Дек. (1906.) да је «од самих избора Кобинет 1. Мијурковита одржија свој пад. Од почетка нарочне свудитице с врло малом ипачком, сви посланици показаше нераскопаче према влади.» У народу и с оторевач поворило против Мијурковита, да је од Италијанаца примио мито, да добију монопол дубана у Црној Гори, и шатувањем, да је и Клас и Намесник примио од њих повети суне. Монопол је био ирван Црногорцима,

а због увијек масова још мрзњије.

О новој влади пише ми Митрополит Митрофан ово: „Нова влада образована је из свугањкине. Стари на влади (Радуповић и др.) сви су добри и истински. Али је према околностима њиховог положаја врло тежак. Ја сумњам у њихову дугу живост. Према овоме претњу владу тежило би било образовати. Свугањкинеца род иде врло слабо. Они ће узгачити озлогласити и трошкови. Положај све стране државе је тежак. Боје нам може помоћи!“

Књазу је загађао брије дух, којим је народна свугањкина држава, али да би осећоо држедак расположенију, који је према новој стурји ишло и да не дође у сукоб са народном свугањкином ордном у позелитиу његовог рада, он је најбољом вољом примио нову владу, коју му је свугањкина предложила.

А у цијелу земљу изабрано је највеће одушевљење долазак народне владе и толико предуспевалост Књажева бови народне свугањкине.

На земљи су биле велике манифестације. Пред двором окупила свештана салва је и урносма Тржана, а грдила Мијушковићу и старој влади. Судрија Државик у своје говору ишло је свугањкину и рђавога рада дивитик влада, ича видити борбе омадните, њенки тектјета и ишреба и шита Курногорске демократије. Књаз у средити голим слуша, прина и одобрава све. А сутра дан одмах иде у Митрополитство савићки полова, где се је Мијушковић са својим дружиоцима, митрополитима, епископима и јављује им своју благодарност на њиховом

користом и стожњем радом, наметнута што се с
 њима растеже. Хитно је да ујоги и једнујима
 и дружијема, а тиме је још више отпојетела
 их и удратила од себе.

Нарочита свучитиштина изабра за председ-
 ника Војводу Шама Петровића, рођака Кња-
 шева, зовјика дес знања и јаким уображење. Он је
 последњим годинама, од како га је Књаз мгао др-
 ти са губернерска у Нимичку, живио као
 незадовољник усамљено, а појавом уметва
 и новог измеша у народу, приближио се народ-
 ним будима.

Народњаци су с разумом изабрали В. Шама
 за председника: ујинајући њега, као ро-
 џака Књажева за свја вођу, кајем су
 да ујоге Књазу, а у исто време, да пакне
 побегу народ за собом, који ти мекити, да
 све што отигоде, раде по воји Топодарској,
 код је један од њега Петровића свјима, ујра-
 то на земљу кантобу. CRNOJEVIĆ

Књаз је узгрео по најјеру, али се чунио, као
 да му је нај избор са свијем по тови: "Узвекли
 ми као прави Хрнотурци, који су вагда у сваком
 предузету крањим, да је један од Петровића
 свјима, " паворно је Књаз послатичина и похва-
 лива ми избор В. Шама. Тако исто покарива
 се В. Шамау врло заготоват и радостан, што
 је постао председник свучитишине, расвао му
 и поугавао је, како ти родити, како ја је
 имати у својој власти, да би прето њега ути-
 цао на свучитишину.

В. Шамау је сада више пасмело, да се поклање
 као зовјик од народа. Он и подро, а у томе

су ја гаудијо и виђенији злочинци не
подржавали, да ти он при првој пролијети владе
постави предсједник министарства, и министар
војне. Тодје његова стара и најтежа жета била. Њаз
му је био обећао, да ти он замениш Војводу Пла-
менца, али када му досада најје испунио обећање,
Војвода Шако је вјеровано, да ти ја сада народ
погуби на то мјесто.

Стоји народ њашто испунио је В. Шако у овоме
своје јобу који се захватио следити на изво-
ду. „Видиши нам народ демократске Зрне Горе
и у опште сав срце демократски народ, вагда
је илегал, да достојно поштовање ода својим вели-
канима и оним генијалним духовима, који су дика
и потне српскога народа. Међу им великоте ста-
да и нам урбисени Тоситгар Њаз Никола I. који
ожије зо гудна, и нешто сјучише са трљик де-
дела Никити, бора и Улицва још онда миштале
дати уштево своје милом народу Зрноторском.
Он је то навјестио у четри стиха своја моћно
сера. Они су ирзекни крије зо гудна: „Зрнотјевићи!
Зрна је Гора и ноша, буди! Стахилца није Ва-
шеја дома и фамилије! Мирао нијесто ми Зрнот-
горца, но муреница, вртави борца!“
Први уставни, независни владар на Балкану:
Живео!“ В. Шако је читао у „Народној мисли“,
де је народ Зрне Горе демократски, на и ако
није био не зисно, шта је то, вјеровано је да
је њешто нијето, када „Народна мисао“ на-
во каже, и употребиле је у ризије у сваке срвом
говору. Али де је Њаз Никола I. први уставни
независни владар на Балкану, што је т. 1905
дао устав Зрној Гори, то и лет мора оставити

В. Милу као негова оригинална мисао, као и њу магина сањова и Крањеви „Балканске Царнице“. Код не ружица Зетана Курнојевића на неки била само поезија, није и историјски истинитост, знајући да су Зетани пројектовали пројав апсолутизма Курнојевића, а није и никако, да су Курнојевићи мислили давати уметав Зетанима. А како је Милу и ружица 30 година тек што и саучество са трдих бедета Никшића, Бара и Улице још онда мислио да је уметав својим мисао негову Курнојевићем „који добро знао и В. Милу, када је Милу као нека историја, са В. Милу Милановићем са Радојем Никшићем и др. да зашто, ри у Кулу Тресјеву у Дуљу, само зато, што се усудио при чини равије у локалди Зетанској поборити у уметаву. И Милу и Милу рекао је сам Милу предачма, да се ни у Тресјеву нешто обавио, да се није сам ја умирио и то историја обавио.

Налико тоу је Милу неодољиво имено јет био до- ласком опозиционе ветине у свучитану, која је сада била ветине неговне владе, он још се поговорио са свијем поговори и свучитану је могла и њим радити и дрско урадити, да је итара више буди се рад и др је оно неколи- ко буди умијело себе и свучитану умијити и обраћати на оно што је било итучито и неј- ите, да се уметавност убрда и остави нови законити поредак у земљи. Свучитану је, и но- ва влада, преујивала своју снагу, замислају- ти у изобуђеној свијести неговној, и готовост Крањеви, да ће им оставити неговна неговну мо- боду рада. На тај итуд насукало се Радојевићево

мнѣ старство, који је попуји два мјесеца чало, а
за њих и Радоловићево мнѣ старство, који је тако
исто брзо морело постати.

Радоловићево мнѣ старство је одмах пуштено из
таблице куде, који су погинули мнѣ у вој, без
аспирата и суђења, једино по поредби Ђваницевој. Оно
је то морело узнети, али је то Ђваница јаво утвр-
једино и ослоједило. Под истом владом породно
је скупштина изгласала државну помоћ итродуци
Маулића. Коју Ђваница није хтео одобрити за то,
што се спрѣ Милошева и брата му Уроша ста-
вала њему у грѣх. И влада и скупштина изја-
снише се за премјештај пријестолнице, противно
изјави Ђваницевој, приликом полаганја њенева збору
Њаведрикову, да се престолница неће мичати -
Џекитца, а када бисе то доједило, де ће он иста
ити сваком се дажевити на Џекитцу, који се
то када појину. Ђваница гауцило већ кини сада
то платити, а ђваница је свакако итраним
иу оштети.

То и други радови владити е скупштина, е
вине шта посматрање анкете за пријед свјех
радуна и прије усматривој тремета, узнети да је
Ђваница рад био ослободити се и скупштина и ве-
рине владе.

Мештоу положаја владити итрит скоро под, на-
вијестио ми је Митрополит Митрофан ошѣ,
као и при нестурнавоу њетом, у слома писну од
8. Јан. (1907) објим рјечима: „ На владу
буде су итрити, али су на појодници за њих
мештоу, за их воли, ва их и самнаветом.
Мештоу је радобовити и дрето и лијето!“

А о скупштини ми итрит: „ За сам прико 20 дана

Било сачињено, приходити свучишкуну Шо: Пресијена,
а и иначе не посјећивали ји баци како редовно.
Видјиме се, (ко сачињено. Билетнама у „И. Зупотуца“),
да се у свучишкуну иначе понована и неуједна
предлози, а гондскава се то, што не би и тако
пријети гелаво. Ђо те нам помоти!

Доцније сам дознао, што ми Митрополит у
писму није мога рети, дајон по шеви Ђоаневој
и гондијао ко сједница свучишкунских, да би-
јим понаше несапомаваје своје са радом свучи-
шкуне, и да је он ко радо узгачио и због тога, што
су понови полатице погем и тега нападати.
Убријетн нијим и слушати рџав струшак настале
борбе, он је хитно даки оставиу и оти у Бону,
у манастир Савину, да живи. Кога сам му
писао о томе, одговори ми: „Ја сам имао об-
гај погди коме рети, да ми не би било прокљиво
отн у пенелу, али како, да буди слободан
пензију унавау у Бону. Он отога предпостави
ишине је она бивења у Бонградској „Итали“.
У ствари нема ништа. Ја нијам пошје во-
тега поласко не са није стране и тако повода го-
както недовољство. А кад бих се ријечио на
какви још недредвјени крак у колиду грџега,
ја ко не бих урчио прије, нећ бих Вама, као
моте добром пријатељу, саопштио.“

Радуловићево министарство да оставиу, јер
није тога дужне издржати иштеу двије вапре:
навали свучишкуне и недовољство Ђоанево, ко-
ји он бине није тајно.

Нову владу сачињави Ђоан, с доста муче, сам
и ко само од пригана, којима итдијим при-
фери. За предједника Министарства постави

Андреју Раговита, који је био у Мијуршовићевом
Кабинету министар Финансија, и од кога је оче-
кивао, да ће скрупулозно умијерити и умирити.

Раговити и ово је дава Театару ту наду, на са-
мо не послу убјери се врло, да се као други Ми-
јуршовићев и злат апапелмисакоја Мијуршови-
ћева Кабинета не може нитолико суржати,
а нови положај свој није хачо нитишто утицати.

Своја присути клубацима, с њима и снор-
зуме и постане њихов прави бој поред В. Ша-
ва, бој по имену само. Клубаци су постали
сила; њихова је скрупулозно; за њима је скоро бас
пород. Докле је њихова превласи у земљи, а ми-
слили су, да ће увјек бити, и Раговити је држао
да ће остати на злу владу.

Тако је и оту новом владом народна скрупуло-
на наставила свој рад у истоме правцу, како је
започела. Родила је све, што је држала да је за
добро народа, али што је све било шарљаво и чо-
вјерске и непадовске во Влакето.

Заво се идало не нај рад скрупулозно, видно
сам и овоја другоја писна Митрополитова, који
сам два мјесеца послје оноја црвта примио:

„Ви ћете ме, знам, осудити, што волнине
не бичем, али у исто вјерне вјерујим, да бисте
ме швћили, кад бисте пошавом оболнети,
у којима се налазило. Ја не знам што бих вам
писао. Појмови су код нас много другачији, не-
ис што бијашу, докле ви овамо бијасте. Ното
добра, нови буди, а и приликете! Сви је ново,
а невоје су исте старе. Влади се мијењају, али
нужде и потребе остају исте, или су још теже.
Скрупулозне ради; савне швћавица, разна ич-

-штава интереса, али без материјалних средстава музично се може напунити. Аместа према да рачуна стваре, а ко намаи пребирају крајне ценове. Све старо осуђује се. Стари релативни нивои најсуринио, осим што је пустио оставио, ово је мишљење младе интелектуалне генерације.

"У најјаче да исправи мој званички рад погледом Личности и Породице идући је интерпретацију на Министра и том приликом у одређеном својем говору казао је у свучиштини, да сам ја нејадан и неправедан." Своје писмо завршио је владика изјавом, да ми забуди, што сам изван Цркве Горе.

Над је Министру ишло било, што је дошло, да је љубави поштом поштом устају против њега, како је исе морало Крсту бити случајуте иди се у свучиштини нејестовно вие на пустињу и пустињу у земљи, које је оно земље.

Министар, својим се у свучиштини, као и "Норд-на мисео", бојам но брзо пусти и пустињски Мијушко Литерој и старој влади, да неће идуће до де тијем тају Крста, а Крста су гавили и величали његову владавину и ако је то у очигледној противности с ониме извршено, да је свучиштинско гавило пустињу у земљи, у којој је он неограничено, самовласно господарио.

Што се Крста нашао у овом немилом и тежном положају, и што је и свучиштинско до њега дошло, он је сам и једини крив. Да је Крста одмах и одлучно изјавио влади и цркви да је и свучиштини, да он не жели да је и не даје право свучиштини, да брзи бу контролу и у времену прије устава, када је он самодржао био, свучиштина би одмах пала на

свој законотворни радни задатаci су и својом
 врховном и контролном раскоровања државнијех
 институција од дана уставу. Но Клар не само др-
 жи као то уживети, него је и владела и
 следити нарина говорио, да и не жели, да
 следити неки одбор приликом се рагуне и то,
 ако хоће, не од двадесет година обавно, него од
 првога дана његовога владава. Како је би-
 ји и следити и свакога уживети, да се ра-
 гуне не могу бити, а се доуцопребе и вривци
 да падају не старе министре. И ако је свак
 живи као, да је државном касом само Клар рас-
 полагало, следити се одрживе вала таквијим
 изјавима Кларовим и се је јако небадела
 "изјемце" и "мучке" који отуђили земљу,
 и све даје тогача са својим законима у
 прилику стваријех рагуне. Клару је отуђило све
 што расположено следити, док се се об-
 јаво о старе министре. А нешто је родила, и
 ако су јој зикне сметке и отставља, да уђе у
 дубину и дође до коначнога закључка, али ка-
 да је најбоље могло доћи и до тога, или да
 постаје јасно и јавно да Клар по неће и недо-
 умна, како је Возновитево министарство.
 Но и Клар је међу тиме увидио, да и промје-
 нама влада не може избјиги прилику старијех
 рагуне, сувише да се уместа нијех промјена-
 ма открити прови урок њихов и да те наста-
 ти сваке још шеме и одласије.

За то се прихвати сада дружина средстава:
 да растури своју и велику Кларова у следити-
 ни, па да добије послушну следитију према
 којој би и нову владу саставио, и онда да влада

лаво и мирно, са уставом а не својој вољи, као што је и тешиње дајти устав. Не устаје ли у томе, био је ријешет, да расту ети скупштини и наредни поље шборе.

Ради тога позне призивати у двор појединце скупштинаре, који су му били одани и не од клуба, о којима је мислио, да ће их поћи изградити докони вавем, да је клубовима и рад изобавит нему и интересима Крне Јоре; убјеравањем да ће они слушајти неке сабијне засједоцима, да су му добри и бјеша уротрука и вишеви старе што су били, и славојаким обетавима и даровима.

Клас је почео устајевати. Саставици у двору нијесу остали тајна. Зудило се о негодовоство Јосифу своим са скупштином и о поштости, да скупштина буде расту мисна. Клубови и урешире. Виктор бриак, "Народна мисао" објави, да постоји "Мамарина", која је закључи непујатес народу и која омета скупштину у њеном раду.

Председник скупштине Војвода Маво Петровић, колико је био демократа толико је био и јуристик, уставни са једним изјесницом противу "Мамарине" у "Народној мисли". Та ова изјесна и тала је јави утисак и велике пошведике.

Повиши број посланика, они који су били у двор, вају се потожени и убријетени, гацужено и убућени на то, и готраже у првој сједници објави мексе и одстањене председничко. Сједница је била бурна. Клубови некиједоме дади ника своја задоботена убријетенијима и оби мстучисе и скупштинке. Клас је то једва дочекао

и от оуди се утикну до 6. Јуна. Ам та се
 бине није ни састајана. Због неаиспосности, ко-
 ја је садр сасвијем избуна и мету Краља и
 Владе. Радовитото министарство подне се
 оспавку, и лет 4. Априла Краљ именује ново,
 глебно министарство оту председничком
 Др. Лагара Томановића. За министра унутраш-
 њих послова постави Краљ Војводу Лашита из
 Васојевића, протото сетака, једво аспента.
 Почком ва сам се још и год. 1879 на Андријевичу,
 ији сам због тучењеног аспента душе врењена
 смејо. Беспомент са друђијем беспоментима
 ирководно је отуји слави дот по крзанама у та-
 мању и релвији. Тем по спроти Војводе Мита
 на Вукова, и синаму Тодора, којо се је Тво
 испуцаи и постави ја на мјесто Тодорова Ду-
 иадиром. Био је добријина а Краљу вагда берусов,
 но поворат

Гован Пламенкоу отује Маркине Пламенке, ко-
 ја је у Крајани по наредби Владике Рада убијен
 што је како оудијеница Курничу Турцима, те
 је узео као остат ивици у Садар, постоо је Ми-
 нистар просвјете. Он је свршио у гимназију
 лу у Алексинцу, био неко вријеме у Веланиу
 и дошао у Курну Тору отуину пред усков. Од пак
 се оженио ћером Мише Забучанина и постоо ише
 године шкелени подготник.

За министра финансија урио је Краљ Душана
 Вуковича, рођана Крајичкича, младота добра
 и врло серопна. Он је мало пред отијем доша са
 иравничкога факултета и Зајреба и био је
 секретар у В. Суду.

Министарство војно добио је Минтар Бошковић

Мартиновит Бриадур. Он је у Италији Армио
војни науке. Као Командир дата је осталим,
што је Клас ипак нека именован Јанка Вуко-
вита Бриадуром и био је јако недовољан, на-
да је ипак Јанко у Мијурини Витево митиско-
саву био војни министар. Сада је је Клас ипак
иуно задовољан.

Тојоу је познавао све буде и стање у Црној Гори би-
ло му је јасно, да је Клас иабрао митиско, ко-
ји је само слушати и радити по његовијим предба-
ма и да Клас последи растушта сеучиштане и да-
ласма овта митиско, ости ушта негирани-
зету власи у своје руке. А највише је то митиско-
не убрђено драском Томановитевом на цело
влади. У предједитишито окрј добио још и митиско-
митиско стовник полова и правде. Није у Цр-
ној Гори, ни сам Томановит, није никада поштито,
да те бити радити и Томановитево митиско.
То право несе још и дује отурао Класу, а митиско
посветку морао се пријмити. Тада му је Клас ре-
као, да му је потребан сада на шаде. Он немо-
гаше Класу ништа одрети. Сви сто је познавали као
говјина добришну, бегалена као дијете. На Класу
су је звали В. Трица по календару, који је он црн ипак
им именован и дава. Дошао је на Класу иш томе на-
пошв Класу, да буде члан Вел. Суда. Тада није
био ни једнога правника у В. Суду. Но Клас ипак
јен ипак је доша, и ушн иш уредником два-
ничнога листа „Гласа Црногорца“. Томановит
и ипак прије без ријечи и радно је с најбољом во-
лом. Од младости био је велики обожавалац др.
Помта и пошто и његовијим пријатељством, те
је ипак везом одржао Помта и „Браник“ му

нешто на Квалу у Вршине, каде су други мисловци
 српски највише најтеже осуђивали Квалеву
 владавину. Написао је по њему и упуштавши на Квал-
 евим Квалу о Петру II и написао са Зубарцем
 и Томом о непријатељности независности Квалу,
 Мијем је Квалу био савијим угодно, али он је Квал
 и последице тога држао само као добрицу, и њим
 се радо забављао. Мишља је нешто о савијим
 и прилика Томановићу највише, који је сваку
 ријеч Квалеву чувао и се вјеровао. Своје свако ју-
 кро звао је Квал, до му дође сновима у ошак-
 мију и до му прила новост. Квал је јако за-
 бављао, каде би му Томановић, који је тешико
 збогом и мучао, разлајао одогајима у Аустрији,
 Свака бурнија сједница у Берном парламентау по-
 водом говора кактога Бенца ојединству с Немачком,
 или којег бика против Немачке за самосталност
 немачкога народа, пред савијим је Томановић
 страшно и одлучно као пред знаме оне прогласи
 Аустрији, потпуно убједен, да је Русије више
 него спасавају, јер је потпуно своје потпуно
 и недоговорности Аустрији. А Квал би му ко-
 во савијим одлучно мислио, као да му и још
 рече, да он зна то и још тешико више, и то кра-
 то с мјеста, а не тешико иновина, па се гудуше.
 Мишља дога: „Брзо ће без обмонта обила
 од грашине истаг котича Козачкијек нова!
 Ема нећемо ни ми сјетати и иновина! Заједно
 ћемо с Московима потписати у лијеном Шек-
 Бруну, доблен потпуно квалу царство, ко-
 је није досега јога задало. И сад се, диремо,
 ма онда ћемо тек бити мој крави и судија“
 код Бока буде поја!“ Томановић сав сретан

што ti će to tako sporo biti, ne može spriječiti, samo iгда Krasa sa završava tetivim ožma i bračnim ostmijekom.

Često sam ih zadržava u kakvom razgovoru, koji je Krasa obično završava razdijelivši Tomankovita, kako su izmogli odbrane i slave, a uobraženi, o sebi mnogi misle i drže se visoko nađ izmogli na koji im i zine prosti dubini i patnje junaca od njih. U barga je izmogli se pomisao svoj razgovor sa Zovom izmogli, samkovanim u barga dvorcu, a barga je to barga od kralje. „A, Zovo, - kralja ja“ izmogli Krasa, „kako ste došli u izmogli?“ „Zosta murga, Gospodaru; izmogli su, ostavalo se“ - govori on. „Ma ne pitam te za to“ - osti ja kralju, - ho od barga. Kako ste? Pomisao se jom junaca i murga kralja, kako je barga bilo u vas?“ „A za to ne pitam!“ - i osti me Zovo. „Ma barga Gospodaru, počelo je i u kralju, barga je došlo kralju i u vas u izmogli barga, što se osti kralju!“ Na to je Krasa dorgati: „E, sad mi sudu pamet, de! Bili des kralju izmogli što osti osti barga!“ Tomankovitu murga, te samo udmite rane kralju, a Krasa ja udmite: „Ne govori ja osti osti i osti starijom izmogli, barga i kralju barga. Ma kralju izmogli i osti, da su murga barga. Barga kralju, jesu li de?“ Nađi ja osti osti i barga se za Tomankovitan zaboru. Krasa udmite sa ova kralju osti osti osti i osti osti na barga te ti reći: - Udmite osti? Barga Zovom.“ A zadržati izmogli udmite osti osti Tomankoviteva izmogli

и разговара.

Томановић је тагда знао што га Краљ не стави у В. Суд, на што га је и погнао, на једном дође к мени и замоли ме, да ја о њему Госпођу изговорим. На моје питање, зашто му сам не напомене, а свак је дан крај њега, рече ми:

- Не могу; глупу, не могу. Он је према мени толико добар, толико ми је задушно обвезан, да му не стијем за себе ништа тражити. Већ толике партије уређујем "Л. Куртуча", и ако ми је рече само за мало, и уређивању га довел дог хоте, а кету му никада изговорити; дојим се, убриједи ту га."

А када сам Краљу говорио о њој Томановићеву рече ми:

- Није он за В. Суд. Био му "Лас Куртуча" а ако му је мало плати, изорати му.

Томановић је додуша и сам пошао из В. Суда за брине пред српским краљем Бавоантева, то неки и предлози истога, а мало за нијем, када је Ау-стријска влада отворила Бавоантева, замјенио га је он.

Знао није мојо у Куртј Гори нати потпуније личност за своје нове намере од краља Томановића. Као књижевник и доктор права дава је лако својим именованим неки уред министарству, а у самој ствари остало је проста фигура по својој безусловној послушности исто као и сваки Ловент. Краљу друго није ни требало. Послове министарства стобних послова обављао је начелник министарства Славо Рамадевић. Толико је Томановић био министар стобних послова уједино сам се једном вечеру из Краља,

када сам други отиша до њеа Кривошеје. Дошло Рамадановић Кривошеји да му прочита нека писма и да прише наредбе, како ће одговорити.

- Обрати се и воле шафу, одговори му Кривошеја. -

- Немојте ме, молим вас Господару, њему упућивати, но ми ми би наредбе, или ми реците, да сврши сам, го. том се Рамадановић Кривошеји божијим гласом.

- Кајде и узгичи како видиш! заврши Кривошеја.

А та укупна работа постоје имао је Кривошеја у војном министару Милу Мартиновићу животића помоћника и безобличној употребоме његовијех наредба и шешња.

Својим министарством прејме Кривошеја да унашти клубаче и свашу пописао по образоване партија у земљи и да поред устава прикупи ове власти у своје руке, која му се по другим и претим министарством по мало штићула.

Закони о пословном реду у судштину, о самоуправним обштинама, о пошти и телеграфу и други. који је судштину по својем владама штићула, остале су непометне.

Сви чиновници, и клубачи, који су у служби, или су штићеници, а постојећи су нови буди без школе и службе, бирају једино по уверењу, да ће бити послушни, и да ће гонити клубаче. Свијем наредбом били су клубачи брзо ошамени у народу као противници Господареви и штићула његове земље. који се урнотрају и по томе штићула друштво, ошамени је клубачем и гонит је од власти и војнијех присталица. Бригадир Мило Јурашић, који се и најбоље губао, да и не замјери

Клару, који је због овога и мене избјегаво у по-
свјетле вријеме у Улицу, стављају у пензију
само зато, што му је Милошав Рајичевић био
у кућу и по ругу. Мило није био у никаквом при-
јомству са Рајичевићем, али га није могао ис-
ћерати из куће, када му га је довео Зет Криво,
акошкар из Бара.

У Никшићу једна руга била покроборенијек и
убједенијек, да га такојим угодити Клару, нападне
италијанску "Народне мисли" и отиште је.

А то такојим је изолација улицама с великом
високом носрћути свуда на клубове. Грађани
пошљу велику депутацију Клару, да се жели због
овога догађаја, но Клар је отиша с гојовном,
да он ипо у Никшићу своји врати којима бр-
руји, које су га о свему лет избјегаво и који
ти кривце право по закону казнити.

И народна вољња и шивали су Клару писмене пред-
ставе, у којима су се жалили и прохтевали, што
се по његоу наплац шире лажни и клевете против
народне сарајне и њенога клуба. Клар се није обр-
тао на те прохте.

Због безобзирнога поступања са клубацима дошло
је у Подгорици и до крви, то пак крвијек дана Тома
Новићеве владе. Жандари злочинице Борјактера
Рисава Савова Пејовића клубаша. Риско знајући
да жандари раде по наредби старијек, не обрне
се на њих, но пође у обласку управу и онда је
на мјесту убије шефа полиције Марка Ба-
зубоду и сприто рани обласнога управника
Зуба Маркиновића. И Риско отиде на истоме
мјесту од жандара, који на нас бучише управу
у Канцеларију. Клар је продуце отишунујек

Уанто их нађе на Даниловом граду и село их не обрашак. Куце су сваки дан оземивати Крета, док не једна дана чуше, да је он лет стигао на Златице. То је Куце јаво отпоједило. Не повјерује ишпољу Крета и нагода једнако је расло.

Ја сам у то време све ређе прилао писма из Куце Горе, на и то Митрополита Митрофане, који ми је прије редовно писао. И то ми је био добротан знак, да је стале у Куци Гори постајало све одбивније и да су се буди бојани ишваљивати своје мисли о њему. Тек 24. Маја (1907) прилао од Митрополита, и то из Карлсбада ово писмо:

„Драги Сино,

Пуким шест неђеви прођоше да Вам не ти сах. Непојте се гудити. Прилике су изг нас стале и полне, да готје и не зна своја би краја ишао позети, а међу тим преба твати и то, да је најгачеишије мурати, јер изг нас и добре намјере умију поботево шврнути.

Судитишине ишправе пријезоше у крајности, а ије шикова ститова у „Народни Мисл“ помотише, да се судитишине одложи. Голитар је шозелтао до Ник кинта. Враћо се гадототан, што је од нагода изг ишражаје нишгровака шрепа отиш пошолтишине, ко је хотак, да шрег клуба образују и штракне у не году. Добуришине ветиче у судитишине, в. Јула ште ти несшавлики родку, у шротивном распу шити се, Аво до ште готје, ишотис ти шовисит од шовек шбора.

Не шре шитише, ишшва се ветик шолоншита, су шитна амбидија шредејшкита, а и шлова готгоше

савршан до овога, што је сада пред нама. Господар
 хотети с почетка, да што више родовима по-
 штице, не попусти се по праву се својим право-
 тивама; области судитишту, да сама буде и од-
 лети митисире; дозволи авету те изгледаше
 старијим рачуна и и.д. У месту до ово судитиш-
 на цијени и доброту Манахој критике, она уре-
 доју, коју Господар не одобряване. Заста, није
 могао не одобрити! Парламентујем, у став,
 не може у Курној Гори да буде, као што то биве у
 другим земљама. Многи разлози то не дозвољава-
 ју. Нам народ нема за то спрема. Неко је карак-
 тер нешто особито; прошлости му је оријентал-
 на; сачтови негови неслонни и у ставном живо-
 ту неприближити; та при обавили околностима
 да Господар остави широко поле судитишту, зна-
 гин да оставили земљу као брод на морској пучини
 без Машица и Кошница.

Нам народ одишује Господара и дубоко цијени
 заслуге негове и Јона негова. Чоу да Курнограу
 ово изјубио, он да изјубио он идеале, који су ја
 одушевљавали те своју домовину и дружном му
 коду те негову добу будућности. Значило би, да је
 нестало оној пучиништој животи, који је Курно-
 грау пред свијетом гост змио, и у која су
 срди као у сунце нежам и очекивали, да ојри-
 је ниле који у стани итд Турцима животи проведи.
 Курнограу нежна као за Модојита, Томкови-
 та, Јовановита, Марушита и Кумтанцију, Ја
 и бојим да поидија Јогинводе и Маркиновита
 не буду ржави позетици за Курно Гору. Духови су
 урдујани! Зли језици сују сјене злоте и омпразе.
 Посидија су им сами лизки и интереси, а не језику

су ми ~~пешње~~ за добро земље и народа, а и побом све
у њеви Господариној!

Бој велики може Курној Гори помоћи! Ви на
издалека не можете замислити, каква је ста-
ње код нас. Нема више оне лијеке Курногорске
убави! Пријатељи су и попрели, нема оних
дружева, што се прије зваоше. Наступила је
нела класнога и тежаквила од нига и бољих са.
да ледена суца. Мушка стациа (на и женских
прилиге+ број) сели у Америку. Зента омаје
без обраће и раднице стациа. Работе се за-
пуштају, ситна омада, - кило меса на Ути-
ноу круна је! У Остроју о прилику, на Ути-
ноу о Петрову дне, а и то попарина водсе да
такошти мудрих дјивојака! Овога прије
не бијаше! Са којима по краја утман, ја ништа
доброга код нас не видох. Бже деј, да се ја
приварим у оваквој мојој псцини стациој мисли.
Ома ван је тискала и карала те нештоиште
дружанке неких борности факта, а појнога Ми-
лоша. У сличним стварима ништо у свијету не
може као Курногорац. Ах, Боже мој, много ли
пође дружанке у свијету!?

Ономадне стациао сам овдје. Моје болесе доице
ламе је и мате, да бих у пријеме свучитанке
моице бити на Земљу, дошао сам овако раније.
Оштету до 20. Јуна, а затим се вратио изабо
на Земљу. Овдје прилиге класно; Срба врло ма-
ло број; осталога свијета иуно, као што знате
обично. Ради јесича одвогично сам код Петровата
иди су и два бичурџанина.

И Господер има потребу од обик вода, јер су му
лоше досега помоице, али прилиге нидо звавају

му, да остави Црну Гору. Овако ми је барем
било попису писао.

Ако је ту и. Блатно и иџа Чоке вањате ми, мо-
лим вас, мој поглав, а и ви, драги Симо,
са вамама примили мој искрени поглав.
Се докле добијем одје Ваше писмо била ту у
судби, дали сте моји примили.

Ваша брзко одан
Митрофан."

По овога Митрофановог писма види се до-
ста, колико у жалости примили насата у Црној
Гори и ако ми није писало се тако, како би
ми брже у читане ова. Бојас се, да писмо
не падне коме другом у руке. Та ја чухава
према томе. Први ми је писало, да су министри
добри и поштени суди, да у му мим и да их
не поштани што не могу и доста и лијево уједи-
ти, а сада се овако не тек. И као да му се
читало, да ми је био доста спокрет, каде ми
је и окошко писало, у другом писму у стаји са
свијем изомин министара и клубова .18. Јуна
овано ми била у Шарсвади:

"Наме ствари у Црној Гори врло рђово стоје.
Баркајиска није сам, није стили бити, али ми
је мислим тако, како саватам, мислим и не
важасе, да су клубова на кривом путу.
Мислим итали интереси и амбиције, створили се
добра криво стале, или да суди јаснији,
потрциме врло. Старији међу њима нам, што
немо није министару војни, а што и војничких
дјела, немо више што није предједник државно-
не Савјете, Велики суди или барем т. државне
Митрофан. (Ту мисли Митрофанови Војводу Шама.

В. Јабра Вуролова и В. Јура Церолова.) Млађи
 как очевидно иду на то: увести се ич, да сјед-
 нем ја. Неколицима међу њима иду смирено и не
 виде, на што се зива. Андрија Тагоцки (Та-
 добит) као председник одбора која своја ко-
 битица убавно се впува једно за то, што он
 да клубови сјаку у ватини, на и нагаше,
 да ће му клуб убрзати министарску ста-
 лицу за 4 године. а пошто да је био у та-
 дешу, да ће себи и колџана приугодити.
 царев за дужне владаре. Јанос не зна како
 да се отуђе своја обетава. Радулова кеби-
 нет, који клубови хван, гонста је био неспо-
 собан да влада. Соци клубови у савору добро
 познају вриште и керактер збојне својих главних
 вођа и чланова. Трети дужне ради ауторитета
 менте, да итд каровом фирмом бове народ
 гаведу, а други дужне повои ради његовој менте
 и ради у иносуде сабу. Млађа и млади генер-
 ја у клубу нема бјештање ни државничкој ис-
 кусиба, не да менте повести генту карвом
 ато и малом начртку, само и генте амби-
 цијама и илудијама.

Витал добит и живјетак међу људима од радних
 боја, не менте бити без менте. Па следствено и
 Господар могао је и менте млати мана на добити,
 али свакојакмо ни његови кејвети ниријатом,
 ато не мта, немогу му одети вриште и заслуге
 за своју генту. Одности клубовике вође, као не-
 тродобитици, а ур так прикметителе. Мауцики,
 Амлетки, Пломволит, Јовановит, Мобажит и
 Куличкија који м би багет менте заслуге
 Господаре и владачки генту усудити се

небаши „у стому!“ Грехота до боја!! Ви зна-
те, Сино, каква Зрна Јора дијаме, кад сте
Ви, и ја, дошли у њу, а каква је данас!

Зор и мојао обеј нехтеорк створити без мучке,
штоја и рада?! Зор пошаста душа може отрети
гесује Господареће и негових досадањих донабни-
ца? Ово покушају сада они, што би шовоци ијели
Зрну Јору да оудага побегу до тој среће и нехтеорку!
Али во само без славој судјејска Господаревој!

Досадања нитота дјеле не сарахтирају ми усейек!!
Господар судјејска сте ово, пошаста душа и душа стори-
мља, који је бито за удивителне, морав се мало
итринути, јер је видно, на што се чуба. Да се три-
не, бито му је нехтеоркне дужности, јер он сам, а
не клубачи, иред историчом носи одговорности за
будућности Зрне Јоре. Он није стито у коначан проши-
сти, Зрне Јоре и неку судбину пустиши у чрдурико
море клубачиких шталаса без корлица, јер су клу-
бачи мртери без каиштена и крмачеца!!!

Досадања јавни рад клубачиких шота, није био про-
дотворан за Зрну Јору, на како може бити будући?!
Лични интереси и кофрими зине оно, што сад дива у
Зрну Јору.

Весту су, како обдје зујем, и Зрнотурски омладници
у биотраду са неким проласом игошми на сусрети.
Питаше је сад: колики тошми клубачи показати се
солидирни са тим проласом? Како то узине, шта
ти онда иш тоја следовати?

Земт моје овакво мишљење за осуду, осудити
ме ви, као мој пријатељ. У Зрну Јору ја сам
ишао нехтеоркне и пријатеља. Међу пошастима
на првом мјесту ви сте вазда били. Али пред
своје шота, да сте ви сада у Зрну Јору, чо да

и би клубу припадао, ја бих и вас као моја нај-
 лепша пријатеља овако осуђивао. Овој мојј објави-
 ливној убијени и од тебе ништа не одговорити не
 може. Оно потијече од моја осведочења: и јидат
 од оних, што клуб сачувавају, да је дуна полатна.
 Ју Тоскодареву, не би узикно оно, што је Тоскодар за
 Курну Јору узикно! Се ово ја исцвједан пред сви-
 ми, који клубу припадају, и зато нијесам тако
 срећан, да уживам њихове милости. Они ме за
 ово осуђују и јавно нападају, што те задрети и у
 будуће, али ја ћу остати при своме. А међу њим
 не даће ти, ако бих могао добити пензију, али са
 правом да живим и све у Курној Јори."

Још је занимљивије писмо Мингополитно, које
 сам послати онога пришло с Цетиња 9. Август.
 У њему ми јавља да су неистинити гласови о ње-
 говој болести и о пензионисању његову. "У атомске
 бријеме", пише ми да се "засто по новинама цур-
 нутирају разне брете неистинити гласови о дога-
 ђајима у Курној Јори. Миел. лажни гласови о нама
 злокојерно проносе наши непријатељи, уопште срп-
 ски непријатељи. Врло је пак жалосно, што су у њо-
 м најреволуционарним биоградским местима.
 И међу најобавезанијим народима нови парламен-
 тарни живот савршено је некик управља, та није
 чудо, што се и код нас од моја ништа догодило.
 Али већ и данас најбо раздражени елементи код
 нас поглед су убијати своје пријатеље и мате.

Ми много докато се надамо, да ће у предсто-
 јитој народној скупштини добри буди уздрети и
 подсетити се разлијаче уставној животи према на-
 шим приликама, унутрашњим и спољним окол-
 ностима, а и сами они и своја прва посленика,

koji bi u sledećim mesecima došli, ubijediti smo, da bi-
 bili mnogo ožesteliji i umjereniji nego što su
 bili. "

Kada je moj dobar vladika, koji je tek kao
 ostavljeni vladika bio prisustvo u Vrhnoj Gori,
 što se ne zna des vladike nevolje, misao, da
 nije dobro, što se i kod nas nešto malo dočaja
 od onih što u neobjavljanim novinama bi-
 la pričuvala uslovnim nivoom, kada je u Vrhnu
 Goru tek došlo izjavljeno svakome do početka. Po-
 mi je davala Kvačeva u Nikšiću i udbački vidji-
 ti da se protiv njih preduzima borba do istrepe,
 neustajajuće ni malo, to predose da se urede kao
 stranka i da prihvate tu borbu. " Narodna mi-
 slo " objavi, da je narodni klub dao imeniti
 (u Dubrovniku) svoj program, po kome bi se
 narod ubjediti da glesna Narodna stranka
 radi samo za narod, i da joj je narod jedina br-
 a, " da joj je stalo samo do zakonitosti, od na-
 roda i ustava, na koji se zakleo naš vladar
 i svi mi, " da bi se, " da se onaj ličeti na bi-
 gu danu, da Narodna stranka ne samo ne ra-
 di protiv države, no da za dobro Vrhne i
 naroda ".

Ovaj korak Narodne stranke bio je povod, da
 je vlada nasatila des oblice da je unistiti jom
 je tek organizacije. Na to se riješilo, ki-
 vime, što su predskojam izbori se novu sku-
 pitku, a vrijeme je bilo, da u tu nijedak kl-
 bati ne uže. Bura Vuković Dubini komandir
 artiljerije i upravnik žetiva, a u poslednje
 vrijeme u čitu probali rožije, no naredbi sže-
 itica, okući u Nikšiću Kvačeva, onde na-

савене, и удари шљоме на штомбацију Народног
скупштине и разорн је савијим, да и Народно
мисао" није била милошћива.

На Зетској и изјавише гомили Зукоторада
оволикијек сла наоружане повојсима. Они су зор,
но ходили по улицама Зетскојским и уграде у де
вафане грађански клубове да их тучу. Њих је
обукао и на државне разук штурнавао на Зетској
Њу Митар Бошковић, министар војни, а Њу
Мирко, командант Клопа, јавно је говорио,
да је он усвоо против клубова, и да се на-
редбе против њих он издаје не изјављује Клопа.
То ми је сам К. Мирко доуније изјавио пред Кло-
пом.

Једнотн наводоме оба повојсима на једну гостини-
ницу, изје је сједило неколико клубова, докле су
повалили наводоме брата клубова побјегоме
стрљо сусједних града, а повојсима узимаше
попоме пом у посету.

Обијна уређених рубана је била дужности да на-
подају свакога, који се каже клубовцем и све до-
ше, докле престане и помет повојсима мена, А
којвице су ми придружени били бугар билија по-
ложоја на доба до ушата, који се попоме при-
друженице клубовима. У Никшићу невалису на
кој кућу В. Бура Церовића. Било је и пријучави-
ца, али у кућу, која је уређена високијек Зи-
дом, није су поили продрјети. На Зетској ју кој-
вице пријетили В. Гавру Вукотићу, који му Клопа
није милошћива, што се и он, као негов дугого-
дишњи министар придружио клубовима, За
неколико ноћи, докле су изјавила на насива,
окували су се у кућу Гаврову билија клубовима

министри и крваци, да и заједно нађу и бране,
 ако би били нападнути. Моја Олиа, која је била
 у то вријеме заузела три мјесеца сјејала
 на Цемљу у околини код Јавра причала ми
 је о томе тамбору у тврдој кули Вуковита
 Јавра. Таме би се увек дружина окупила по-
 томворати би и добро још ишнутира утврдили
 сва врата на кулу, која се до сјутра нише
 ни отворењу ни на зије зваље. На прозорима
 држали су наредне револвере и шругоне фи-
 цеве и сваки је имао своје одређено мјесто
 омае би се бранити у случају напада. Докле су
 једни прилепи, да мало трену, оруја су остала,
 још не сражу. Јавро је сваку ноћ сједио на
 једном сандуку, у којему је прикупио био новце
 и дротијејености, увијек наредан ког би руга
 проурпа, да и ~~није~~ приђе у сусјетску облију,
 а оудале су Бујарево полатство, који му је нај-
 ближе било. Ујутро би један по један ишлого иш-
 кути, да се пред вече иста тако, ости сви при-
 кути. Нападаја није било, али они су и без по-
 га приурили доста мурк и шуха. А и се и
 којело. Срећети так, реентимелт су ти-
 ји и руге.

И по унутрашности било је сизнијих појата.
 Свуда се на сртало на клубаше, који су, видје-
 ти, да се иштржи, ишјиавати сваки суров.
 Само је у Дубошакима било дичу да дође до
 покова ишмеју народњака и ишкеша шва власти
 но је одласни управител В. Буро Пимровит, бри-
 гадир, на вријеме стациао и шкешао то.

И не само што клубаше није су више давати
 нишаква отија, но су ишви ишгити ишкешати

сигурности и репутација и слава Курне Горе; једни су
 поили за кивадана Курнотрца, што су неки би-
 ли ишли, у Америку, а неколицина у Србију;
 неки су посланици Мобјик и Никмита, Ку-
 пофит и Васојелита, пош Војик, а још један, Кур-
 нотрца „Тачот“ и Богдирца, јубо Кавит
 и Зелера и још неки. Они се настанише у Битраду.

У дане тих великих метена догодише
 се и други поцидије. У Бјелогави има поциде
 један угајо, убише његове нијесу нађење не
 прејене. Због поцидије је поцидуи био Клубац,
 убиство је притисако властима. Неколико га је
 и остала ријек, ора је је убио Брнјаду у Блето
 Бомовит.

Многи били урбује умишле је смрт Сердара
 Сава Траметца кородноја помакна, Клубаца,
 у Улицу. У чему се дуго бордовао и нас, да
 је убијет по наредби, и пошто је утврђено било,
 да се сам убио.

Сердар Сава је био велики Трамет, и неки пут
 сјангесит поцидије. Трамет је јак и не нади-
 ло и оторчило, што је и он убио у Клубаца.
 Пред поцидије његов сјетива Трамет је звао
 у двор и многи сабијетав и надоварао, да ис-
 тупа и наредити сјетиве. Сердар остаје нево-
 лондуб; ијуби Трамету, да он неће никадо поци-
 дити своју задеку ријек, да ће остати вјеран
 кородној страни и његоме пројему и да би
 био невољност, каде би је игдао. Тада Трамет
 нареди Муфтији који се у то време нашао на
 Улицу и вратио за Улицу, да Сердара дои-
 кају у Улицу умишле са Курнема и намама
 од поцидије, мукајути у њих и од Улицуваца

да не буде ништо штаби на рибу, када се Сердар
исерца. Уило је совјетин да шлогни Сердара под-
стијету, и да покаже нареду, да је негодобован
свјетом, како ја нареду неће бити бира за кога
ника. Муфтија се штомн Клару, да ја ово-
вогн не наредбе, јер да негу као свештеном
меду не бринути такав тогао.

- Не говорити, рече му је Клар, да ти уре-
ђујеш ту уштану музичку; реци ту поје шта-
не илији Срзетовићу, неће он то уреди, а ти
само кажи Мухамедануина, да је Господар
негодобован и јако једак на Сердара Сава!"

Ово му је приговорио исти Муфтија.

Послије неколико дана дође Сердар Сава у
Улицу и зачу се, што ја нико негодобна на
рибу, као што су ја барда дочекивати, а још
више, када уштане залутише у празне пале
и гетисеши им гурне. Клов суја, који ја
једити до рече, одјасни му, да се она мушра-
ва неја тице и да то уштане гити по наредби
Муфтијиној. Сви су урмизанке мјеште а Сердар
је био наласитице мопо њих. Вон себе од бучи-
не јурне Муфтије врато у кућу и уштане одмах
с брата, гешто је наредно оту срдуку. Муфти-
ја му се, трепамент, гешто каже, да није он
ништа поређива нице се то спетне с ветовим
штом, но нева бити суд, гашто су уштане
мутапи.

Сердар се исте стоте ваине суду. На путу ја
суде "луди ћеро", урмизанке родом, а од
више годити на шетане у Улицу. Ћеро је био
мирна луда; одго је он бардак уштане
иживајута; шведно је сам сфозити вјесне, сфити

има арбанашки, о мучина ио дотађејима мји-
 сних. Уиљоао је смјешат, мача а дубо, но-
 ње и необично крајке а инава му велика. За
 проу је свакоме играо или гјевао докле ја
 зах не игра. Тиме уиљоа Сердара зајива
 своју нову гјесу о чмубашина ио Сердару са-
 бу меније вајуте их, зацупјено ио наредби Сер-
 геннтавој, јер је Перо берар ичмубао Серда-
 ра и бојоо ја се. Сердар ја ошамари, дота-
 ва та за уво и невали на веиа, др му каже, ко
 му је наредно, да оно гјева. Перо се окрине
 и покрчи краво суду на шанду, падегучи ио
 слеие ипаса. Сердару се углива ишело, др се
 нађе сади са мачицеа заједно пред судом,
 та се брати дома и упорах великим један
 леите у посаву. Не прараја неколико гоје шанде
 др је голе у суд. Сердар се ишобори болесту,
 ам Сергеннт, предједник отикут свој суду
 пошве шекдара ио држи ио ирети гучи.

Сергеннт је био отикут ројакон Сердареван
 и био је ичмоо одбегат нему и блативцима,
 што је, као проси робјеа, добно државну судбу.
 И сада овакво ио ситуацие Сергеннтаве није ве-
 ме ошолтало Сердара у сумњи, гашто се и ио-
 зијој се наредби овако иљам поступа.

Да би иабјиао укинуће да стоји пред судом
 упрод са "Пером мачици", Сердар сабо урне
 гонпоусео убјерене о својој болести и томе ја су-
 ду се својом иживом: да не може готи а суд не-
 ве ја суди и осуди; от је се иресуди токорити и
 ако је за шоду, инакити је, ако је за шавкицу ио-
 држати је. Но Сергеннт му ојубори, да бер ве-
 това присуства неће судити. Дучи дак Сердар

и дрине и које у суд. Пред судницом стоје
 хангари и парничари. Он крене право у судницу,
 а један хангор му и потресе и осорито му
 потресе: „Змај! Када те дође ред, Злато!“

Сердару удари крв у главу. Углавоје у суд
 кад год је хано, хангор му браво отворио, су-
 дри му се на ноје дрмне, а сад овако! Село-
 на се скраја да крижема. Парничари су углавном
 и шлагом, а он је све чека. Ово седе цуо је
 разговоре, који су ја бријетом. Он је све ста-
 јаво непознато, замислит, колико да нашта
 не цује и не види. У неко доба дође и перо ма-
 нити. Хангор му се врх скала довикне: „Је-
 си зоре, змају се у суд!“ Сердар не се ружеги
 јелне. Могао је помислити, да ја нијесу у суд-
 ници потпуно гено, што су змаоли пера мо-
 нитија, да шваки заједно увек и стана пред
 судри за личу потпуно. Наједан пут створа ни-
 га славе, среди се добу скалу, потпуно револ-
 верна маса, ушди посред шваки и швали се
 на мјесту без духа. Ту је ошто сву ноћ и
 сјутра цујем дат, докле је стана и бара шва-
 селник области суда, да узне геленски.

Спрт Сердарета је свалога загудна и штере-
 сла; и пену у тобарничу. Када се сјетих ва-
 говога последкаг писма, који ми је писао и
 ушвака, када ја ушвакати швабраме за го-
 селника у породку селатичну. Најок ја се
 црогичак све ружеги: „Зум све, да урек те-
 рет на се у штере гудне. Икад да се гуду гуде.
 Мојте, да те се гуду јом летна загудна!“

Ика је хано објер рети? Зацујемо није го-
 митва на овабу спрт своју, и авосе сада оне

ријери негову зурно изгударају се ијем налоскима
догађајим.

Сердор и сам у војну даки убио и оне је ста-
врат и правим насива бривноа иронив негодне сирак-
ке, јер је тако један, као што је био, накерат по са-
моубиство.

Наконт Јован Вукотик сит Мариа Панцова, рође-
ноа брата Јованке Милети, ставио је пред ват-
редни војни суд и осуђен је на 3 године и осам мјџ-
суда павнице по једноа бисна, који му је писан и
биснога брата Никола, капитан у српској војсци.

До Јована није никада ни долазило по писмо, јер су
иа власни на војничка гуреле брата негову зур-
уи, тимкометом, који је долазило и биснога о
расуду. То је по писмо доловце:

„Драги Јоване,

Никој да ми се чудим што и нијесам раније пи-
сао, веруј ми, да ми се не мисли мнати посла
славном и војном. А писати ијемна ни по не-
ма етима, Јако сам даки дога зурница оде,
та да ми по неку бисна. Са зоравиен сам добро,
а и зурница не ијемна фаво, ни зорав мнати бо-
ве, неје када је дошао, што те се и сами ујџ-
рити. Уман мнати посла, а је тако не мнати, на-
да ијем, да се сви добро и да се не буди на
своје месту. Знам иже се Мирку одговорно, и
како је Мирко староме Кнезу једно (у тога
зуровата), шта да писане биме позлати у двор
зуротурски за зурџев дан. Аво! (како Срби-
јану.) То је оно што ја одавно желим и тако и
ијева да буде и у будуће, да тамо нико не
иде ни с кима ита релука, одрес преко оу-
вати. Писао ми је један зорав, да су по војани

ит тако прелити, да ме убију. Не марам за
 кичове претке више него да ми претан Станко
 Бабаши; тобоже сам и тобоже сте док сам жив
 и где оту ситином међу официрима, гођа-
 нима, где оту било, оно што мислим да је и
 ишта, јер ја само за то живим. Зар да не
 и говорим о кичама? Та премао би ми или Мар-
 ко до гођене, да ме убијете, кад бих ква-
 мо оно што је за презирање. А ја тек ефика
 нека покушају да ме убију. Опаснији је кич-
 ма него мене. Штају да ми кажемо во мије ово
 писао, а толико добро и тога човека.

Био сам код Крета, стоо ме пред учере и
 дао ми је 1000 динара. Дујете сам погмурно
 и сад иде добро. Кроз крајко време јавити
 се за испити и код у боја и у поје владате
 и мој рад ја ту и оловити. Ли и толико
 код официра и судија. Јер ја једно и мислим
 о неом исеу.

Може и та журију, де се томо од поје, тома,
 ви ја на сево да моло смене, а код куће нека
 радн и чита; не дој Саву да лето и бује. Много
 ми је што је Павли као у немишети знао сам да
 је пошкет човек и у то кичаг писан посумтао.
 Шта ме, разум се, ни ст' вас и драје би вам
 толи дошао, али Боже зрафта, омијајте бога
 времена.

Може и та овај чланак, који је као што тем вид-
 ни као кичако. Мале је пробна нација једно-
 на журију и нареду, не знам где је оштомити.
 Да сам много помога да и ишта ита.

Може и та овај "Кичебни опис". Чинија је
 једина и толико држ кичебна кича та ми пошкет.

Тог суди Крива мислила је и војска ипак, и
покупи новац и поштом ти шаље.

Како си сви? Ја немам времена, до ван
свиња пишем, али грим и пограбам све че-
го тебе. Раши свиња, да ја, и ако не пишем,
десно по мислима не све вас. Пудри се, што ми
мује не пише. Тво сам да ти обавно, очекујим
кестриво то бисно.

Освајати суди, миј Јошо, зар да сто, уаве
никови, удвојице; доћи ти и каже време.

Си добро грим, особито иа два зета, који су
много муке видели, док су нас изгинули, али
ника се не буде ипак на нас, место бар на сво-
ме месту и си ти боје да буде.

24. Маја 1907.

Три добро си тој

Београд.

Никола."

Када си у отаче писму био каже Кривце, она
си био Николка, који је ипак бисно, а Николка
Јованова, коме бисно не долазили није није се о
каква рад у неволи ипак говори у писму. И он
је ипак багат у таблицу, јер је Крива ипак
като да каже Марта, негова оца; што је био
Крива и Крива ипак послати.

У исто време заборан је и на пошту да
повише осуђе и Војвода Лазар Соција збо
ријери; да Крива ипак звањим, а на негово
мјесто ставити Војводу Мама Петровића. Зау-
гу се Војвода Лазар братно да није никада на
ипак што ипак што, и да у зору ипак не да
никада појави по рети. Сердар Јоко Јовановић,
који је Крива послао у Бибу да Војводу Лазара
заборан, наша је два Крива ипак, који су ипак
дошли, да су зум он ријери од В. Лазара. Процес

је био дрго струен и В. Лазар сироведет у биоцијолиску
таблицу.

Ђото Петровић, бивши председник Министар-
ства, В. Мако Петровић, председник скупштине
и Марко Петровић народни посланик, рођаци
Климанови, живјели су у Немешћу као у заводу
у својим кућама, који су нехотично имали
најдари и суштински буди, индјијави су сла-
ви додир с будина, да им се неби набацна
каква криваца и да би се уметили но-сукату
буду за то одређенијек.

Се је то чинило с разумом, да се клубачи засра-
ше и да размисли, шта се тих сиромаше чека, на-
да се рођаци Климанови не стију у својих кућа бо-
полити и када су догајили у таблицу браќант
Климановић, и стари и гасућни Војвода Социца!

Нико од клубача није имао третица код Кљоче,
а нови бивари, међујуту гримљенијем упустви-
на свуда су нехотично и стили као небјернике
и издојнике Господаре и Црну Гор.

Тог паклијим одликом изврљени су нови избори
у скупштини, у који сад ни један Клубач није иза-
браћ. Њих није нестало; бројно их је било сада још
много више, али су се сви потјали убијајуту немо-
гућног законне борбе. Андрија Радовић, бивши
председник Министарства, урљивао је у оваја-
њу у друју својих једномимственика: „Не помаже
нам ништа, што неби бомбе на сваку страну Цр-
не Горе забациле, као у Русију!“

Радовић и још неки виђенији посленици набушати
ли су и додир и Црну Гор, а други су се предом
судбани и мешају бовија вренена.

О стању, који је у то вријеме владао у Црну Гор

пише ми Микротомић 23. Октобра (1907) овако :
 „Знам, да не објесних новачка злочине многе не-
 истине о нама. Али вјерујем и то, да ми ви,
 као познаваоцу наших прилика не дајете ва-
 жности. Мушевић или младе левокашће, који су
 на пресе једне руке могао предвојити, а коли-
 ко оних или старих, који идуће за положајима,
 ипак се још мирно и задовољно. У свима качес-
 тивнијана избора тиелу су тако мирно и уредно,
 да се то мисли пујетом кад бија, и код култур-
 ник народа који су одавно парламентаризму на-
 викали. Ви знате колика је и велика је Јосифовић
 добра узгачно својој земљи, а пошто ваи је вјер-
 носе и оданосе народа Буржоаској своје урви-
 теломе Владару. Народ наш иако је проси, али је
 ипогодом и разборит ие умије узјекати доброт-
 саву своје Јосифовића и дома његова. Он и врто
 вјерује, да му нико ваи добра невести и узгачети
 не може, него само му је Јосифовић зичи. Истина
 овојој дужности народа прена своје Владару,
 али ово је и његова вриеме, што му дужности ва-
 во треба зна да сквати и узјети.

Нама не кријаше нишу против владе наше. Али она
 се што је зичила, то је зичила по својој дужности.
 Од тојој могој броја гачицевака неки оставтају зичу
 Гору. Доче је, да ми собјест није на зичи. Прије
 неки дан отичао је Андрија Јаковче (Задович).
 Занема и ви знате, да ваиу ништа није било
 неправо. Неки вранковидни бити су забедени и
 одманути. Даче се кају.

Ово ваи као пријатељу и као вага вјерноме
 служитељу Краља Николе неписех, да Ваиу ие-
 менту дучу неби урнемириле лажне новинарске

вијести!

Митрополит ми је доцније објаснио, зашто ми је овако писао. "Тргова сам докко да се видиш? говори ми Митрополит, и бојао сам се, да по моме писму не пошлеш рјучо о мени и да ме не осудиш. Морам сам онако писати, јер ми је Клас наредио да вам онако пишем и гледајући је, да му писмо прочитају прије но је пошлеш, Хитно сам један бун, да вам то објасним на једном заједном мјесту, но да ми испеш у писмо, али сам се бојао да ја Клас не додоби саопштење и не отвори. Морам сам ви ја послати онако, али сам се надрао, да тек ме ви разумјети и отворити ми."

Анархисте Црногорци.

Све и на флексу догодило, што сам током речео прво на јаким ветрову, када ми је објавио, да ти даде устав, и доцније на Цетињу, када сам пошлано из Црне Горе, а по. да ти бес иванле време поучити мирни народ на партији и покло-ти их међу собом, да ти доживети у Црној Гори све оно, што је ишло у Србији то вријеме дује уставке иеревенке, да ти се наћи на гуро и од Црногораца и Црногорци су веја.

Клас је, ипак једнако за пијем, да и пред уста-ва и дане, као прије, неограничено влада, но-доо је и једне појрјемке у друју, а све што и ве-бу. Најгора, по својим пошледицама, била му је она, када је Камелина Јована Вукотића уапшено. Да није било тога процеса безрамности

пред vojnim sudom i ne pravilne sude, koja
 nije imala nikakve osnove do jedino kon Kva-
 zeva, nikada i nebi u Urnoj Gori gulo o Bombana,
 velikodržavnica, anarhistina, koji je doznaje
 velikim vanredna " sud za suđenje anarhistina "
 na Zvezdaru iznio i širom svijeta pro-
 nio na veliku štetu čine Kvažeta i Urne Gore.
 O tome sam duboko ubjeren po svoje nome, što
 se poslije otkriva Zolanova zbiljava i malo se
 to rasvijalo, a bio sam tako ruku otevidu se-
 ia. Glavno lice u toj s početka pravoj komediji,
 koja se najprije otako trajno završila, bio
 je Nikola Vukotić, brat Zolanova. Znao sam ko
 francuske Nikola je bio oficir u vojnom stanu
 na Zvezdaru. Zbogom nam; u svoje poslu spre-
 man, brujerak, barga tagan; tik, otkrivan,
 sa svaki i svaki, te ia je svaki veliko.

U to vrijeme zavlada i on sa Likom, kralj Bona
 Petrovita i ona se otkriva jedro druzine. Rodi-
 tveni prijetnja, ali Mikropolit ne dozivati
 kjenčave, jer su bili u mestone stasnu dostava.
 Kvaž, kada je došla stvar do veia, obeta Bonu
 i Marku, odu Nikoliju, rođenoj bratu Kva-
 zovitu, da bi on narediti Mikropolitu, da iz-
 nitno dozvoli taj brak. No mjesto toia on na-
 redi Mikropolitu, da ne odstupia odu svoia pra-
 bila i nedozivati brak. Mikropolitu je, otko-
 mi je on sam priča, kao bilo Nikole i Zvezde i
 kvaževijer roditelja, te je predložio Zvezdu da
 se ugratoni i objavi, da je to sad dostotni brak
 u mestone stasnu dostava, te poslije toia da i
 i Nikolom s Likom vijenja. Kvaž ne kaže
 na to prijetnja. Zbi toia Nikola da ostaveu

и пође у Србију, те буде као позурик приувиен у срп-
ску војску.

Криво Петар познатио је Николу још на Кемпалу
и приувио га је, као братолита Ткаичићина. Ср-
пско мјесто, али му није хтео дати мјесто у вој-
ску и приуви, но је упутио Ткача и ону која добио
одговор, да ни он ни Ткаичића немају ништа
против тога, да Никола ступи у српску вој-
ску. Ткач је ипак послуживао, тако ми при-
чава једном приликом Криво Петар, изјавио
Криву по Намеорнику, када је дошао на
Крунисице, своје велико незадовољство што
је приувио Николу у војску, и када да је Ткач
повољно одговорио Криву само приувијено, али
да је очинство одува, да неће приувиити Ни-
колу у војску и да ће ипак приувиити Николу,
да се поврати у Црну Гору на милост и немил-
ост отову. Криво је дао Николу хиљаду дина-
ра, када је ступио у војску, та униформу и дру-
ге потребе, знајући да он дома не може добити
ништа, јер му је отац, и ако брат Ткаичић,
сиромашки живио.

Послије дрвијих година, у ови сапога умера дао му је
Криво отац хиљаду динара. Та сам сам када био до-
шао у Београд на неколико дана у Београдској.
Јах с Николом код Блени и Јосе, када и наредо са-
мога објера дође у двора жандар и погла Николу.
Бјесто сви и некаже, јер га је Криво врло пријато
приувио: Никола одмах пође, и докле сто ми ра-
ијати, рече ми га Криво рече, али нећу браво,
- Што си? зашто га сви и једном мисли да
и отовио и да није ни улазио Криву. А Никола
одговори, са свјетом мирно и класно, но све објерају.

- био сам, али не дрго своје истре. „Знам, рече,
да нећеш ићи у чину; ево ми ово да проведеш
у време веселије, и даде ми китагу динара.
Говорити овако Николу ваљало и у чети дана и
показа нам их.

Сви смо били весели и задушки вазно Николу,
има ти с толиким драгом. Но он је дрго сти-
гав. И своја дома, до идуће, пошто је све ду-
гове и мало му је за време претекло. Мислим
сам био шектом, у рад, јер је поново 600 ди-
нара да официрској задржи брати појаму.
Ово наредило како мислим, јер је у вест са писмом
Николу и брату му Јовану и са доунијим анар-
хистичким процесом у коме је ванредни суд
употребио то писмо као доказ, да је сам краљ
дао забјореницима "повуче за ижење бомба.
Ником је ниједо било у српској војсци. Свијетски
не су га хвалили као врло срећно и вриједно
официра. Друштво су га вољели и цијенили. Ипак
службе вазда је убио и зашто. Знао је француски
интелигенци, немачки, и италијански. У своју је
положио француски италијански и унакрјашен у зик
начинама. Могао се слободно надрати ниједној
будућности у српској војсци. И при свему томе
он је вазда гледао за Ђуном Јоран и би радија био
да је могао тамо остати. Мисли је попуштено ре-
шаву и отишавше своје, кривко је вазда Краља
и своју отишаву, Краљиницу. И само веома вудави
с Ликом, који је и био неосредни урне негово-
ја и свјетла, ставља је он криво на дучу.
Овог рат на њих није никада ипо мислије ризику оми-
ма. У колико је живео на двору Цетинском
сегаво је и многе дворске тајне који он у Србији

није стајно. Међу официјерима и у друштву, и да је
дрогоно, отворено је о слету говорио, о Кралу и
кнежевљем синћовима и о ситалу у Зурној Гори, и
швајцки војска стиж и осутубави. Говорио
је више и шикте, него што се дошло по новина-
ма и сего, а сисоло се нећ одавно и много.
Причао ми је Никола, да ја је Министар војни,
генерал Пунћина, кади је једном био војвџа
послом, отоменуо, да неговори о Кралу и Зур-
ногурском збору тако убрививо.

- Да говорио г. Министар о своме шиктеу и шикте
и о својим рођацима; г. Министар нећ улагати
у поје фамилијарне ствари и шикте не најна-
ти, да ик ја волим, кадо ик ирзи, "огр-
воно му је Никола.

Крал је о расположењу Николитом и о неговим гово-
рима међу официјерима био највише забаван и једнак
не сједнику говорио о томе једно је убрививо:
"Креба отоменије ушуд, да не наји шикте!"

Јанко Вучковић, рођак Николит, за цијело не
иш убривива, но да повлади и цијоди Кралу, отмак
ишквати: "И креба гласити, да не срамоти
своју фамилију и ише Зурногурско."

Но-томе сједнику је био и Јован Стеванов Мате-
новић, заступник Зурној, посланика у Цариграду.
Он се ирета не да је Никола збига пошкунити, иш
јон ише ноћ пошкунити Јована, кади ми ше што
је чуо иш у сего Кралевијек и Јанковијек и шави-
и на вета, да отмак шикте Николит, нека се добро
чува. И Јован отмак шикте брату ше, што је от
Макановита чуо и шикте шикте, да се добро
чува од Зурногурско, који долазе у Србију.
Никола ми је шикте и по Јованово писмо и от

своји, који сам лет навео и због којих је Јован
 дошао шавнице. Никола је послао своје писмо
 по своје браћу Ђурицу, који је убио имитацију
 у Београду и пада тојмо о распушту дома.
 Рекох Николи, да не обраћавам ни садржај
 писма, ни по што ја шаље по Ђурицу, јер ти
 Ђурицу, као што и пада са сваким зичело,
 истресе на Кетуче, одурети му писмо и
 предати ја Клоасу. А Никола смијуте славно,
 одговори ми: "Ја по лијед знам, и баче га по
 сам ја оноко написа; пријетим ми, нагивам их
 спанком Бобиним, који је били Црногорцем, ква-
 тим се давањем Краљем, зато да ми је било
 још."

"Ми себе ујаћам ивијем", рекох му на то, - и али
 заборавам да шпакнем оца и браћу; моју посету
 да ми с тога писма."

"Спало ми је одговори Никола немарно: "Они
 ће одас гувати, а друго што од ми Клоас у зиче,
 ирђе кему, а ја пометт то и желим."

У дрго се испуни и моје предвиђање и Николи
 ни шева, Ђурицу дочека полиција на граници,
 истресе ја и одурте му писмо, а Јована заво-
 ра и спале под суд. Јован није нишод одати
 Маташовића, али кога суд врне да се осуди
 за лаж и телевиду, кака како је било. Мата-
 новичи се ирбани, пореж се и гавуке се на јеван-
 јеви, да ништа није товорио Јовану. И суд осуди
 по томе Јована на три године и осам мјесеца
 шавнице.

Маташовичи је себе спавао лажном говлењем,
 али је остао по Црногораца опржнут и истрет
 и али се и Јовану и свакоме ирбуда, да се морао

заклеан, јер су инаде иротао, а кад се, да
 ти Јован, као браћанин Крајински, амако ироти
 и изумет бити, ако су ја и осудити.

То бинемо срство није помогло Јовану. Немилост
 Краљева расиропила се и на оца његова Марка, јер
 је био клубан. Њавоз ја ружнаме славои ирликом и не
 ирликом ја бине у двор, ка ни Крајинка, која је
 динова брата своја. „Марко ми није бине брат,
 када је клубан иротибу Њавоза, оловине она.

Ње рижра је Њавоз ставно Крајинки у уста и он ик
 реско иред Кураториште показивање. Како је, да свак
 потиште и уиуби, ина, друкче река, када је овако
 обрине Крајински брат.

Марко ми тоја бине ирвјети на Кетинке; ирота
 своју ирбу и ирсеи се с иргодизом у Подгоричу да
 је бинне свку Јовану, који је био тек сирвведет у
 Подгоричку ирвнису.

Никола није ожекивало, да ти зби оноја иретои: ач-
 ста тако свестрадаи брату и ирјеме иргодиза,
 и ако ми је река, да он то бин и ирли. Био је бин
 ирлиан брат и син, и болито ја је Њиколо свестрадаи,
 иијем бине иио је он дао ирвода томе. Како то
 ииведа није иио показати и ирливати, ирзнало се
 по иретои јоу јакој ирвнни ка Њавоза.

У то вријеме окувало се било у Београду иио-
 ливо емиграната из Курне Горе, народнијек ирсла-
 ника и друкчјек. С њима се иррунине гутак и Кур-
 ноторци, студенти са университета, који су
 ирстали сасвијем разочарани ирсеији оноја своја
 ирријумфа на Кетинку, ирликом ииикола суђево
 и ослобођево и јоу оторзетнији иротибници ста-
 ву у Курној Гори, иио иио су бити. Када су ииоти
 итали и расиураи своју „Рижра“. У томе друкчјбу

одмах и написао и уписао Младу Божовић, Црно-
горац, који је дошао из Македоније, који је политички
био, и артистички. Написао је Јаша Ненадовић,
који је и пре тога био ординар у Црној Гори, и
што се тиче, Геролд Вјетовић због Пентровића,
Ненадовић није имао много ништа против Ја-
ша, али негова жена Ђосе, била је непомирли-
ви противник Јашићев због тога, што је отио ке-
но оуда и стигао јој Бона, Марка и Маса
Пентровића, па у њима велики, а као познаник
Јашићев још из времена свога бављења у Црној Го-
ри, он је постао нераздвојни друг и једномиме-
ном Црногорац у Београду.

Најзначајнији међу њима био је Милутић
Томаш Црногорац из Државана, грабник, а у то
време сарадник "Штандарт". Он је рођени брат
Ксајуга Томаша који је покренуо војво-
ди "Крвава" у Београду "Виделу" под име-
ном "Крвава" док је Крвава не крилати на
Цетиње и сарај у околину табаницу и нестали-
вана и некресућена. То расипање у Милутићу
Томашу безиратишну мржњу против Јашића и он
наставља осуђивати и нападати самовлашће Ја-
шево у "Штандарт" и у другим листовима. Ти-
со је оторен, једно, заједно. Сакрива је
се што се догађа у Црној Гори, и то је извесно у
државно и гласина. Када није имао такви-
јех вијести, он и је смисла и уреднава за своју
цирљу, до још више оторен јавно мисле против
Јашићеве владавине. И имао је успеха. Зади-
јело, он је највише добитно, да су у Србији сви
листови, осим два или три изредка и лиде-
рална, а осталих у Војводини и у Крвавој

оштрим стално осуђивати Њега као самово-
ла Владара, који се показује што је доб човек,
и који истинито једнога та пијем, да онда постане
неграђански саподржесу.

И Никола Вукотић припадао је овој друштво
незадовољника Црногораца. Познавао се са Вла-
ком ио ранији, а сад једнаке мисли и осјета-
ња приближили их још више.

Ови Црногорци састајали су се редовно сваки
дан у хотелу "Балкан" на Теразијама на ка-
бу или на галу тиво. Једном дошавши на
са Благом и Јован у гости у Тобарнице, при-
чао ми је Никола о пијем Вукотићу сједници
на у "Балкану". Сваки од њих је ту причао
новости, који је добио из Црне Горе, или нешто
од некога зучо, или је припремао догађаје, ко-
ји су износили несређено и жалосно стање у Цр-
ној Гори о најближе самовољу Његањем. Они
разговори давали су Милутину Миловићу предме-
те за негову дописе и гласиле, који су одмах
излазили сјутра дан у "Штатни", "Политика",
"Дневном листу" и др. Они су се разговарали
гласно, да је и остала публика, сједети за столо-
вина овог или, гуча и гравила њихов разговоре,
и прискајала ур њихов стиж, или оштрим осу-
ђивање Њега због његовог стања у Црној Гори.
Тако је ово коло незадовољних Црногораца у Био-
граду и јавним разговорица и штатном стања-
но и изшло јавно недовољносте против Њега.
Никола се био вас предом поме послу. Он је био
душа овога друштва код "Балкана" који је
много полагао на то, што се он ставио на цело
аинтације, као кућни Црногорски и драматички

Књазинки.

Приликом тога догаска у Трговачки, пришао ми је Никола Јон и ово о његовом раду. Они су са својих сједница под "Балкана" писали и читали Књазу писма објављујући му у илегалности урноторске, да је његова тиранија превршила сваку мјеру и да му је изречена екстремна пресуда. У исто вријеме писали су тојединим лицима у Урну Гору, нека урноторци не оглашавају, нека не прескају по свијету, јер ће тиранија Јаковљевој бити веома крај и сунце слободе сирјати Урну Гору.

Знајући да ће ова писма на Цетињској пошти обаврнути и Књазу издати, кајали су, да ипак на њих убјере Књаз о истинитости онога, што су њему писали и да га вијет бине устара.

Послије објаве писана читали су Књазу дружа из Београда, из унутрашности Србије, из Земуно и Фријуме, и из околних пријатељских страна, у којима га моле, да се добро зуба, јер се ради о његовом животу.

Ова су писма била оштрица, али о истој ствари писао је са својим потписом и Књазу и Митрополиту Митрофану неки тој Лука Буровић из Зелера. Овај тој Лука живио је час у Србији час у Урној Гори и примио је из Министарства своб. послова по 100 дина. мјесечно као нештови родникаца и неке услуге у вријеме заједарске буне, а у исто вријеме је примио и од Књазга неку одличну помоћ, за бјегство и услуге, који му је из Србије зимао. Тој Лука и дружио с урноторцима у београду и долазио је редовно на њихове сједнице под "Балкана". Никола

Вукотић и друштина му знају су, да ти он јави-
ти Ђвезу све што чује, и сам зато су пред њим
штитиштели и крилом свашта о вољности, који
побожне спремају, да побране уштев и вљудану
страну на владу, а он то то Ђвезу исте
смети.

Никола нам је са особитијем готовошћом
и уштитаванем крилоо све те поведије, а ја сам
му замјера и кориса, што се пуштано уше дје-
лотиарије, који су само на штету одвештој у штав-
ној борби у Црној Гори и својима могу у закони,
да пострадају многи невини Црногорци.

На све моје приговоре Никола ми је ово одо-
ворио:

- Доста је Ђвез (он ја није никада по Црногор-
цима звао Ђвез) мношкн гадоо јаде, и ушти-
вам, нита се и он промузи, јер од страха ните
стијети из двора шати. Знам када му је Сава
Вукотић свате оваквта писна, да ти и која
и Навезуника убити, а су Црногорци морали
свакаш и обидовати све ширке дунт иранице и
зубати је од Сава Вукотића, ијаноја и нева-
телоја, којим није бестало никада нита уш-
кети, а да нита ти шел сада збошати, када зна
колко је негавошћато у земљи и koliko је добри-
јек Црногораца ивогило из Црне Горе. Ђвез ти
од страха ит кришати противанем вљудану, ит
ти их сонити још јаде, а то ти ошети за добро бити,
јер ти то напонишату распрести и пробудити
Црногорце, који је за ошомко година бијети ик у
инову, уштева и уштитаво. А Црногорци су шети
погелт дологити и себи. Нијесу они шине кавети
су бити, докел ште ти бити у Црну Гору. Све се

то и мијешало. Треба ми само ружа, за којим
 ти сви поћи. А ишају ја. Војвода Мако сир-
 јешко на све. Наг би дошло до тога он би и
 републику прогласио. Он је то дрестили рекао.
 Па Андрија Рагубит! Ви је откојите мртва
 и вага послушна Гнегу. Андрија је видна
 сад! На једнаке сестинку коју која рекао је:
 „Мако би сто ми с Господаран, но нам не дају
 живјети Мијајо Ницик, Благо Божић, Ве-
 миша Рагубит и жакви. Треба да у Курној Горе
 бомбе, да чувају на сваку страну, као у Русију.
 Да један од њих појмне, сви бисе урели у чету,
 не би други гледали то што гледа, нити би их Госто-
 дар иво набушта на нас!“

Наресам био наместо, да ми се Никола шати, или
 одионо говори, јер је говорио, на вага, мирно
 и осмјехујући се. Метија са иа за сте ово што
 ми је напуца. „Ти и дружина ти у Београду, гу-
 јите шкоти и Курној Горе, на ваге ичност, и
 оурак све вјерујете. Мако и република! Он је
 републиканца за колико му дими глава од равије.
 Па Андрија и Бомбе! И што ти Курној Горе,
 које свати носе бомбу за нас, свој револвер.
 „Зучио је то“, реи Никола. „Да неко убије Мијајо
 ревором, рекао би се: „јан био, или у свају убио.
 А бомба је револуционарна оружје. Мако ти
 и Крагу сисину среде, и где му јаве: лауна-
 ме Војводу Мијајо на сред Потолице. А
 сјукта оиди зајресу му и прогори на палацу-
 - дине бомба Миша Божић на сред ијаде иду
 мурвом! Постаје исти гас уетавнији одителске
 Кравице, ваде ја је она зајојма, а не свате и
 Бајица.“ „И овде ти Мако бити председник Ми-

нисиорства, а ти митиетар војени" - догадох
ја у шолем.

"То се бојами зна; али тако, али ја вет
никогда у Курну Гору" одговориле Николе са свијем
одлично.

Никола се прети дан братио у Београд. Ја сам у
Поборнику и дан редовно прима и чита Београдске
новине, али вијестима из Курне Горе у њима ни јесам
обрата пажњу својим ни извор и сијер.

У септембру г. 1902 преселих се добровољцем у Бео-
град због брата. У Београду сам живео са свијем
потуљено. У наредне, без којих Београђани не мо-
гу, нијесам никога одио. Увјерава сам познаниства,
да ишљетим досадна знаменитања; шта се то ра-
ди у Курној Гори? Шта узиме Јунас? Шта мисли
Јунас? и т. д. Састајао сам се само, са неколици-
ном својих старих пријатеља; одио сам и к њима и он-
и долазили к мени. Крајем сам одио то који су,
он ме је веома пријатно примао и сваки пут задржа-
ва у вези на објед, тако да смо по три сата
освојали у разговор. Говорили смо сваки о свом
о Курној Гори. Он је ишљет одио у Курној Гори,
добро познавао Јунага и шта пошто сабери, све-
та је све правилно и новинарским вијестима
о покрету и чебрању није давао никакве важно-
сти. Вјероватно је, да Јунас није одлично дао уметав,
а када је видно, да ја је негод су обје руке при-
хватио, да је одлично прилао, да упуштени само-
власи оним поврати. Једном при оваквом разго-
вору рече погледом крестополитичким Јорџи:
"Ако је Јунас пријатељство, што је дао уметав Курној
Гори. Сто пута те више пријатељство, ако ја сада
ушине. На то се нестије више ни пошто слати ни у

Црној Гори колико ни у Србији."

Са Црногорцима се нијесам никада састајао. Позна-
вам су ме сви; у цетињској сто се поздрављам, али
се никада не уставах, да штама говорим. Од
њих држећим су ми у кућу само Николу Вукотић,
као рођака Маричић и Будо Пават и Маврица,
по изјављивању; био је отац сестром пок. Ми-
лоша Милутића.

Са Николом сам се врло често састао у Београ, је-
ји он, по сродству с Јоком, своје сваке дане долазио
и оставао на ручку или вечеру. И сваки пут најви-
ше сам разговарали о Црној Гори. Сада Николу ни-
је више, као она у Тобарничу, крило, да самостра-
не Књаза, него да се у истину сретнају у Црној
Гори одлучни државници, да се Црногорци нијелима
на све и ако Књаз не растурају скупштину и не до-
пуштају нове слободне изборе, који би повратили народ-
ни владу, да је Јури, Бјелоставиће, Пинери,
Васојевити, Државице и др. скупштина на Цетиње,
у своме дубини собом и осталим Црну Гору и припадници
Књаза да изврши сву народну, или уставну владу
нашлеђених Јанака.

Познавајући добро Црногорце нијесам, разумјесе
у рани одлучно Николуна изјавља. Знао сам,
да се ми они сами обмашују пословима о каквом
покрету у Црну Гору, ми да их најверно сами расту-
рају, да свијет убјере о одлучности стања у Црној
Гори. Јер во ради о изјављу, не вјештамо о велико
збоно, а међу њима у то вјештаме јаме су тек оне
новине о бунама и гадјерима, који се сретнају
у Црној Гори.

Благу, како је био у забави с Књазом и због тога и
душа и Црне Горе прије осамнаестогодина, душе

су мисле асимилације Црногорске емиграције, са
 њима су се често састајали, а особито са
 Милутином Томичем. По неким њим Ђеговац је на-
 повијем прихватио, да ти доћи до села у Црној Гори,
 а други њим говорио је, као и ја, да су каиштво го-
 вушари и пребратаи и Црној Гори немогуће, бар до-
 али сви вас кажеју, јер су Црногорци неучени, да су-
 шају Москва и да живе од његове милости.

Николе нам на то крајко одговарамо:

„Други ћете мислити, каде зајрме бомбе на два
 ми крај Црне Горе“.

И на то нам исприча Никола, како Јана Ненадовит
 и Бондовит имају на табану пуно сандуке бомба,
 што их дају земљацима за Македонију, па да те
 они и веома доћи вољиво оду хоти. Још се је било
 кајек бомба у не дрвојнице који су били пољеници
 владите за постоје у Македонији.

Чедном, каде се зајдла кућа Ненадовит, при-
 го ми је он исприча, да би се велика несрета дои-
 дила, да нешто време ватрогасци на вријеме, јер
 је на табану било пуно муниције и бомба.

Ненадовит је држа, да му је студент Јовићевит,
 који је само слави дан долазио к Ненадовит,
 убио оца на вене, који вде на табан, јер се
 оца најмрји пу појавио и одмах ухватио оној ку-
 кути, и да је то урадио с најмрјом да се експо-
 зијом сакна за бомбе. Овога Јовићевита и дру-
 гога студента, Владимира Поповита Јабужани-
 на, држали су Црногорци у биотраду за истојуне
 Кривошеве, али су их прилаи у своје друштво и мис-
 ма, као међуробан, са свијем слободно говорили
 о Краљу и о Црногорским стварима.

Никола ми је говорио, да они сви знају, да су

они штајући и да је њима мило, да јављају Кра-
љу све што чују. То ми је све време убјављало,
да они и поред ништа одлучно, ни у ствари са
клубацма у Црној Гори, но наглаз само про-
пурају урнештурујући гласове, да одрже јавно
мишљење у убједку о несносној стању у Црној Го-
ри, а Краља у страховању и узбуђености.

У то време сам су на Цетињу Перо и Нико
Андрије Јовановића као ајенте владе Црно-
горске, који је, и други, слави час швапа и
криво у Београд, или само до Зетина, иди су
примам извјештаји о роду Црногорских еми-
граната и студентата и тумач се вртати на Це-
тине. У тој Луца Бураковић бјеше отиша на Це-
тине. Према њим извјештајима и влада Црногор-
ска је уводила најстрожије мере објективности.
Број жандара је знатно повећан и размјештен по
Црној Гори, и по Цетињу. Диранти по објерку и оданости
и понајвише на мјесто објерку, добили су
јасне и строје наредбе за своје владење, а на цитра-
ничним церибарничима најстрожије су приредили не
само цитнички претори, него и слави цитнички до-
ле доње.

Томе време пружило је дуго. Бомбе су мирно лежале
на табану Неадовитовом и Боновитеван, а њови су
и дете доносили бомбасне дописе о гуду и цитору у Цр-
ној Гори. Николу сам једнако често издрго или код нас
дома, или код Блажа, али ни он се више не одушевља-
вање пробуденом свијешћу "Црногораца; итраме их и го-
вораме, да послушају, и да ми је још мило, славно, што
Јакоб штаме етне, "Наде ми не доста претичуће."
По једноме дана појави ми се отиша стари Никола.
Бјеше и сред саме вечери сврнуо к нама. Уставомно

ia na bregu, no on ni kajde ostati izgovarajući
 si: da bregas imaju važnu sjednicu koju "Balma-
 na", jer je došao jučer iz Kotorca s izjavom sa velikim
 vijem novostima i atrakcijama, i da je drugo isto
 isto. Naslijednuh se ovoj nuri i vijem
 novostima i atrakcijama da ide, a čim bližak je, ništa
 je došla, ništa mi je to došlo: koliko su mi
 isti te novosti postale stare i obične.

Sjutra dan dođe mi blago ranije po je obična. Um-
 ne živo, liče mi veselo igrajućim nešto zadovolj-
 stvo. Odmah me vratim stado, udari se desnom
 rukom po lijevom ramenu, i smijehom se, odmah
 mi krte reče:

- A da odmah juče na lanih nikome oči stotni-
 na diktora.
- Kom to? arhitekta ia nek otkako vidjeti da
 i to nije ništa.
- Mene, a da kom drugome. Pokušaj Nikom
 i još nek smijehom; otkako mi je i sam, no te ih
 vratiti.
- Pa ne mori," rekao mi. "Kad već uvažuje
 ovaj, da te ih vratiti, neto mi dođe nekako,
 ni s jedom.
- He, bala; je sam ih pretorio na isto mjesto.
 Prijemim se ljudi, da pokušu bombe u Kruzi Goru,
 a imaju ni čore. Otkako mene, te mi uvažeh,
 da umu u brač. imedionu i u Zagrebu.
- Pa?
- Potom bombe!
- He, more!
- Neka se zime vada, pa kud izdore! reče
 blago zadovoljno i osmjehujući, mehu rukom
 i pože. Niži mi sjede, ka obično, kada dođe k meni.

Он није ипоо никада нисомвоја посла, а вагда
ји хитао.

Иста дан пред вели дође ми и Никола, и он ве-
нена лице као зовјек којему вет ништа не навајаје.
Одмах ме исприча, како су послали бомбе и како
им је Благо помогао да дођу до новца, те су
моје даме пуштајући кривац онијима, што су их по-
нијели. Турецки их је отио у Восојевиће, али преко
црногорске границе нити сијети, јер је емигрант, ко
би се одмах ухватио, него ти оставио бомбе у
нахији, близу границе код сигурна зовјема, одакле
ти их у Восојевиће прихватио, кад ми захтевају:
Марко Јаковити ти их понијети у Рисан за Братово,
а Рајковити у Нотор. О овоме Рајковити прича ми
Никола са великим одушевљеним, како је прилази,
неистован и противник стана у Врху Гори и присталица
клубаца. Он је радник у државној штампарији на Ве-
лику, па је оставио службу и дошао у биотрад поводе
да крајни рад са ствари да их од стране клуба-
ца извијести о наситица Кванетили.

Андрија Рајковити ми је поручио, да више не мо-
гу стосити насива иакоја и да се морају бити
штина, но да ми пошту бомбе. Да неби Рајко-
вита, не пођоме бомбе никада, јер их неће нико
понијети. Рајковити се одмах сам отиуи и рече да ће
их понијети не само у Нотор, него и на Цетинье и
сам их дати на свакоја па и на самога Квара
ако треба. Са захвалом хваташе и уздицаше Нико-
ла поје Рајковита, као да је видјео новоја Вилита.
За сам се само сумао и на крају разговора реко-
му: Ђи не мисли вагда да ја сада, ји сте посла-
ли бомбе, одлучији мисли о ваљем рањовању
с Нотором, јер и сам нијемо жели, да од свеја

која мене ништа, а је сам и убједен, да ти од
 вамајек бомба и не очекујеш друго, но само да се
 по новинама путама окупа, о забјерама и да ти
 за стравити, а свијет убједише, да је збита Турно-
 ордина господином, кад се лет и оти бомба до-
 хватити. За негој не помисли да ти и слава
 твоја дружина урине одвојеније вама бомба, јер
 када би сте били права жеца и ирзи по жеца, Банчо
 забјек међу вама, није ја штав кор, ни како је
 и ви му одмах уринути бомба у руке, да их носи
 не желише. Зар то није дјетинство? И шта ти, по сам
 ти колико пута говорио, бомба Турноорци, који
 мора кривити и сам од њих стравити, а иде слава
 дак наоружан до зуба, слободно да је нико и не по-
 инда с каквом сумњом збој која. Твоји бомба неће
 никада потогити оне, којима их побож намјерује,
 ан може лако прате зорате буде. Твојим једним
 писмом Јована са забјера у таблицу, а колико тек
 сада збој вама лево мислостом може посматрати
 буди добријек и невинијек.

- Пеша посматрају", одговори Никола. Да бој да их
 стовитиу Кнез пократио и мушкетера и крвоја међу
 вама ода ми Марка. То би држио Турноорци по-
 освету и да одједном свине са слојим тиражира.
 Без крвота се не може доћи до слободе.

- Је ли боја ти? А ти да сједите и пијете код
 Балкана! Онда, мој драги, кајде у Турну Бру, та
 тамо дојте пријет потрпљивава.

Послије овога разговора два три дана, бомба не бјеху
 још стигли ни на границу Турноорску, благодарећи м.
 слови дошле је вратку вјести: чује се да је Кнез
 Никола потикуо. Та је вјест турна из дружина
 код "Балкана" у цијем, досе урину јавно мислише

и доцна и спашено поврћене, да у Крути Гори бри.
 Мало дана касијим престигле су се по свијема по-
 викама вијести, с Цетиња, да је откривена ке-
 лиска забјера против животова Краљева и свији гласно-
 ва Владерскога дома и највијештијих лица у Крути-
 Гори, да су ухватени забјереници и бомбе при ми-
 ма. Одмах за тијем поткметети су стигли сироти му-
 баши.

Нико се у брзо пуло и како сам ја изучио извешта
 на Цетињу сачнао, што има се збило.

Рајковић тек је стигао у Кокош, још Анђури Ра-
 добити на Цетиње истом по неозгодном готјему, да
 је дошло бомбе. Анђурија је био на вечери код
 б- Оиљенковића, када је добио и прочитало исто.
 За вечером му је било и жена и таск му, Војвода
 Ђуро Петровић. Сви су измијешали, да се кро-
 мијенио у лице. Ја ми је он имао што о бомба-
 ма, ми ја у јавној Рајковићу першо опасну
 земљу, која му се наменила? Он не изговори
 ријечи, полако се диже и изиђе из собе, па из-
 кути, сјорне у прва кола, која је нашао, и исте
 ноћи подјезице у Кокош, а одатде у Трфјести. Рајко-
 вић изиђе на Цетиње, и одсјорне у тастиници.
 На граници ни на Вегуцима никога није гот-
 тво ни препратио.

Одмах пође у министарство, министру унутр,
 посробо Војводи Ловићу и изјави му, да је дошло
 бомбе.

— Какве бомбе? Ту беше се В. Ловић, који о томе
 ништа није знао.

— Оне, што тотеку шкима да убију Краља, оди-
 вори Рајковић.

— Мило зборице јако! Пилегија Ловић, па му

нареди ника иде и ника ик држи дог седе, па то се
 пошје зваши. За којим боје Томановићу и кама
 му се, а Томановић, не сам не знајући шта
 ће радити, боје Крсту. Крст је саслуша и одмах
 отиша, а цркви Митра Ђокића и Јанка Ву.
 Крстића и кама иде наредбе. По овој наредби
 Ловек почеше пендаре да доведе Рајковита и до-
 несе бомбе; бомбе задржи у Министарству, а
 Рајковита, пошто је уре на затисник, пошје у
 таблицу. Одмах иде наредбу у Весојевити
 и на Трахово, да се и тамо забјереници похва-
 тају, и Курефита нају и везу преко границе у
 исту кућу, је је рекао, да ће оставити бомбе, а
 на Трахово утисе неволницину за који се сачело
 да су били у Ресну на састанку с Марком Јаво-
 батин и да су добили неке пакети.

По што је Рајковит пошао с Цветица, прихватио бом-
 бе, дошао на Цветица у сред дана, каде нико није
 могао пријети границу да не буде од власти усматр
 и приједан, што је, и пошто је пријетио министру
 бомбе, слободно ишао по Цветицу, што су по нештој
 досебни избушена ашмева „забјереника“ у Весојеви-
 тина и на Трахову, — забурдао је у јавности мисле-
 не, да Рајковит није био забјереник, но да је
 Крст почео, да донесе бомбе. Све новине српске
 и сарајевске писале су у томе смислу и шта је су још да
 ивредети, да је Крст илмисто забјеру и ивуде-
 ницу бомбе само зато, да би Мубаше једним ма-
 ком уништио. Дасе ово ивудења одмах на све стра-
 не расире и прили као истинито, добитијеле је са-
 ме Курогорска влога тијем, што је одмах по-
 хитице све виђеније Мубаше и што је, као ивуде
 на ивудењу Мубаше, ивудење русе да руне

куће „завјеренике“ и да нападну мурбане као
 завјеренике. С друге стране сви су томе, што
 су бомбе биле у рукама црногорца, веома као и они,
 који су их добијели зато је разлога много тврђењу,
 да је завјера постојала, и да је она одма о слободи
 Црној и не превазилази у земљи. И веома црно-
 горци постоје је онако исто као и противници
 јој, и држе, да је у својим мисловима убрзава-
 на, да је у Црној Гори постоји мир и ред и зато
 веома се ставом, који је наступило постоје
 када нешто нешто веома, а да су се стране не-
 пријатељи Црне Горе који је убедили јој ујарак
 у кућу, зато што је и сву ствар превазилази.

Обје противничке стране забави су догађају на-
 ментаре према својим циљевима, а послије
 остају као једна иста: бомбе илице која су с
 бомбана ухватена и уапшена, и што само сам овде
 иста, како је дошло до тога.

За мир и уред Црне Горе и саопшта Црна Гора било би
 много боље да остане догађају који црногорски веома
 одлучност и ваљаност, који он није имао, да га није
 уринула странима томе у земљи мурбане, и да није
 остваренике назвала „анархистима“ да би јој стра-
 не државе прије предане одбијале црногорци.

То сам кажео Црној, када сам идућег протеста
 не само веома, био на Црној.

Мени се чини, Црној, рекао му у држави радио-
 вору, да би много боље било држави и одлучност
 на оне, који су се бомбона ухватени: њих да је
 редован суд судио и осудио према њиховој кривници,
 мирно, тихо, не давајући догађају већу важност
 него што је у истину има.

Сјетавали се, када се оно осамдесет друге године

Наједиста на неке Куртоуге, што су којим тра-
 нити урњав, ит их због и да потасе у кулу Пре-
 сједу потом верати, како сеи вее пада мошо
 и утолмо, да не знитис то, јер те бити само те
 талу шкелу: до пада се држало у свијету, да
 су народ и Мнос му једна душа, а по пада би
 и Вићеро, да и у Курту Бугу мта мукве. Ђији ва-
 дара на која није било превијех покушаја! Ни
 буди по ститијају и уверију у интересу сапоја
 вродера, јер свијет је готов да вјерује, кад се
 неје јави ститити мт и покушај, да мта ус-
 роја, који су ја унастои, и да није сте добро
 у итј земли. Ето видите и сада која је побина
 на вас и на ститис у Курту Бугу. И бомбе су иу
 и ухватени су буди, који су их доијели, и ости ни-
 ко не вјерује у аментити; а напе и страти новине
 што у једно мес вину, да сте ви реверу изм-
 стити само зато, да мотисе ујумити слободо-
 умни покрет у земли.

Мнос не потити, мирно судити, а на сте по-
 мере рижити намрмити се и дубоко урњаву.

- И сами нико не вјерује?

- Зитите новине и мтисе што мтисе стити.

- А ит?

Ја ститиу релетити и потукач мого.

- Бомбе су иу, буди што су их доијели, у табни-
 ку су; не мтју рети да не вјерујем доијају важност
 кој му ви дојите; тити мт мтисе лавомислене
 ира и ралнетитисе бомбана стити који су ван ик
 поглат. Увјерити сам да вапек житију није ири-
 јитице су ван никаква опасност. Ја је Рајковити
 хити бацати бомбе на вас, не би ик потио у Ма-
 нисторство. Куртоуге су се мало дојосали, урњаву.

jam u svim najne promjene, koju me uslovom
 uslova, ali slobodno ni jedan ni je ni pomislio
 da vas ubije. A kada bi se izdosta bilo,
 da bi se i pokazao moćo nati, ot nebi izjavio
 bombe, kao što ih ni je ni Kadu izjavio, ka-
 da je ubio Kvoza Zanjala. Za to i rekao da ni-
 je izjedelo ovaj nestanak doista, ma koliko
 ot nemo i naravno bio, naduhati ovako veli-
 ka i vrijeme sa o veliko zbono, i da je preda-
 lo kao domaću stvar doma, u timi, bez narne
 o povikona, strmiti i koliko je moćno još
 u nariviti i povriti".

Kvoza je moćno mislo, da tu je, najbiti u bio-
 radu znati i nariviti mu nemo tamo o, zabiti.
 Mo što sam mu kaže, bilo je doista moji izjavio
 mištice o toj bombavnoj aferi, a što sam
 znao o stvarima Nikolajevim i kako su bombe
 poslate, najbiti mu što ni pomisliti. Da sam
 ja moćno izjavio ovdje "zabiti" od Balkana
 i ovdje da izjavio ovdje nariviti Kvozevu,
 ja bih još u biogradu, odmah u pogledu znati ste
 moćno, da to nariviti, tek što tamo, što
 sam u duži protivni svakom izjavio, svojom ve-
 rovi nariviti ni kada ne postavlja ot što za-
 mištaju, ni nariviti još neki nariviti i
 nariviti narodnik slobode.

Poslije ovih moćnih riječi Kvoza je izjavio tamo
 i tamo, kao da mi je nariviti, da bih ja izjavio
 nariviti i nariviti, kada bih znao stvari, ka-
 ko ih ot zna, reče mi:

- Ne znam ti, što se izjavio u izjavio i od izjavio
 traže, odmah si ti nariviti.
- Znam od izjavio ste. Kao mi je i nariviti

и какав тога разговора у мене, што сам био про-
роп, али би и сјетало, да сам вам на поласку
говорио, да ти се тако дити.

- Јеси; се си ми брато казасо. Но ја ника-
да нијесам могао помислити, да ти добри,
мирни, послушни Црногорци се овако издегу-
мисли.

И тау ми сад Кнос изјави се по реду шта је
државно и црнугуно преко главе од како је доо
установ.

"Милостак Црногорци ти слушају, као што
су ме варага слушали, мене и моји старе и
да ти у скупштини словима и договорно сновјим
мислима рађути. И диме ти синомаси, но
ти се истаде неколико "палеулаца", да ми за-
вртене кацицама, и црнугуни ми главе, како у
сваку скупштинску у свјетлу морују бити партија
која је партија у великим, мора и велика влада
бити. И саставили су пак народну партију, ко-
лико да ти други посланици нијесу народни, и
режаниме парламентарну владу, да њихова
скупштина урне власт у руке. Поувртам се
у скупштини, неодоше Мијумовића и он да-
ди осмислу. Одмах сам видјео рђави дивеи,
али доо сам устав, хоту да сам уставни во-
дор. Добро, рекох им, ја вам нити ставити
тове мисли, но ми их дајасе ви; који ми
од предложице, кримом. Већ вам који доша
у нову владу; сте зуча, нејемта послована;
јава би унјим извршити, што ми се нареди,
али да те управљају землом. Ма, црнугуни ик, не-
ма раде слободно како знају и хоће. Немам ми
и за живу главу није и презијимати, но ми се

порепчају, само да им негде није разлика и то-
 гда, те који би се ухватили и пошле дага уда-
 ре у бригаде, речни да ја хоту мило устата и
 да због тога дају оставку, а треба сам да ти до-
 ште дрс готу. А шта су радим? Нимта и
 да којимта. Да се назове свугитимта Кураторска
 нево сретка, да се престоница мизе с Усташа,
 да да је то урети хоту у руке и рети збогом.
 Е, јесу у једну работу јуначки у пошми: Пре-
 нуше да у судби потемљимтају сте своје црнота-
 мизе, а да макну сте потиме и бриједне зичовни-
 ке, који су мене мизе и који су засучили. Доко-
 сату ми урети за урети, а је потимсуј. И шта
 како сам ми река? Немтају ми само Намедни-
 ва потиме, а другију су вас све потиме.

Истао дагоме дрс оставку. Да не урети свак ва-
 хову неспособност макоме се сами, а у оставци
 наведоме потиме неспособност разлика због којих су ко-
 ботне бриједне даје оставку, а сте да сам ја крив,
 да радим мило устата, кадга мило сам ста-
 био брота ботомита за бригадира а некимта
 и. Топала мизешта бојној, отоја збоја!

Није ми царство мило дуго, али ми потиме
 не би их шрето нитко до мене. Кинто Валкил-
 сва васкишак мило ми је потиме бута во-
 вести и шрети, да ми оно брота потиме
 буду. Добу ма обте, једну и не рекају да ми
 ретим, треба неју цриво нит налетим се на котено,
 гетим цривару, димит ми хоту нит и нито и цр-
 ко цривариме сам мило резидварају. Не диме у нит-
 ма нитта Кураторска. Урети у нит мизе
 бретоје, да бој сагута! Потиме сам био шр-
 етот и потиме, суди и нит, мило сам их оти

нудно, да ми саслушавају нашу од својих суди-
но нештине ни боштво.

Нада сам се у Андрију, Нада је дошао за предсјед-
ника, да ће он упутивати постоје како треба и то
мојој жељи, јер ме је барда слушао и био је радниша.
Но јаво и њему свијесно боштво. Ухвати се у њи-
ново коло, то му преи било да сакува боштарности
код њих, није да мене ујоде. Миштално у своју
стелету илаву: соју је устав, не може ми Крао
ни ме ни добра узмјети; скучити на се тита, на-
род је петодар. И бим и вага мојас помислић:
кој Андрија, која сам ја као стоји дијелне држа-
и узмјето ја зокном, он је први зокнома: бол-
де ми зокнома! На његов поклик дошли су они
с перенија Београдских. Ушла престо нека понаме
у суду. Крсто сам се од суда истрајати, каква
се промјена у нашо бренија урине, и шта се сте-
ради. Знам како је брји барда било: тек ја иди-
ди пред илаву, одмах се истраје окупе сви Куро-
пуди ово мене, на суд ја обрћи, они замном.
У последње брјине није никој. Индем, истра-
ик, шенају, ми стоји ита муртом ит пред би-
вановита Кафаном; није да се пошине с ијесте,
Једноја дана рекох у себи: сам да видим шта ће
зинећ, вага ми се брмакнен и кретен и таине сам,
само два брји перјатина замном. А они не одржуће се
ни мало, није оново прето ромета вага вајеме, да ми
се брмизем, одрући нико и локанон, а нико и бнани-
кој цркви, а они испред кафење у Кафану, само да
не брсителу замном, ит да ми не морају скидати
вајеме. И није то само да је на Куртиву тамо, не-
ио турине ступићу и у народ. Свадоме ја дијемити
у картији, то као неће да је китов, Блудем, тај је

издајник. Племеници и брата петадочне најједан чин
 прваци један другом. И нека тек и Андрија и сва-
 ки дружим, али ми је најнамје на моје рођаци,
 Мјесто да се истекну, као што су њихови стари ва-
 га змиш, па да им довикну: „стак' фуларо,
 у што си очи узела! Чакле пертије и лавердије!
 Курнојозу је мјесто само у своја Господера.
 Се што ипано штоли сто добити!“ Мјесто тако,
 она се забурит у Никешити, као ми чеби у руду, у
 своје кути, којих не би никада ни имати, да ми
 ја нијесам дава, и повоже не гују сживи, а овато
 некрескано буријају и повојно и дознамтевају са
 курбацима. Зидани, се чево, буро, дрво се м-
 једо, дан добро, аткиво и јуначки, као стари му-
 бјету се нишо попутили зобљаци, не ја повоје
 која да по ушери. И он тек дође, бјешто и пре-
 солечки, невоја попују, невоје брешки, стери
 работу; а да не дође он, тогачу се покрећу зобљаци
 међу собом. Но не гурна ни он; убуконе и неја у
 своје коло. Шта је ниша зриво, једн ме знали, ако
 знам, Јава сам ми и мевои, катом и дрво их, као
 израту, вага као чево дрету.

Ситни ми то и полове венка, утријети ми она
 два унука, неводно, убрго, а бјету гдрави, напред.
 ни, ва дрвије неке јабуке. Са свакоја краја Бу-
 не Јоре добоше ми Курнојози на жалост, а од њих
 не дође ни један.

- Ја сам го, Јостурду, - пријетих му на то, - да
 су доломли сви, када је први утро, па да их
 би нијесте примили. Свратка их је братио ордо-
 нате офицер с рижина, да их би не пожеће при-
 мити. У дружим жалосту гачијело ми је текло
 Ево да се штово ипоже штављу негујанности

и, особито, утицелу изед Куртоуцима.

„Не могући они на то издати, - изјављује ме Клар
јенко. Примио их је Мурко, а ја их могу при-
мити и не примити; шта то је за году.

„По неке то, што ти изглед, - наставе Клар, -
но су и и мене две лет пона мене. Свакој се зна-
ло, која је мувавица, а која није. А шта ми
који су најмилији душе? Нити изглед; - туше,
(шта туше Божота) и Мира (и Вука Јефота).

Они су душе да јакно рече. Што се од тих м-
ваши! По ларган изја по кућа, по улица и по
парку, а ово тих пона рече, да муваши, да ти
ајнују. У лет Бјеру да стоји итерн на муваши,
ола ти овоја, а она овоја урети. поумије се да
за мити сторе, кад се ови муваши царство
побрати. Ево им ја сад, нека их урају. Прети
им свата муваши речејте оне по набуше!

Тврду се изја објави речејте муваши и у им-
су и не могу муваши и муваши. Мити му је
дуло изглед ја и муваши, кад се сви уједа по
рогаче стори и муваши. Желе небути. Ова
буна мало, да наставе:

„Да, није му речејте дуло, но је лет году до
ова, да ми муваши муваши речејте да
се сви муваши изед муваши са објави муваши.

А, није се муваши, речејте се, када муваши
нашће су муваши, и када ми лет муваши. Мити
када муваши муваши, году сам ја муваши.

Прети се муваши и муваши. Муваши Куртоу-
ци и муваши и муваши, што сам их и году
муваши!

У ове речејте муваши муваши и муваши и
муваши муваши, да муваши муваши, наставе

он да зна, како су се кључани дани осмисли да
тебе муроме и помислите уротоузу наји дано
шавна у ову земљу и како ми је он шав поима
за брат, да се бине никада не гину.

„Твоје због, поученик, да то дано иша у свјет,
по се буга помисли. Тада урех ја свар у стоји
јуре. Најисан штају на бине, штају на казао
штају погину. Најисан у Нивелите, до-рагу-
ра кључаник у муроме, да ми бине не мо-
не мите илорити, боји је сте јаре корог муроме
и залогно. Оваји на бинику окутам бајуче и на
околних сене бинику, наредити ми да се наору-
шају само се пошата и да наводају славоја
чључаник и да ми не дају није на збојуче да се не-
једно сестату. Тако сам урину и у други муроме,
на бинику бини. Тада бинику да бине нешама-
на, пресоме кура боји, на свјетом ик најисан мо-
шо бине шта. Се се урину муроме бинику.

Пошије поја сам ја наредити муроме и бине муроме,
уроме на наредити није муроме дано, осим што каде
зотније бинику, на корог оигрет, шавно, да
залогникума розручи кути и бинику бинику. Тако
сам ми је на редно и свјетно. Ево шта, ми
на шта ми каде јесам ми шта је.”

„Зем бина; урину ми на што ми само
јед ми муроме, да је муроме,“ пошугу Твоје
сестату ошавно, и ако ми је само бинику ре-
шо, да је он бинику гуринте „Селобартој Фукој”.

У свар ја наво и дано. Без наредити Твоје
није се муроме муроме; није се на што муроме мо-
је муроме. Ш. муроме дано је муроме наредити,
ам ја редно шо сам у стоји да ми муроме
Твоје у муроме, да сам урину. Пошије

Красовица Кривоша Кривоша ревнома кој дужи ресовоу,
 ступи пијерина:

"Ево ми евога зго мије ми сте уредни моје ма-
 гу Кривошау басниште у Шумадији. И на кра-
 ји сте још ми помене и дане, до разумињу
 и мене и жељу ми."

Кривоша је, Јовановићу че то, што ми штурасе
 ам и Је се че моје ново изобави, када да
 и на моме прекићуно. Лето је, што то кажу
 замешћујуће невид, али је нешто уједи га
 кабуи. У којег су се уједиљем уједи једно
 мисли, који бине осваји му. Уједи тоје усиле.
 да ми евога ва пијера, које је надујера; ако
 ваје ва уједи, уједи и даи мисли. И онда
 да ми моје збо збо постојој зоборави.

Крас и К. Милош и једна ме као резултат.
 "Како! А, не ми то не помените, Народ је се-
 га уједи и изобави зоборави. Се стои каде
 и скупштина и једна збо збо уједи и се те
 збо збо и једна збо, ако бои га."

"Дай боже!"

У толико уједи једна орадер и уједи Криво-
 зу, да су се у једна обзирли судије, што је
 судија "аваркистима".

Крас му одговори, неће икају, да је он одмах
 зоту, а мене уједи катуи одија да одија
 иштинива, која је скупштина.

Редок му да ми је и толико и неједијето, неје
 га ту у уједи, једна обзирли постоја.

"И мене је неје неједијето, одија Кривоша, не-
 ту ми ја да сам на уједи за сто брзије су-
 жева. Неје да се је, да сам уједи на суд.
 Неје суд једна и обзир како зна, да мене,

Узди сјузга на Тополуцу и тамо ту остати до
вјесује. Најзад и, на теу са мном.

Сјузга гет дојосно на Тополуцу аутомо-
билом га при сева. Нији е нијесто уметве-
ли. На Тополуцу је дво Хансвудник Јанко са
К.о. Милицом - Крајинка Милена са Крајин-
кицама Ксенијом и Вјером Кнос Петер и
Светом Турат се утери на. Они су дим ости
Кнашеви. Сви су мном на брестову, у кути
вансвудникови. Нији су мн и двоа при нијем
и хансвудник се отири на свева. На доу-
гане и објед дологам су у двор; дворам ауто-
мобил ит је редовно дологам и дологам.

И Кнос и нас двор уметва мн је хансву на
мату и расу. На том доуван обједу, гучи гет
на Хансвудникову, Кнос отири на гучи мнчаво-
сву аути Турата се пријема: "Здрав дојак.
Кери! Држи мн висок доувану у Мундацији!"

Та е остириху, и ја пријимам Кнос и утер
Турата, која је сједла до мене, и оте мн
себвијем остириху објекти, до Кнос Хансвуд-
ова доле дојаквиром.

По обједу остириху се Турат с Кносом и Крајинком
отидуца. Кнос и Хансвудник дојаквиром су је и
но при аути ујимам у оброне, а от Крајинке
и Крајинкице у руку. Сви су је остириху до не
врс сева, ијед којина је гучо ауто мобил.
Он сједоме, а се сева мн једном доувану
су: "Здрав!" "Срешат аути!" "Дојаквиром објекти!"
"Здравјаквиром се!" А Кнос у то јон мн доувану.
"Барјаквиром, мн доувануј мн сева
оборит." Тада ауто мобил одобрја, уметва
сви у кутири, Хансвудник се сабије, уметва га

требур и прене у стижет. И други се стижу,
а Кнос уграбевајући стижет уметаване се
де одлучно реде: „Но, Јако, шта је то!“

Кнос узме мене под руку и поведе ме у ошак-
нију, а други уђоше у салон. „Зобер је Турент!“
— реде ми Кнос када сјидосмо.

„Не признајте, Јосифу?“

„Како то? А он ми је рече, да и пожељно
и верно ми се мисли!“

„Само што се једном виђем и прозивајем на
дану код Стубе Престолног вата. Там великом
саму замјерно, што се врелим томе да сам
нашме ушев. Јер су то моји уродити само
буду, који добро познају негод Курноградски и при-
лике Курноградске. Он ми је зао рече и чедро
ми и тајим, што се та дана нећем ми, да сам
је зао краји, катине и црне. Топико сам моју
о чему рече, да он нема у Србији не властошћу,
који му, као што свиди, ти дојаше.“

„А он вара лијед о мени и о Курној Гори и
ме, и брине ме од великих невоља.“

„То сам не вјерује ништа, јер он и не вјерује
ништа није ништа уједна и тако.“

„А што је кад други неће.“

„Ако би је, да он не нећем, јер како што
нијема одлучно што „Битијаде нећем“
тако о Курној Гори, и држе да ја би иста.“

„Замисли ми се, да му није сам невоља не
предвиђенога солда зао. Он што није, није и
убјерка и мене ту да би према мени и Курној
Гори. А чему није ни чега; он је боји
говје. Река ми је, да одлучно и тако 30-
40,000 динара.“ „Може да дати и мене“

интересу. За ту сам вјеровао, да ја би не
 истање, али у Србији не можеш ништа о томе
 утврдити.

Честита дан, док сам био Појдов вајар, који само
 суровом долази, тога сам у Ужичу. Бјиге ми
 долази на Пловдишу. Државна парола је била,
 то само о бомбана и о крвавима. Ту сам се
 претила моја суровост, како се објавила долази.
 То и како ми је интервјуа у Никшићу резултат.
 „Не могах бити изгубити политичке ситности, како
 се бјеху развезали у Никшићу, на суровост
 и како на збујених рају, не ми је окупи тебана
 не и друге Навукане, насебеници, и удари ми
 на интервјуу. Оно пред бјеху јаругам у једном,
 то само, и како ми је измишљено, само, али
 објавила ја не објавила од ми ми јаја, да вет
 да забаву не могу задржити? Како ми бјеху
 Зура Вукотић и како не једном, то јаким јако
 до се суровост, али када ми најне јаји до је
 гин. Зура је био забављен састављен профил од ми
 та. Због тога ми Умар најне могао да ми
 каже службу и најне ја ми брима никеда. Сада је
 постао Бугарин и налази се у свити Никшићу.
 Зура бјеху ми отако, како је ми да забаву
 ми Зура, да он најне оно по великој пародии у
 ми, али је како објавила да ми се поквали, ка
 ко је он сам без питања и поредбе резултат интервју
 јаји и измишљено мијен, до се Зура Тога утврди
 и само.

Умар је последица дрва дана био једно нерешено
 ми; од ми је слава час на телефон и феловара
 се с Зетиком. При мене болоши у Ужичу, ота
 ми реде Умар, да ти остани на Пловдишу следо краја

суђења на Земљу, и пова ме, да му дођем
брзо, таке прекојан и сјајни своји постоје. И
ако не дух мисао остати тој криве на Тополицу,
да му дођем ристи. " да поједно и да се
замо о шарији редована? " Ума је тако, да су ми
мим стори Црногорци и Црна Гора које сам ја
замало, по мији вага у обавијен приликама
и накомисо.

Обетах му добити и ако нијесам вјеровано, да ће
и колико снајати на Тополицу; тако сам му стори
небину, да једно говори, а друго мисли.

И ристи, прети дах по коме у јуно. Маже по-
новити, уграбљиве унутрине поште и телерафа,
доким ми нас, да је Ума у зору отиушта на
Земљу и да се неће бринути, јер је и сва роба
за њим поште. Не бјеж ни мало и невојет.

Било сам убједити да је поште због референцијског
процеса. BIBLIOTEKA

Ја сам у Црној Гори редовно и поште миса, у ју.
Црногорца" сјенити фарме и Земља је са сједни-
ца ванредноје суда, и што се суђење било при-
мудан крају се криве сам био убједити, да се
ристи не појављују нивекви докази о кривци
отиуштајих артема и кривцијих. Нимиса се не
ишисе, што би кривов преступни рад доказало;
се се обитвало на рижима: " рекао обн? " чубо
они? у Црној Гори је мало и било буди, који су
вјеровани у кривову кривцију, али вага је поште
било превлађивати убједити, да је они зацупило
дмити сви буштани.

Тада наједан пут отиушта се на Земљу и пред су-
дом Насити. Тада кривов отиушта поште
у " Ју. Црногорца " сјенити и да сам једном, што

je dugo u Srbu i u mnogim drugim, dugom i ova Kasnita
 ta u Buzragu. Zanimljiva je i ova Kasnita. Jo-
 sho mi je predstavio i kvasno, kvasno u ovi, kao te-
 likoia perzonski u bosne i kvasno kvasno o je-
 zujinama, koji koji se, reci, nestaje kvasno kvasno
 u bosnu. Za sam dno varda ugruzno kvasno ne-
 potkrajem kvasno i velikoj kvasno kvasno, o
 vojina kvasno kvasno kvasno kvasno, ka se u kvasno
 ne kvasno u kvasno. Kvasno sam kvasno i kvasno
 sam, a za ovo kvasno kvasno sam Kasnita oje, kvasno
 kvasno kvasno kvasno. Kvasno je o ova kvasno
 kvasno s kvasno. Najkvasno kvasno o kvasno,
 kvasno kvasno kvasno, a kvasno kvasno kvasno
 kvasno kvasno kvasno, s kvasno kvasno, kvasno kvasno
 kvasno kvasno.

Sjednica se ova, morao me je razgovor i
 nekoliko su kvasno kvasno, kvasno sam kvasno
 u in. Kvasno kvasno, kvasno sada Kasnita kvasno kvasno
 kvasno kvasno, kvasno kvasno kvasno i kvasno kvasno. Kvasno
 ka, da su se kvasno kvasno kvasno kvasno kvasno
 u vojnoj kvasno u kvasno kvasno, da su oni
 kvasno kvasno na kvasno s kvasno, da u kvasno
 kvasno i kvasno kvasno kvasno. On koji kvasno u kvasno
 kvasno, ni ova kvasno kvasno kvasno kvasno, kao
 kvasno sam ova i kvasno kvasno, dno kvasno
 kvasno kvasno, kvasno kvasno kvasno o kvasno
 kvasno kvasno sam kvasno i ja i kvasno u kvasno,
 kvasno u kvasno kvasno kvasno kvasno kvasno
 kvasno kvasno, i kvasno u kvasno kvasno kvasno.
 kvasno mi je o kvasno, da je Kasnita kvasno
 kvasno kvasno, i da su kvasno kvasno kvasno
 kvasno kvasno kvasno kvasno. U kvasno sam
 kvasno ova kvasno kvasno kvasno kvasno kvasno

Настању. Један инвалид у његовој Цоринтерној
 се још борио ишао пред једном кафеном
 објектом Црногорцима и "Ин. Црногорце"
 десједу Настању у суду и инако река: "Никола
 обо није мрта." и осуђи га. "Знам ја Наста-
 ња; кућа његова је у кућу. То је инвалидна фа-
 милија. У овому му је био инвалид и ивак
 и турска." Црногорци су махом бјеговама
 и међу собом инвалидима; Не мога суд овер-
 бити отишле, на државним Настању.

На Цетињу сам, на стале побрану, дошло
 од Митрополита Митрофана, да се Настању
 до за стједна прво Никола Јовановића, који се
 инвалид уписао још у Београду, изје је Јовановић
 одио на Црногорце и јавио на Цетиње сле-
 шав он ишао поворе и граде. Послије се по њој
 свари и сасудио инвалид у Зетину и у Сарајево.

Све државне и државне и свједоштво Настању
 тога је Јанко Вукотић. Код сис у Бору Били
 и када је Јанко он да га некрестом разговара
 на телефону се Јанком. Био је одлучно, да Настању
 доје. Истим приликом дошло сам и обу инвалид
 сву свар о побрану Андрији Радовановића из Париза
 Ладун Јојинић, предједнић ватр. Суда, изишао ми
 у Митрополита, код којима сам као гости му ста-
 новао. Да је у сварима Андријиним нађено
 једно писмо Колектора Николе Митровића, зе-
 та мента. У томе писму убједаваше Никола
 Андрију, да суд није могао ни једном од отиш-
 нијих боја Кривичких нати никакве кривиче
 и да ће бити сви ослобођени, на је мента, да
 се до сваки начин побрану одмах и сам суду преда-
 јер ће то се нека неће бити и да ће он са њима

побратимом својим најјаче доказати, да не ојета
сиде ни у чему крива. Тога је Никола доцра, да
је се најпјерофравнијега мјеста добно убјерова,
да ти сви, и Андрија, бити ослобођења, и да ти
они очети да ти на владу. Да не би мога Никола
лика биса, реч Лавуд, никада не би Андри-
ја доша!

Николу је неіоворисо Јанко Вурковит, да онако би-
ше Андрија и Никола је Јанку, као готјену нај-
блжину Кнегу, потпуно бјерова. Тојему је
било мога стало да мога да добава Андрију и
да и он са осталим првацима негодним гле-
ни у правцу бер коју готину, колито би му
доста било, да ујучи у негору галетнути
слободачки покрет и да онемогути побратава
негору владу. Ради мога му је било потрједно
и Наставно сједогаство, којим је мисто,
у исто вријеме гедати и јена удар Краву Петру
и неіову бјерова. Овнији могао никако пре-
бавити, што послје страти Александрове није
неіова династија галијенила Обреновићеву.
Неки негодновници у Србији, га стоји партији
све цијели, стално су га обмекивали, о у то-
ме га је потрјавала и неіова околна, да
Крав Петар околну виси, и државо је, да се се
и неј потагу превентути и онда му се очети оіво-
реним пут на вријесто српски, када, сједо-
гавитом Наставном, потрјине тако страшноу
оіујубу ијотив свога ројинога ујучета и зе-
та, најпјрије пред судом, а послје и у са-
мој црногорској свјетини.

Сједогаство Наставно има вало је одмах на ср-
ви ина овету, у српским и страним новинама

Нову дурју против Крара. Још јаром нестатком
 постојаним и сада и буђење, да је уједна забјера
 не уметку и мимиком и урметте само те то,
 да да се све вајетнаји народни буди поим и
 анимире како да се ширим и поверит у народу ују-
 мисо. Настаје ји параван Краматвијем најан-
 ниском, а неки мисловн, који нијесу моим бје-
 жовати, да да се Крар и меквијем среситом су-
 мисо, бјероваку, да је Аустријска влада ујо-
 према Настаја, да забави Србију и Брну Тору.

Суд је био вет зобренио рад. остало је још се
 мо да изере прекуду, кога сам ја на нас,
 да ми је Марица отекло болеска, врежуно
 урметка да бмојад, а преко уметка, да се
 јаван Крагу. Завекот ја у он еклији сама,
 игри кога зоминвет, одитан, пошто сједоско
 рен ми Крар:

„Вије ли сада, кудријет ова работа ишде?
 Вије ли, ко ми посла доње и ко ми о илати
 јабане?“

И не ревајутн, шта ту му на ио рети, Крар одмах
 настаје:

„Ти ми вије реге, да сам поирајимис, што
 сам бумисо, да се забјери да обавина важност.
 Би ми ми и сада рева, да Суд није прева ир-
 мити свједогањство Настајето.“

„Завекот, Јосифу, дужим, да да то мтоис
 доле било. И оно мало новита, што сам врним
 у урметку, видим, да се сада још мање бјеру-
 ји у забјери, јер Настаја држе неваталцем, и да
 је нејова свједогањство латно и поручено.“

Крар блате и удари шакот о трпезу и викае:
 „Није мене стало, што галијоти рају по новитоме“

A dove te im Dunji, da i oni protivu Nasista.
 Ako se ne osvrne na mir, znači dobro, da ih
 on ima u zetu i da može u svaki kraj osam-
 deset i peti najbližnja Srba u Srbiji i
 i Bosni kao veleugredjivke u istoj okolini,
 da mi ovdje košta okoliš, i da ti i oti-
 jma u Biogradu završiti katolika. Pa da ti
 i vijesti, da se nijesu samo bombe protiv
 moje ništa i moji žetve kolone u Biogradu,
 nego i velika zbjega protiv Austriji, da se
 kod Perom ujedine južnosloveni. Pomot ti mi
 kada govore, kao što su i otijma ovdje po-
 noje svoja djela.

Klas se im običaj ruzeri najdosk tui u miru
 i običajem i rasom nastavi:

"Sudar je pred sudom. U kemu su mi najdosk
 sudu, se budu, potpuno i neprosto. Zna
 dakle dva i pred te presudu."

"A vi kome" rekao na to Klasu, kao dobro
 ispodar uopredmeti svoj pravu i pomolavati
 sve, i ako bi još dobe bilo, da ih oslobodi-
 me i priji presude. Klasi bi najdosk i najdosk
 obratili mir i ujed južni Tori i sebi.

"Bog me sačuvaj!" urviknu Klasu. "Da ujedini
 tog otijem bivakima. Koji je se im koliko do-
 jini? Budno bi mi ispodarili! Znam da
 pred sam se, pomolava sam ih zlovi i otih greke
 i što i sam nam, da se sironasi nevinu.

Bite i osveti kako sud reče. A sud te pravu;
 utjerati sam; ne urini mi o svetovoj duži!

Suza dakle, pred pogled, oti sam pomolava,
 da Klasu udaljeni i svotini, da oti i nete
 puti, am razud. U Biograd sam stina

гоједно са његовом у навиком, да су „анархисти“ осуђени, неки на смрт, други на робљу у овоме вича од двадесет година на нине.

Неки од осуђеника пологом су се ван границе, у Котору и у Београду. На потражњама Црногорске владе, да их аустријска и српска влада преда, он су били у Котору и у Београду уривени и предани мјесним судовима да им се кривуда према оптужби Црногорске владе ишведи. Оба суда, и аустријски и српски, ипак нису у оптужби доказали ошитој кривуди и неправдомак их Црногорској влади, него их аустријски суд пресуда Цетињскога суда нитоме је одјерила незадовољство и ошитоје против Црногорске владе и сегога Њога и у српским навикоме, и у српским, а то што су они мисте „говјереници“ који је Цетињски суд осудио на смрт и робљу од двадесет и петнајест година, судови аустријског и српског ослободили обој недостигама доказа кривуди, јон је више дано отворе бјеговаку, да су Цетињски осуђеници прито сеговоме Њогама. Њога је неливан ширенином, Црне Њога земном бесудном, а Црногорци пољенијем роблем. То су ето, у стем са предотдрнјем дојајајима од бојате ушава, уривене он несрећне болде. Нити бјеху вамајерене Њога нити пресоме, а ушмаме судо и повор; Њога ошрашме с народом и бијелијем свијетом; народ Црногорски мршме и притиви ошасиме револуцијом, нити и одјериме ја на шгајниве и Њога бјерне; толику младоси ушмаме да реди на добру

и напремају оцајности, кукуриче у околине и у пав-
 ници; по млици кокошнице умире и шмућне уро-
 паскине, јер ми и судском пресудом узима
 све какото за намирну кокошница око великог
 ниског процеса; просуше до Црној Гори отров
 рогора и мршове, јер и вјерни и невјерни
 ирочно помирљиве и кокоше питају, и умире
 сјеме квачица и невјерности, јер и многи со-
 леволуци, да дођу до положења и зараде у др-
 жави властима. Поклањају слојезик и меканика
 и неспречени на њих; дитоме који многи Црно-
 горци се слојезик откишта, који су, и докле
 су синонастике, на крваве пет пренавара
 по шугути и по далекој Америци.

Многу је било многа до која, да убједе сви-
 јет, како је у Црној Гори поштучни мир, како су
 му сви Црногорци вјерни и одани и како су
 банде дрво стоваришник непуњивости Црној Гори,
 не су до којима у државу, "Г. Црногорца" и
 "Цети. вјестник" и још неки мисловци у био-
 граду и на сирани, који су му били у мисли,
 некрестом писали у томе смислу, како су сви
 осуђеници, и они у таблица и они изван гра-
 нице, били само Црногорци. Погледом
 стоваришник непуњивости резултатом се српима
 брже и српима дрво, што није ни мало помо-
 кавамо немо отворено, јасно и јавно изјављено,
 не само у својим мисловима немо и у самој
 непуњивости сврхитици на Цетињу и поворима
 мисловца и непуњивости за по одређених по-
 вучника Милоша Драгојевића, Јанка Вукотића,
 Звучука и др. Многу је било да дојатеј сави-
 дама и непуњивости отвор Црне Петре држави

путују мјесеци.

Бласто и мало збуни, али онак задрхта:

"А, то није ништа, то је друго, али ја знам поурдано, да је ређера Комитета Крета ижево сто хиљада.

"Што збориш, један, када нијево знаш, да он што стонијево бомбе, недобине ни ко десет на-полеона. Ако нијеси био у "Бомбана", када су их сретали на путу, а'но си био, да је, од истога Николе да ми није нијесу поим да-ти, јер му је Бомбана био за саме бомбе 500 дуката."

Бласто је на то ушута и није није, када су се међу нама повела ријеч о Бомбана, сто милиа Кравево сто хиљада.

Пресуда Земљскога суда раскладна је све емигранте Црногорце у Београду. Никола Букошки добно је у овог претјештај у За-јегер, тамо се огњено и избјелова је више и рачиоту о Црногорским Савезима.

Пот Војин који се највише расмета и у черод-ној ситуацији као клубавки посланик и обрје као емигрант, и који је је друштво му прова-ло "Црногорским Јанком", крајно је и добно је пароксију веће у управљивости Србије и ото-лит и више није жив био. Бомбана је поша у Ма-недранију са најбољом измишлом у старивци на бомбе 500 дуката, који Никола није да није моје претјештај ни себе огњено, што је бјеловао нијема Бомбана, да он не сме је бомбе да наваца да се овојим мога јасук да-вати.

Остат су мешали једни невесити по Београду

осјетaju та своју кривицу прена отијета у шавни-
ци Подјоружкој и прена својим оторудима у Црној
Гори, који су учествовали.

Умак су се и даље окућавали у хотел „Балкан“
на граници и највише се ујединава:

„Не мари ништа. Нека их ансе и соне. Шта
горе то добе. Да'ко се једном оторуде Црно-
гори!“

Помиловање забјереника.

Кажући је дано отише ујерике, да су осуђеници
хвои домба невини, помало је живо ишлекавање,
да ли их Коас отмах по пресуди свијех помилуваће.

Многи су држали, да је Коас и сам од самога почи-
на афере ујерик био о невиности осуђенијех, али да
није хвао оторудити суђење, што је ишлекавање,
да ли их коас отмах по пресуди свијех помилу-
ваће ујерике, да се државне ујерике у шавне и
Црногорице оторуде старој послужити.

Опратити по милување, само отијех на српскосу-
ђењих, није ипак нишаквога дјелства, јер
није ни бјеровао, да ће се српска катка
шавниши. Држало се, да је отако српскосу-
ђењих на српскосу-ђењих до 20 година шавниши са-
мо за то, да би се ујерико бјеровање у кривицу
осуђенијех, и да би помилување ипак јак ефект.
За то је разогерике и оторуде јак кет. Неко по
пресуди, забладало сега студа на нас, да су осу-
ђењих преотудени у робијаше катке, да су обо-
вати и оторудени у Подјоружку шавницу.
Једни су каткејавали и кривитиши Титалу, други су

авановани на кривоу вероводу и многе, да ослободе
осуђенике. Први су бјеровани, да Клас мора, а
други да каже он сам од стоји томе по уривању
првом зигном примком, о своме имању дану,
о товој години, на бјурџев дан, стоји Криво ил.
Али дан за даном прође, а брати ивојоричке
тавнице и не отворине.

Клерсле је по томе још једна особина зигна
криминал Класу, да осуђенике ослободе, да умире
и задобивају буну још и чужо јавно имање срце
и шрако, да се себе шаре све отицати и, колнко
је по још могуће било, обратити седи стој ствари
ујед. То је био беленгерички процес у Загре-
бу, изје је, исто као на Кривојскоме процесу На-
сипт био невини свједок. Теме и доказано, да
је Насипт свједочио противу Срба, ве-
ленгерички у Кривојској лажно, криво је
Клас изјавио ивојоричке беленгеричке, јер
ди ијем иставао бјероване, да је је по уби-
дио, да је Насипт и пред Кривојским судом
лажно свједочио и одметнуо и суд и крива. Ијем
обременено потписивање пресуде Кривојскога
суда и ослобођење невини осуђенијек дошло ди
у кривој и Насиптевим шривата у тавнице
Загревачкој и уједорило ди криво ослобођење.

Но Клас не урива то. Он није ни криво ни
стмо по уривању зато, што је он и иставао, ве-
ленгерички процес у Загребу.

Огда када је мене на Кривојскоме, да је
Насипт 84 највишејшја Србина као "беленгерич-
ки" основани, Клас је већ био објавио ба-
рону Курну, аустријском министру на Зе-
ачкој долу мена, који му је Насипт изјавио

и не војна и засновао великобегалнички процес.
 Там је било гласине и антине Срба по Хрватској
 због великобегалничке, сјетно сам се нијех нијех
 небијех и био сам сигурни при поштом, да је
 небијех прст у тој забјери на Срба против Аустрије,
 је, него Аустријске владе против српског на-
 рода.

Тако није никада био процес у српским
 влада је предузео да постигне своје циљеве.
 А "великобегалнички" процес није није није
 ио смислу. Како је, да се осудом великобегалничка
 на основу свједочења Насташева, убрзо, да
 је истинити и оно Насташево свједочење
 против Црногорских великобегалничка: да је био
 рад ијекно забјери не само против његовог
 војна и нејекно диктације, него ио и против
 популарности Аустрије; да је иста и краљева
 цар на целу ијекно поштом, да никада није мо-
 јео отворити Црну Гору ио ио ио ио ио ио ио ио
 јмо" прст српски и ошкриваје, да је му
 ошкрива због забјере против популарности
 Аустрије ошкрива поштом, на поштом и
 иог проурковати.

Поврх свега поје Краљ је ијекно овом услужом
 дојекно цару своју ошкрива: да би убрзо
 пријатељске одношаје, који су и дојекно
 барона Јуна или појекно, а који су за
 бујине Црногорског и барона Макија и ошкрива
 рјави или, да цар ни појекно мојекно
 Краљеве, никако није ијекно ијекно го у
 бегу. Како је био јујекно, да појекно Аустријској
 посланика, особито ијекно и
 велики судјекно појекно и поштом

неистом отвору седе суи у Бег. Мамо свијех
странаја познатика бегот Кук је био постојано
одржоват поштина и гослава у Збору и код
Намведника у Бегу. И просијен Курттр.
цита кадемо је у оги по велико пријатељ-
ство.

Мени је проиас алексије Босне и Херцего-
вине рекао у Курттр. Бору, када сам до-
лесту Моциу повео у Улицу. Урбуђење и
ракоборност, која је био алексије одрела ери-
сти негод, управљавало се промијевои спре-
мом за рат, великим демонстрацијам и
митинзима из Београда. Да у одржањем
за рат не постане Курттр. Бора за Србијом,
Крос је наредно да се иста Улицау демон-
стрира. Мало и велико с ијаке именуло се
пред двором, викало "Нитно Крос!" "До-
не Аукција!" Од Зора поине је томила ији-
бејати и уроне уроне двору Намведникову
и камо да стону пред двором, када Намвед-
ник, који је био да је наредена демонстрација
и да ће демонстрацији доћи и пред негов двор,
испеш на каију на аутомобилу, икоје, не уств-
лејати се, ирот јомилу, икоје право у аустрај-
ско посланство, икоје се се даром Курвом
стејас урбуђености и демонстрацијона Це-
литероноа именованимта.

Да пред свијом и у спремају за рат невоока,
не за Србијом објављено је по нотикама, да је
војсци подијељена чебана, и наредено јој,
да је спремна у сваки час да крене; на Ловћак
је избуљена батерија пошта, а по грацине истау-
рне ситуације. У свари муниција није дијелена

нишан је војска перпетуална, нишан је Црна Гора
и мона у по вријеме војске, јер је преко два
десет хиљада монаха прело по Америци
и по свијету. Само је на Робтену Јуре Саве-
рја монаха и друге гатиче и још још етрате
по десетак буди. Стојати и да у Улицу
ман да је било од Божане до Сукојата
Свја и још неке етрате, на св. Николи,
у Вагданосу и на Метовици.

То је много село ради и да у свијет, да је
Црна Гора и расподјела и готова за рат.
Бог и оја иста је Монах и Јанка Вукотица
у Београд, а у самој етрате тине за то, да
се у вријеме током рата Србија заратила,
јер су ја расови и Београда јак у вели-
ривани.

Монах није никако немо рат. Он је био задр-
вотат у вријетом и себом и оне вријеме рата
и нели је нишаном и оне нештјестотан и то-
ја рата.

Наде сам доша и Улицу на Црнке, Монах
ми, у разговору о погодности и приликама ре-
че: „Божане, хоће ме оти мачицау (Куб
Павар) убути у рат.“

У томе разговору пријетих Монаху, да ми е
тине дикташе етрате друге гатиче и субилико,
јер до војске за собом нишан не шта, а и
преко, јер и да би дошло до рата неће нико
на прерау. Доше ти се Црногорци по етрате
сви иријети, вапачици и уторити, да ти ири-
биту Монах и одржевати за рат.

Монах ми на то се свијет одбито рече:

„Неће; то је мачо; по неколико војника и да

на смртне. Знам да то не значи ништа, али
мора сам бер такмико узметти, да ми не
да оно понови на рат, јер да ни то не
чим, али се рече, да се кућа буга и не мисли
и не мисли о рату.

Кроз јичу барону Куну тако објаснио
рамњиву срећу Кураторску дучу Ганцие.
Знајући све ово, мене није ни мало изневе
дила изјава Масарикова у веоком зна-
менитом историју у царевинском вијесту у
обрати „Велеградјиница“, да он поцрпано зна
и да има доказа, који неодољивоју ни-
кавбу сутију, да је истоим Кнез Николаоба-
вијестио аустројску владу о велеградјинској
звјери.

Изјава Масарикова је изостала репретице
ке у свему вероду наизем и смртном, и где
је овога, да се ипак још нешто некадаје
на Кнеза по поврхана. То је био нешто
удар осматру Кнезства уицега.

„Централни вијестник“ није цртао изговору
и вјерно Масарикова одлуку, која се
огледала. Има више он је и да се тисао о
велеградјинском процесу у Зајреду, као да
дјело у истину постоји и прештавао је и
дети док нешто, те која је тек пред судом
у вјерно, и и сам Фридрих Фришо. Да су
пакна.

Знатица је јавно добело видјети по списку
српских, словенских и мношких српских на-
стова који су ја ирије само квалитет и слови-
ти, колико му сада стери уицега нешто, и
колико му некрестово чага, али је то укриво,

и како je yчyчнoшћy jевнoне мнeкy и не чo-
 љyчнeкeм кривкoрyнa, oсyдaнa, кривкoрyнa
 и cвјeтнa гa нoкaнe, гa нy нyje cтaнo
 шћo o вeмy oтoрe и бyнy.

Мeнa je y jеврoнe cлoнe пoмy бeсo o нoнe oтo:
 „Гa дyк пoгoднo зaшћo дy нe кaкo гa нe кe-
 нaм c вoсeлoм o нoнe je пyжe (o кoнoвнeм мeмo-
 рaлa) – гoнe пoдoнe oвe кaјкe и крaјa нa мeнe
 мaлo и нe yтoнa! Гeн? А! нoј Мuшo! jа
 cаm jидeн cтeрe oкoрeтaм, вuгaн кaјкe и крa-
 jи и крaм нoнe cаm нeкo индифeрeнтнa, гa мe
 нyje бyнe зa нo cтeрe, нo зa нeкe лaвeн дuгe-
 нa, кoјe дeн cоg пyжe jе кaјкe нa крaјy.“

Нyжe cаm кaкo oтo бyнe Кoкa y мuштeкy,
 гa тy jа пpимити нo кoнoвo yбјeрaвaнe зa мeнe
 нyнo, jер cаm знaо, кoлuкo jе мeнe вeмy oтo
 „кaјкe“ и гa jе oт бaнe збoвнe и кuштa cа cлo-
 jи мeмoрaлa нa нoгo oуrтe c, гa тe мeнe нeкe
 нeкyжe нe бyнe jевнe cублuтe cкe нeкeдe jе
 и нoкoрeтe кoлuкo cу нeкoрeтe бeм. Гa нo
 cаm мy нe oтo oгoтoрe:

„Вu нe мuштe и нe мoжe мuштe oтo.
 Сaмa нyрвa Вaмa, гa c Вaшu мeмoрaлa
 шћo кривe индeнe гpед cвјeнe крoткoвјeтoнo
 мe. А кaдa дuштe збuтa дuшт нeкo индe-
 фeрeнтнeк, jа дyк нo jевo нaмo вoс рaдu,
 jоcтoрy. Влaдaрy jе, и cтaкoм гpнeвнeкy,
 гoнe, гa c пoлuкo yрвeнe и yрвeнe, гa
 шћo крoднuje, гoнeкyje и нoсe „кaјкe и крa-
 jе“, aм гa ик нuкeдa нe yтoнa кoо „лaвeн
 дuгeнa“, jер нeкeв индифeрeнтнeк зeвoдu
 нa икpвeнe y гoдy, и нa кpвeнeкy мoјyтo
 вpнo oтaкe. Вu тe мe мe бeрoвaнe, jоcтoрy,

да ве ја нилим виђети, вагда сакувана од која
 и да се због која нијесам могао да отворим речен!"
 Замисли сам му то и наредно нисмо отишли свијек
 југа, који ми је он задржао и само стоје издвојено
 коју ми је вагда показивао. Но сада сам ти
 ме изјавио наду, да те он кајети и моћи испра-
 вити своји погрешке, а особито, да те се ри-
 јешити, да думати осуђенике. На Кривцу су ми
 говорили пријатељи, да он и да се ухватио, али да
 му не да Митар Мертановић и Њас Мурко.
 Рекоше ми, да су Митар, Јанко, Пламенко
 Тојнат и још неки изјавили Њасу, да те они
 истога дана преко границе, вагда осуђеници иш-
 ту и табнице.

Могуће је да су они то рекли Њасу, јер ако
 се нијесу били дојали своје животи, знали су за-
 цијело, да те ми испрати власит и руду и да
 те ми испрати животи иштак у Курној Гори. Но
 ја нијесам био довољно саван да се бијем, да
 ја то уроча Пламенкој упутиш.

Њас је убијен рачно све то својој тови, на и
 онда, вагда се знало, да разговара некију мол-
 ду или шведије некију сабијем. Њас није сто
 думати осуђенике, што је нисмо, да те он
 хотији ослобођен од нас због и да вагда
 етатка, да те он хотији иштрима он оти
 добити велику ветину и владу, а он издвојен
 самовласит, који је с муром југа иштраио-
 одржавајући критично уштеб.

У тој мисли утврдио ме је сам Њас сво-
 јим писмом од 23. Маја 1909, вагда ме је
 оти стао да дођем на Кривце:

„Само „Мишо“, — били ми Њас“, немој

и до крајних овамо, ако по неким местима, да
 теби за ову прилику добротом и бојним срцем
 пријемљива на моје милосерђе и милост
 по којима прецинуте Кнежева и Јосиф-
 дара: Не, Мишо, ја ти се закључем, да
 нећу бити потурски на милости те оне,
 који су радити на расији мојој драгој земље.
 Многи су радиле по милости оне, који су
 крајили мој живот. Завла, заруду ћи ме
 повакати и свуде ми каду."

Нијесам погледао многе на земљи како Кне-
 жев, јер сам добро знао, да је њему тврда
 лова било закљети се, и да ми се закључе
 најстрашнији и Кнежева, када ми није по-
 јавио истину и када је сам, као и ја, знао да
 његова истину. Било сам бјегово да не
 те било потурски, по оном, што ми било,
 да и не до краја ако мисли ови повакати
 се осуђени. Јер сам знао колико је, због
 својих метаора, велико, да му дојем. Нијесам
 нијесам како потурски на ову прилику, да
 му искрено кажем свој мисао у своме одио-
 ру. Као што сам ухватио, да сам потурски на
 Кнежева. Највише сам му ипак разлоје
 земљи и немогу одржати његовом пошти, и
 онда сам му, у Соко-Белом, идије неје не-
 готу писмо написано, о томе:

"За цијело, да сам могао доћи, говорио сам
 Ван, да ослободите оне из каванице. Али са-
 мо ја се нећу у томе руководити ни "добротом
 своје срца", ни радити на Ваши ми-
 лосерђе. То нећу како ни што извести.
 Доброта срца може пријемити ва и да тога."

Ja lix se rukotvorno jurno obujem poigrah
na svapar: je li u interesu Vasem i Crkve
Tore, da oni ostanu u tabanici?

Moj je uvjerenje, da je u interesu Vasem i Crkve
Tore, da ih oslobodim. Jer, Gospodaru, ja ne mogu
misliti, da je u Vasem interesu, da protivno
slenu javnom mnenju, jom druzite osudjenike u tab-
nici, i da svi, koji su Vas slavili i slavili
moji grabana drzava, danas vime ne drze da
je Crkve Tore ustavna zemlja, i da Vas drze samo-
druzcem, kao vasa da ustava dani. I ko mi
miske nije uvjerenje samo na stvari, ono isto
je u Crkvi Tori. I koji su Vas gore, da nije
kako, znaju da je tako.

Ali danas u toj nema javnoia protivstva ako
ne, misle svoia uslova zemlja je nema. No
ako ia nema danas, to ti reka, da ia nije sjuvra
viti? Ja li mislim ovako nek danas, nio sam
Vam jom protivno reka uzgornjo sloju zemlju, da
da se ono, misle se drzavalo, misle samo pre-
porjeti prema tome, misle se misle jom drzaviti.
(To sam mi reka u obavljaju, na Zetinu, u kra-
sustvu Kralja Mirka, kada su me uvjeravali,
da je, osim toia jurnia na imitariju Nikovici,
i u toa Klubace na Crkvi Tori, ovi zemljede
stari mir pred u zijejoj Crkvi Tori.)

Drzavne osudjenika u tabnici moza se pravda
predstavikom: da ti se vrtovim oslobodjenim
ponoviti ste me poroke u drzavna ustavnoi mi-
viti. u Crkvi Tori.

Va li me se, Gospodaru, sjetiti, da sam Vas
otvorno jom drze obavljaju krke svu imiti, da
ti ovako misle nastupiti, da ti se postviti

картинјеним српке исто као и у Србији; и Вама
и тогласном предједнику Министра Рата
Милијковићу, оловом сам вага за штеда и
верном поштом и бјелином убојити уметов
и руковођити прву експлицитну. Зато нећу ре-
ти, да овакве представе није поштена. Ово
сваке поше насупрот, али поше тако исто
и док су они у таблицу и код одстоје таблицу.
У те појаве пошсе, митне, уградити
пјерана, који владе имају на расположењу
и с којима се они суше, али те пјере, али за
то и упућују, најзад постају немоћне и
вага, силом употребе, не могу добру.
По чему не бисмо директно и ову представу:
да ће сигурно иста, да ће убијати уметнијек
и пријемати упућити се буде од вага, да и оне
тине не показују?

Пошто још било, у интересу је Вама и Црне Горе
да уметов живи другом, који све му држи, и се
седи одржити и не грабова уметови владара.
Ви сте ме, Господару, однекуди, да и немоћи,
ишем на то, да ће добротом своја суза дјеј-
ствотати на Ваше милосрђе. Не могу држи
и мити на пјере, да објектисном упућу
на Ваше милосрђе и на Ваше голубе. Ја мити
своје једну штеу: да буде, што ће бити за Вас
и те Црну Гору нејеркније, на да у миру, у
оштрим радостима и одржатију доконе
прославу и десет година владарите Вама
и одржатије је још за многа година".

На то исто најесам годно од Црног Мителва
одјивота. Мителва одјивота оштрије одјивота,
на и не био годар. У мителва Црне Горе

сам, да му je moji pisno bilo nezgodno. On mi
 nije odgovorio, što mi nije htio priznati
 rasloie, a nije se moiao udružiti u obavezne
 nikoto. Mjesto sve moia naferno je Mi-
 trofopolitij Mitrofanu da mi piše, kako
 je Gospodar na svoji pisno od 23. Maja "nek
 juče" - zekle 29. Avijeta primio moji odgo-
 vor. On je bilo moji drugo pisno u Blotoga,
 pošto sam se bratio u Soko Baka, kojim sam
 mu javio, da ne moju nikako doći na Zetanske ju-
 sam se uz Baka bratio moio slabije i zbio
 bolesti moio prije nego sam mislio.

Ja sam razumio Gospodarevu dozvoliku. Ali
 mi je biojem reći, da on i nezna za ono što mo-
 je pisno, do je nikako ni primao nije. No ja
 nekijedok po tome ostaviti, nego otko odgo-
 vorim Mitrofopolitiju.

Ja nijesam i velik ostavio Gospodara tri
 mjeseca bez odgovora. Ja nijesam moiao sam
 pisati, diktira mi kojim od svoje žuje. U sva-
 ra je bilo: Na pisno Gospodarevo od 23. Ma-
 ja ja sam mu odgovorio marta 15. Juna. Arlo
 otmično, da sam u Soko - Baki i da moram
 ostati ovdje do oktobra. U istom vremenu isto-
 rum sam otmično u severu, o kojoj nijesam
 mislio pisati, da ne nije Gospodar svojim
 pisnom na to nastao. A pisno, koji je Gospo-
 dar "nek juče" primio, to je drugo moji pisno
 u Blotoga kojim sam se uvijestio, da sam
 u Blotogu morao doći ranije, jer mi je bolest
 pošla na grže.

Umi bi nijesam Gospodara dobro razumjeti,
 mi, moji što pisno nije Gospodar primio,

у коме слушају моју последњу понуду, која сам слушајно слушао!"

Клар не то није чуо, да му поново понуде то писмо, а то донахује, да је је примио, што сам, у октобру, поштом послао, и да је о оном писму говорио са митром Митрополитом и Логар. Митрополит, када је дошао у Биоград као посланик Црногорцима, река ми је, да на за то моје писмо и да је још прихватио.

Монох ми Клар не за то није одговорио, што се у то време одвијало неки покрет у Црној Гори, и што се дојас, да сам са неким дојатој моим гемањевима, ако сам ме убједио, да се ја вратим, да је царод постојеће радности и мира. Јер што не може изврши јас о тој забјери у Црној Гори, о неспешној Васојетској афери.

Дојасило се то, што сам Клару писао у оном писму: ако нема јавнога противства (у овоме нијесам хако рети буре) против постојања шетња, но те рети, да ја неће сјутра бити? И то гуди: да ли се не досадише моје лако пријорјети према оном што се може још дојасити.

О Васојетској афери нијесам никада ништа знао, до то што се о тој до новинама писао. У Црној Гори није ми се јавља нико, ни сам Митрополит, што сам прихватио тамошњи шетњу и старијим сјутавању, да што пише, тек из. Октобра писа ми је Митрополит то:

"Нема, а особито тамошњи митрови, ^{штендацима} шетње, као да у Црној Гори постоји револуционарно шетње, и да постоје расови, ако и за расови,

неће урнешурати Војну још одлучити ојеминство,
ето м, да Вам сабер објасним.

Ето три инча официра, уџурићем се у нешто,
што ни најубна зјеча неће узнити!
Ево су власти оване уџурићем у крај, један је офи-
цер са мноштвојним друштом ухватен, а два
су у неким преко границе. Имам у свој Црној бори
влада мир и најбољи ред!

Ни то ми неће Митрополит писмо, да му није
Квас поредно, јер у истом писму, по поредби
историчевој писмо ми је и оно, до Квас није
притиско моје писмо од 15. Јуна. А сва писма
која ми је Митрополит по поредби Квасевој
писмо, морас је поштомати Квасу на гротинке,
и поштомати која писма није ни Митрополит писмо
писмо, до сада.

У чему је Васојевска афера, ја право ни док
незнам. Било је ратник најубна са и то, да
су забјереница кајом ударили на државну це-
лану, подјелили мушкетеру доконијонима Ва-
сојевитским и Кузман, који у Црној бори и осто-
бојити осуђеница, остолет сви на Црноти и кри-
нудити Кваса да отуђити Моментитетом Ми-
листрисиво и побрати Мушкетеру Владу, а ако
неће хитно, мушкетеру му оставиу и пројасити
Немведитица Јаника Квасом. Шта је војна бит-
редна суд у Црној бори радио, није се нимало зна-
ло ни када ни постје, само се на један џури-
гуло, до су историчево забјереница мушкетеру,
а мноштво основани и судоведити у бар у кајне-
цу. За сва тријене Квасевој држи владе мушкетеру
шани су свега три четири Црној бори. Квас је
редовно замјелити ва српску каску кајнеца.

на и не осуђениke је послeје невољно гортна
 пушкао. А сад на један пут, историца стри-
 јевани; Зашто? Митрополит ит писане,
 да новике пенденцијомо рачносе укретру-
 јуће инсобе о Црној Гори, да је капо ититу-
 ни рг и мир, а нешто, што се догодило, да
 је бесовства, коју неди ни најавна бeца ун-
 вeла. За бесовства се не мучивељају буди.
 У истину дво је покушај дуне и црeвнeа, који
 је осуђен једно бијем, што је један од за-
 вjереника свeа угда. Клас је наредно дво
 бриадру Митрају Никити, председнику
 војноа суда, да суд осуди колотоје на смрт.
 И рекао је пога Митрају: „Морају се стри-
 јевани ово калмјоти, да дрцијем пољанима
 не пога бине на пeтeт, да се нити пују.
 Да су бeдeвeне стријевани неди сад, до ово-
 иа дошло.

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 CRNE GORE
 ERNESTO DOBRIĆ
 ERNESTO DOBRIĆ

Но Клас се итeу вeрао у евоме рачуну. На
 стpани инос вeо је црeвнeу црeвнe еде. Осу-
 живан је неитe нио шeага, и тариван итpоником
 цeлeком, масаком. У Београду је држан ве-
 лeки митинг пред историчкeм, на коме су гову-
 ници нејкeкe оураем Класа и шeке у Црној Го-
 ри, осудити убиство историце Црногораца и
 подивати на оствeту. Један суддени са укретер-
 систа зeвнeо је свој овор рижениа, да је
 мало збачити и убити Класа Николу, јeр и
 Србија ита владeра и исто стeке колeу Црној
 Гори, да се на мјесто пољнумк владeра до-
 ти дрциј, но да се не морају монархију укрити-
 ти и пропeсати рeтудинeу, ко да уиљeтeки
 народ гође до своје побeде.

Свијест одо савјетника, је сам и је дво обесна
 је и одумевљено била: "и тако је!" што истинито
 никога није уједило, да треба Класе Николу
 убити, и да се у Србији, је и онако стиге јавно
 поврнут, неће слободу, али је токарасто располо-
 жене, које је сарајевске забјеренима уостало.
 И у Црној Гори било је друге као што је
 мена Митаровић итд. Запрема текстом
 и поштом тимина, која је иша која ненагодно
 долазија завладала у невољу, само је пример-
 вала остале негодности и редом од нелиа
 немјесној, а у племенима онијех крајева и
 и јавно ојореној.

Да се Класе није био својојније последице изврше-
 не пресуде војноја Суда у Колашину, и да ни-
 је вјеровало насталој миру и тимина у земљу,
 вијело се по својојније пререме, доћи нешто
 није у Црној Гори, који су гомех предурене и
 стојно одржаване. Јавна итејна полиција је
 примерила земљу, квалитетно су и квалитетно
 осушени били, а гомех Турске државе вој-
 ници су били нехрестиво на страни, јер се
 страхотало, да се емигранти оданде утајити
 и покушати нове преобрати.

Није ли познато, је се и у истину спремао
 невољно уред, итд је Класе само то земљиво
 и страхотале од која, су мисли, јер Црногорца
 који су од Суда предјели у Турску, није било
 толико, да би могли уложити у то. Но ипак
 уредно последице Васојевитасе афере догодило се
 нешто, што се у Црној Гори врло и у јавно-
 сти савјетним другим представило.

Вуки, старац од били 70 година, драг која Пере

Луца, што уби Луца Мухомна и би угроа погна-
 ном покољу Подгоричком, догоди се са још
 два Луца, да пођу у Црну Гору и да убију Кра-
 за Мирка, Војводу Мисајла Кичићна и Бри-
 гадира Курмова Велику Ловобата. К. Мирка,
 што се највише ишчицоу у тојој војској,
 Мисајла и Велику и истовиа угроа и сувише
 што је прва дво предједних Колонискио
 суда а други члан поиа суда, и истршилоу
 стритне казне. Они пријетју и Турке, пробу-
 му се иштеју спрама и добу неопажени до Ме-
 дунна, изји се у једну истину силоне, докле се
 сестану са својим пријатељима и сакупају добу
 за свој посао. Но Бригаду Велику Ловобат,
 који селна за тогов дрочел прикрати и
 некогда са војницима у истину и послје
 крајкој бунтарева, у коме је Руки рањак,
 ухватио стју тројицу.

У Црној Гори дрсе прокурорј доизај, али
 нико није стпо о њему "а у иласу Цр-
 ногорца" и то невинана станајем прокурора
 и илас, до су тројица од ученика у Васојевић-
 ској афери, покајом се, сами доим и бредо-
 м се власкима Црногорским моети у Босно-
 дера милост и да их је Краа помиловао.

Међу тим они су били одмах ставени у окове
 и у таблицу, изји су их многи ишчицели и били
 а одрели, на своу прилику, неће живи ишчици.
 Пред суд нијесу извојекни јер је Крау ишчицо
 било, до се у оги веиога јубилеума новом, пре-
 том одером угројава јавнои.

Краа је на ишчицели ишчицо помиловао све осу-
 женике и бонданике и васојевићске афере.

Узину је по доукама, у невријеме, неопашено, наплетом, да код Никола, чије су таме лобане осуђеника није узео право криштанске и зохвалности. Пуната их је по збојцу пројекту, у погодном распону времена.

Први војво је „ефект“, на који је он много полагао и вагао рачуна у свакоме раду стоне, и по једно збојство, што се дојоо, да ти кувашка саранка се ошћ, иста час, појавити, ако пуната од једном сте осуђенике. И постигао је, што му је однаво то било: да се ни ослобођени осуђеници, ни „кувашка“ саранка није ни пуне постале помирљива. Једни су, одмах из табнице, премаши у Србију, да се, ипак уставне борбе, бине не брну у Црну Гору; други се, спомени дугом памтовањем, побукоче у стоје разорне допале усдјелавати куде и јавне постоје. А неки од ких се отворено помирине се постојећа ствар и ступине у државне службе.

Ипак, и постале стела која, не може се рети, да је Црна остало подједнак. Он није ујачио, само је зауставио, те бријеме, повери, који је изостао немисленим давањем устава, а који се и, и без која, у брзо, морао појавити. По носи само бријеме собом. И по те редујено испати поље буђе, нову снагу и наставати се борба, ам, ипак и невољнија Црнагу, не бине за устав у Црној Гори, нио за сједиштење у једну ~~у једну~~ српску државу цијелог српског народа слободну и уставну.

